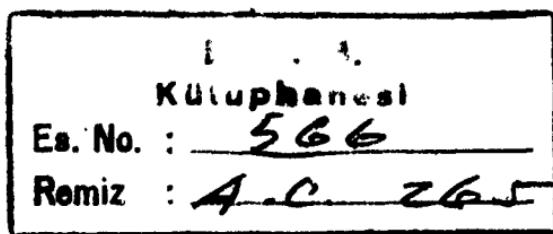

DETROIT, MI.
TAN

70-455

700865

حکومت عوام

وَهُنَّ وَلِيُّنَا نَبِيُّنَا

مترجمی : محمد علی
محرری : ڈاکٹر ڈیرو

طبع و نشری

در سعادت

کتابخانہ عسکری — ابراهیم حلمی —
۴۶ ، باب عالی جادوگی ، ۴۶

۱۳۳۷

كتابخانه اسلام و عسکری

تھار زادہ ابراهیم حلمی

آرین آصادوریان و خدوملری مطبعه سندھ طبع او نشدر .

افاده ناشر

ملت کتابخانه سنك اجزاسى اك زياده آثار اجتماعيه و اخلاقیه ايله تکشىره قرار ويردم . آكلابىورم که مملكته حیات اجتماعیه يوق . يوزده طقسان بشعر حریت ندر ؟ . مشروطیت ندر بیامیورز . حالا اسکی عادات ، تعاملات حکم سوریور . هیچ برشی دکیشمیور ، دکیشمک استعدادنی بیله کوستمیور . انسان روشن حاله بافاره مملکت بالکن سیاسته دکیشمک ، اداره ينه او اسکی اصول ، ينه او اسکی عادات ايله ياشامقده بولمندر دیه جکی کلیور . بالکن او اداره منفورة استبداد يوق . فقط انتظاممزاق ، کوشکاک ، اوپوشتفاق تمامیله حاکم . اکر مملکتمز بويوك برافقاب اجتماعیه اوغراما زسه ينه برا اسکی ترکلر ز ، اسک اداره نك اسک انسانلىي ز .

اما هيز فکر تشیدن ، عزم وقراردن نه قدر محروم ايسه ايش باشنده بولنان اك نافذ آمرلر مزك برجو غيده خلقمه جسار بخش اوله جق اک کوچوک تشبتائی توليدن او قدر عاجز کورينيورلر . بعض متثبت وجودور کنجلرمن بولونوبده ايسه کيږي شمک استېلر اولا حکومتك ايقاع ايدمه جکي بيكارجه مشکلات اوکنند . بي تاب دوشبور . بر آز ثباتكار اولسلر داژملرک امواج اوراق ايجنده بوغيله رق او زون او زادى يه مذاکرملرک نتائجى بېڭىمكە محکوم بولونيورلر .

ايش باشنده بولنانلرک وطنپورلكلرندن ، حسن نيتلريندن شبهه ايمپيورز . فقط عصرلرک سورکلاب سوريپ كتيرديكى اوبله فنا اصولار ايجنده بولونيورلر که قابل دکل غربىدە کى شجاعت مدنېيى ، سربستى . حرکاتي ايدىنەميورلر . حالا ملت باشقە ، حکومت باشقە تاق او لونيور . اک عادى برفىدك بیله حیات مليه اجتماعيەدە بويوك بر حصىسى او لىدىنى تصديق او لونيور . حالا حکومت بر آمر مطلق طانينيور . اشخاص بر چوق مؤثرات وعواملک اسيرى بولونيور ، افراد ايله حکومت آراسىنده کى

رابطه نک پاک کوشک و سونوک اولدینی کوریلیور . هر کس حکومتک
حایه سنی طلب ایدیوره حکومت ایسه کندینی البویوک حاجی طانیه رق
افرادی او بولده یتیشدیرمک ایستیوره . اهالیز آراسنده حکومتک اسری ،
اذینی اولمادن هیچ رشی یا پله مازمش فکری کافی سابق حکم سوریوره .
کورینیورکه افرادک سویه سی هنوز پاک دون بردجه دهدر . عوام
شخصیتی ، موجودیتی کوسترمکدن عاجزدر . چونکه کندیستنده اعتماد ،
عزم ، جسارت یوق . معنای حریتی ، فیض مشروطیتی آـ کلایه مامش
کورینیوره . اکر عوام فکرآ تعالی ایدرسه هیچ شبهه یوق بتون قوای
حکومت ید ملته پکر . هر فرد حکومتک اک بیوک بیضوی کسیلیر ،
حکومت آنوار ملتده قوری بـرکولکه ، برتمال عد اولونور .
هیچ شبهه یوق که آـ ریستو قراسی حکمنی غائب ایدر . هر فعال شخص
باشی باشه بر آمر مستقل اولور . بو استقلال حیات ، محیطنه بولسان
همه بیرونی اسارت آـ لته آـ لفله دکل ، آـ نلری ده کندی استقلالنک
اجراستن عد ایمک صورتله پایدار اولور .

بودجه یه یتیشمک ایچون نه یاعلی یز ؟ معارف ، معارف غریبه یی نشر اعلی یز .
دموقراسی یه عائد بر چوق آثار وجوده کتور ملی یز . حریتی ،
عدالتی ، مساواتی حاصلی معنای مشروطیتی خلقه طانتدیرمک ایچون حارل
حارل چالیشلی یز ، بو بولده بر چوق اترل طبع ایتلی یز . باشه درلو
بز عثمانیلر قابل دکل مشروطیت آدمی اوله مایز . چونکه هر بـرـزـک
افعال و آثاری میدانده دره . بتون افعال و حرکات ظاهره من کوسترسیورکه
بزده مشروطیت عامله تأسیس ایمه مشدر . مشروطیتی تا قابل اندرائی
برـدـجـه کـالـهـ کـتـیرـمـکـ اـیـچـونـ بـتـونـ خـاقـ مشـرـوـطـیـتـپـرـورـ قـیـامـلـیـ یـزـ . بـودـهـ
آـنجـقـ مـعـارـفـهـ مـمـکـنـ اـولـهـ بـیـلـهـ جـکـدرـ .

تجارزاده ابراهیم حامی

باشلامه دن

بواژرده بوتون معلومات اخلاقیه مزه حاکم و بزجه قیمتدار
اولان افکاری جمع ایتدک؛ و انتشارینی تأمین ایچون طبعتی موافق
بولدق.

سویله کمز شیلرک یکلکنی اصلاً ادعاً ایمه یز. فقط تماس
ایتدیکمز مسائل عدیده و مغلقه نک شبه سز دها بر چوق زمانلر
حلی میسر او له میه جنی ایچون بونلره دائئر دوشوندکلریمزی
سویله مکی بروظیفه اجتماعیه عد ایدرز. اکر یازدقبریز بعض
کیمسه لرک بومهم مسئله لر او زرینه بر آزدها دقته دوشونه لرینه
و هله بونلرک فکرآ دهاطوغزیسی فعلاً حلی ایچون چالیشمہ لرینه
دلالت ایده بیلیرسه امک وزمانز ضایع اولمامش دیکدر.

حکومت عوام

وطن و انسانیت

بـنـجـمـی فـصـل

اشکال حکومتک عوامه طوغری تکاملی

طیعتک کندینه تخصیص ایتدیکی مرتبه یه انسانک ماده و مـنـا و صـولـی یـعنـی اوـلا صـاغـلام و دـینـج بـرـ حـیـوان ؛ صـوـکـره و خـصـوصـیـله عـزـم قـوـی ، فـکـرـ منـور ، و خـسـیـات رـقـیـه و عـالـیـه صـاحـبـی بـرـذـات اوـلـهـبـیـلسـی اـیـچـونـ جـمـیـتـه یـاـشـامـهـ مـخـتـاج اوـلـدـیـغـیـ هـرـکـسـ تـسلـیـمـ اـیدـرـ .

اـکـرـ اـنـسـانـلـرـ بـوـمرـتـبـهـ اـیـرـیـشـمـشـ وـیـاـخـودـ هـیـجـ اوـلـماـزـ سـهـ حـیـاتـ مـعـنـوـیـهـ حـیـاتـ حـیـوانـیـهـ وـحـبـ غـیرـ حـیـاتـنـکـ سـهـاـتـیـ، خـودـبـیـنـلـکـ ، خـستـ وـعـقـامـتـهـ غـلـبـهـ اـیـمـشـ اوـلـسـهـ اـیدـیـ مـخـتـلفـ ضـرـورـتـلـرـ تـائـیـرـیـلـهـ وـنـسـوـقـ تـصـادـفـلـهـ تـشـکـلـ اـیدـنـ هـیـئـتـلـرـ قـوـانـیـهـ مـوـبـنـاءـ عـلـیـهـ شـارـعـ وـحـاـکـهـ مـخـتـاجـ اوـلـماـزـدـیـ .

— هـرـ شـخـصـ دـلـالـتـ عـقـلـ اـیـلـهـ وـاوـنـدـ زـیـادـهـ حـبـتـ سـائـقـسـیـلـهـ هـمـ جـنـسـنـکـ حـرـیـتـنـهـ رـعـایـتـ لـزـومـیـ طـوـیـارـ وـاوـنـلـیـهـ کـنـدـیـلـهـ مـساـوـیـ دـهـاـ طـوـغـرـیـسـیـ قـارـدـاـشـ مـعـاـمـلـهـ سـیـ اـیدـرـ ، هـرـکـسـ دـیـکـرـلـیـنـکـ صـلـاحـ حـالـیـ وـسـعـادـتـیـ اـیـچـونـ النـدـنـ کـلـنـیـ پـاـپـارـدـیـ. اـشـخـاـصـ یـکـدـیـکـرـیـنـهـ نـاـصـلـ مـعـاـمـلـهـ ذـهـ بـوـلـنـیـورـسـهـ هـیـئـتـلـرـ دـهـ

يىكىيىرىنە قارشى اوپىلە حركەت ايلر وەرنىلى كىندىن صوڭرە كەن نسلە انسانىتىڭ اثر مىشىرىكىنى تعقىب و اكال ايمكى تعلمى يىدرك بىر ترقى، دائىمى حاصل اوپوردى .

مع اپلاسق بىز هنوز مستعد اوپلىيغىمىز مىتىپىدە دىكلەز . افرادك حركات شخصىيە واجتىاعىيەسىنە ، هيئات اجتىاعىيەنىڭ حىات داخلىيەسىنە و هيئىتكە مناسباتىنە حقىقى بىر رابطە سىزلىق حكمىر مادر . بونك اىچۈن ھىچ اولماز سە عىن هيئەتە منسوب انسانلىك يىكىيىرىنە جەھل و ياسو، قىصد اىلە زىادە فنالق اىچەلرىنە مانع اوپله جق قانونلار وضى لازىم كلىش ؟ قانون تنظيم اىتك و قانونە رعايىتى ، وقوع بولە جق تجاوزاتى جزادىدە يىدرك ، تائىين اىتك اىچۈن بىر قوت تأسىسە مجبوريت كورلىشدەر .

قوە سىياسىيەنىڭ بىر نجىب و باشلىيچە و ئىطيفىسى بويادى و الآن دە بودىر . مەكىن اوپلىينى قدر چوق كىمسەنىڭ رفاه مادى و معنو يىسىنی قابل قىيلە جق ترقىيات شخصىيە واجتىاعىيەنىڭ شرائط و وسائل ئەنلى توسيع و اكالىدىن عبارت اولان و وظيفة حامىيە نامى ويرىلە بىلە جىڭ اولان وظيفىسى بوندىن صوڭرە كلىر .

تخمىن اىدىلە بىلە كىنه كوردا اصول سىاست، مبدأنىدە صرف پىرانە اوپوب ابتدائى عائلەدە بابا ھم حىمىدار ھم راھب ايدى . عائلە قىيلە وجودە كىتىرە جىڭ قدر تكىز اىدۇنچە جىد حا كىتىنى عائلە هيئەتە تشمىيل اىلىدى و كىندىنە تابع اولان رئىسلىرىدە و كلاسنى تشكىل اىستدى . هيئى تشكىل اىدىن افراد چوغالوب اقامىت

ایتدکلری یر دخی وسعت پیدا ایدنجه حکومت عائله حکومتی اویلقدن چیهرق آریستو قراتیک و شاهانه بر شکل آلدی . حکمدار اکثریت اوزره اکبر اولاد اعتباریله برجی صویندن وزادکان ایسه ایلک عائله رئیسلرینک اخلاقندن تشكل ایلدی . آرتق اولیای امور عمومک منفعتی ایچون دکل منفعت ذاتیه لری ایچون اجرای حکم ایتمکه قویولدیلر . صنفلر و امتیازات ظهور ایتدی و کوندن کونه چوغالقده اولان کتله ناس اقلیت ممتازه حسابه ایشله دلکه باشладی . مختلف عائله لره منسوب اولان قیله لر مجادلات شدیده تیجه سنه یکدیگرینه قاریشدقلری زمان حال دها فنالشیور ، غالبلر مغلوبلری تحت اسارتہ آلیورلر وهیچ اویلازسه مغلوبلره عادات و قوانین و تأسیساتلرینی قبول ایتدرمک اوغر اشپورلردى .

بونکله برابر عددآ قوتی کیتىدکه آرتان خلقك اتفیادینی ادامه ایچون مهمب بزنظام و تشكیلات وجوده کتیرمکه احتیاج واردی . بو ایجاد ایدلدى . حیات عمومیه دن افرادک حیات خصوصیه سنه واریخیه قدر هرشی اینجه دن اینجه یه تنظیم ایدلدى . بوکون نظام اجتماعی یه قارشو جنایت ، جرم دکل اوافق بر تجاوز بیله عد ایده میه جکمز حرکات ، شدید وبعضاً غدارانه جزاله چارپلدى . قوای حکومته و امتیازاته وضع ید ایمتش اولانلر بیننده کی مجادلات تضیيق و اعتسافی برقات دها آریپیوردى . چونکه بوجادلاتک گرکدوا میه مد تحجه و کرک ختامندن صوکره

ضرری خلقه ایدی. بومدعانک صحنتی بوتون آوروبا اقوامنک تاریخنگری باخصوص فرانسه تاریخنی هر صحیفه‌سنده ارائه ایدر. خلقک اطاعتتی تأمین ایجون بر یاندن وظائف و قانونه حرمتی تلقین ایتمکله برابر بر یاندن‌ده حقوقک جاهلی برافق لازمدی. حکمدارلر وزادکان رهبانه مراجعته بوکا موفق اولدیلر.

شبهه‌سز دین منبعنده صوک درجه شایان تجیيلدر : فکر بشرك کندی وجود وعاقبتی اسرارينه نفوذ احتیاجتی افاده ایتدیکی کبی اولومک حیاتک صوک حدی اولمديغنه و کیدن سوکیلی وجودلرک بزم ایجون تمامآ ضایع ایدلیدیکنه ایتناعق احتیاجتی ده ارائه ایدر. دینک بر منشی ده دنیاده اجرای حکم ایدن ولو ظاهری حقیقتی قارشو سنده حس ایدیلن درین بر عدالت صرفه آرزو سیدر. او صورتلکه بوتون ادیانک عقیده اساسیه‌سی ابدیت روحه اعتقاددر. الهه ایتناعق بونک بر فرعیدر. فی الحقيقة تأسیس عدالت ایجون حکیم و عادل و قوانینک واضی وقوای طبیعیه‌یه آمر بر حاکم لازمدر. دین طبیعینک روحی بودر. قواعد و عقائدی اول امرده مبهم بر صورتده فرق ایدیله بیلمش و حتی جهل و منافع و اغراض ایله تخریف ایدیلیش تفکرات اخلاقیه و فلسفیه سایه‌سنده کیت کیده وضوح کسب ایتمشد. فن نقطه نظر ندن دینک قیمتی هر نه اولورسه اولسون انسانلرک مساعیسته ظهیر، آلام و اکدارینه تسلي یاب اولدینی

واونلری عدالت و خیره سوق ایتدیکی ایچون قیمت معنویه‌سی بیوکدر . فقط یازیق که انسانلر دینی سوء استعمال ایتمش واچلرندن بعضیلری الوهیت نامنه سویلیوب حرکت ایتدیکلرینی ادعا ایدرک عقائد و عباداتی غدر و اعتسافه آلت ایتمشلردر .

برچوق دفعه حکمداران وزادکانک نفوذ رهبانی قیرمغه چالیشدقلری معلومدر . فقط ایک طرفده او زلاشمقدہ کی منفعتی چابوق تقدیر ایتدیکنند ارباب امتیاز امور و باخصوص اعمال دینیه به رعایت کوسترمکه باشلادیلر . هر درلو قصور لرینک مسامحه ایدله‌سی مقرر اولدیفندن بورعایت او نلر ایچون قولای برشی ایدی . زادکان و رهبانک یکدیگرینه مظاهری بولیله جه تأسیس ایتدی که ارتتجاعیونک اقتدار حکومتی الده ایمک ایچون کوستردیکی مساعدیده بوکون دخی تظاهراتی کورمکدهیز .

بیکلرجه سنه راهبهر قوه سیاسیه‌نک جناب حقدن کلدیکنی و بوکا تعرض کفر اولدیفني تعلمیم ایتدیلر . فی الحقيقة یونان متفسکرینی و آرقملرندن بعض لاتینلر حقوق عقلی ادعا ایله برد رجیه قدر حریت شخصیه‌ی مدافعه ایتدیلر . فقط مدافعت پک محدود بر دائره داخلنده قالیوردی . فی الحقيقة خرستیانلر دخی اوائل نشتنته بوتون انسانلرک نظر حقده مساوی اولدیفني وعظ ایلیوردی . فقط بر یاندن ده هبوط و حضرت عیسانلک ذنوب بشرك عفوی ایچون فدائی نفس ایلدیکی اعتقادینی تعلمیم ایلیور وحیات دنیویه‌یی انجامی نجات ویاعذاب

ابدى اولان بىر امتحان كېيىك كۆستىريپوردى . بىر امتحاندىن سلامتىلە قورتولە بىلەك هەر حالدە ناڭ عفو اولىغە متوقف اولوپ عفو ايسە مراسىم خصوصە دىنىيەتك اجراسىلە قابل و بىر مراسىك اجراسىنە انجىق راھىلر صلاحىتدار يىدى . نجات امىز عظيمىنە اوقدر اهىمەت ويرىلىپوردى كە دىكىر جەھتلەر بونك يانىندا ئاماڭ غائب اولوپوردى : « روھى غائب اىتىدكەن صوکىرە دىنىيابى قازانق ئىيە يارار . » بنا، علەيەن انجىلەك محتوى اولدىنى قواعد اخلاقىيەتك كۆزلەكىلە برابر دين عىسوي باخصوص دردنجى عصرىدىكى تشكىلاتى اعتبارىلە حەكمدارلار ، زادەكان ورھبان الندە اعتساف وجر منفعت ايجون دەشتلى بىر آلت اولىغە مستعد يىدى . علاائق دنيويەدن تىجرەد ايلە قوتە قارشۇ حرمت وھەدرلۇ مزاھە تەھمل امر ايدىپور، كەذكىقەلە عدم اعتماد ، فن و فلسەفيه وباخصوص نظارات و تفتیشى قبول اىچىان فن و فلسەفيه عداوت تعلمىم ايدىپور . حلقى بىلەكىسى طوغىدىنى مەحيطىدە قالوب ياشايىمچق مەعلومات ابتدائىيە حەصر اىتكى اىستېپور و عقائد دىنىيە تدرىيسە وباخصوص عباداتلىك تعلمىم وايفاسىنە بويوك براهمىت ويرىپوردى . قوللۇر و دارالفنونلەردىكى مەلمەتكى درسلەندەن زىيادە تدرىسات عوام اوزرنەدە سىقى بىر نظارات اجرا اىتكى چالىشىپوردى . بىر افكار و تىغىلات ايلە ناصل اولوردە هيئەن رەھان حائز اولدىنى اقتدار معنوىيي آرتىرمىق ايجون حەكمدارلىق وزادەكانلىق ايلە عقد اتفاق اىتمىز ؟

ناصل اولورده حکمدار و زاده کان حکم و نفوذی ادامه و تقویه ایجون بوانقادن استفاده یه شتابان اولماز ؟ ناصل اولورده بونلر انسان اولدقلری یعنی جهل خطایه معروض و منافع و اعراضک ثانیراتنه تابع بولوندقلری حالده حائز اولدقلری امتیازاتی توسعیه چالیشمازلر ؟ قوت و امتیاز لرینک ابدياً الدن کیتمه سنه ناصل رضا کوستر بونلری تکرار الده ایمک ایجون بو کون ده کورلديکي اوزره لاينقطع تشبلرینی تجدید ایمکدن ناصل فارغ اولورلر ؟ قابلیدر .

مع مافیه خلق حریت فکریه و سربستی، حرکاتنه قارشی کیتدجه آرتمقده اولان موانه رُغمًا سفالنی و دوچار اولدینی مظالمی درک ایتدی . قوای عمومیه نک غایه حقیقیسندن انحراف ایتدیکنی ایججه حس ایدیسوردی . چونکه عمومک رفاهنه خدمت ایده جک یرده اکثریتی بر فاج کشی یه فدا ایمکده ایدی . آره صبره مغدورین بولوندورقدن قور تولق ایجون صرف غیرت ایدیبور ، زنجیرلرینی پارچالیور و انفاضله مستبدله مقابله بالشله بولونیوردی: فقط تشکیلاتک ورؤسانک فقدانندن و پایه سیله جکنی وايستدیکنی آچیقجه کوروب آکلایده مادیغندن طولایی ینه چابو جاق ربقة تابعیته دوشیبور و حرکات احرارانه مشوقلرینک دوچار اولدینی محاذات مدهشه قلبدری تدهیش ایده رک اوژون بر مدت ایجون انتظامی اعاده یعنی اصحاب امتیازک امتیاز لرندن کمال سکون ایله استفاده لری تأمین اولونیوردی .

برکت ویرسون کە خلق مخاصلرى آرمىسىنە بىلە بىلەر ك
بىلىم يەر ك كندىنە ياردىم ايدىن آدمىر بولۇبوردى . حكىدارلر
زادەكان ورھبان آرمىسىنە انسانىتكى مستىشى نۇنەلر ئەلەر ك
ايىدى . بونلار اصول حكىمتكى مظالمىنە قارشى عصىان ايدەر ك
چارەساز اوْلمىغە تىشتىتىدىلر ؛ فقط بىريانىن خلقك و بىريانىن
امتیاز صاحبلىرىنىڭ مقاومتىنە چارپىلەرق انجىق ناملىرىنە اضافە
ايىدىلەن ئاقىل ، عادل و ملت باپاسى كى لقىبلە تقدىس ايىدىلەن
بى خاطر ئەشىرى كىزارى بىراقە بىلىملىرىدر . بۇ خاطرات كىتىدە كە
آغىرلىشان بار استبدادى زىيادە حس اىتدىرىمكىن باشقە برايشە
يارامىوردى .

بوحالك اصل علاجى فالفك آرتىمىسىنەن دادكائىك ،
يىنلەر نەو حكىدارلە قارشى مجادلاتىنەن ، قوە دىنەيە يەلەقوە جىمانىيە
آرمىسىنە كى اختلافاتىنەن ، علماء و فلاسفە عىسىويەنلە دوشىدكلارى
خطا و غربابىتلەرن ئەلە جىكىدى . نهایت ۱۵ نجى عصرك
نصف اخىر نە و بوتون ۱۶ نجى عصردە يۇنان و روما مەتفىكىنە
يېكىدىن تىبع ايىدەر ك عقل حىيىت و قوتى ئادراك اىتدى ؛
بوصورتىلە كلىسا و دولتك مەدعىيات مستبدانەسەنە خاتە چىكىلىدى .
حرىت فىكىرە آرتىق بوتون موائىعە غلبە ايىدەر ك ماھىتلىرىنى
ايىدىن اىي يە تدقىق و ظاهرە چىقادىغىي استبداد سىاسى و دينىي
تخرىب اىلدى .

بونلە ئۆزۈرىنە أوج اساس وضع اولوندى :

- ۱- قوئے سیاسیہ نک سبب وجودی ملتک سعادتی او لدینگدن بوقوت طوغریدن طوغری یه ملته عائدر . و ملت او لسے او لسے بعض کیمسه لری بونی کندی نامه اجرا ایمک ایچون توکیل ایدر . و بو وکالتک صورت اجراسنی تفتیش حقنی حائزدر . و کیلی شرائط وکالت رعایت ایتمدیکی تقدیرده عزل ایده بیلیر .
- ۲- دین صرف امور شخصیه و وجدانیه دندر . هر کس آخر ک حقوقنی و نظام اجتماعی بی خلدار ایتماک شرطیله ایستدیکی دینی اختیار و احکامنی اجرا ایمک و حتی هیچ بر دینه سلوك ایتماک حقنی حائزدر .

بوندردن استنتاج او لو نان او چنجی اساس : اقتدار حکومت طوغریدن طوغری یه و یاطولایسیله هیچ بز طریق مذهبی و یا هیئت دینی یه منسوب او لاما لیدر .

۳- نجی عصردن اعتباراً کمال شدته مدافعه ایدلکه باشلانان بو اس اسلر کیت کیده دائرة انتشارینی توسع ایلدی . ایجادبات عقله موافق او لدینی ایچون بو طبیعی ایدی . بر جدیدک کشفیدن اعتباراً حیات خصوصیه و عمومیه بی دریندن درینه او قدر تعديلاته او غرأتان و قایع سیاسیه و اقتصادیه دخی بو انسانلرک انتشارینی تسهیل و تعجیل ایلیوردی .

سیقولاستیک و صایتدن قور تولش او لان علمانک کشیقاتی، طباعتك ایجادی دخی (راسیونالیزم) ک ترقیاته بلک زیاده یار دیم ایمشدر . افکار جدیده ده قارت دن ژان ژاق رو سویه قدر

با خصوص فرانسەدە توسع ایتکدە ايدى : او ن در دنخى لويىنىڭ مملكتى خراب ايدن دليلكلىرى ، رەزانسىك و او ن بشنخى لوئى سلطنتىك اسراف و سفاهتى اسکى اصولى بوسېتون كۈزدى دوشورىر ايكن كنج آمريقا جاھير متفقەسى دە بىر ملتىك اىستە دىكى وقت يابىسەلەجكى شىئى كۆستىريوردى . نهایت فرانسرا قومى بوربونلارك چورومش تخت سلطنتى زىروزبىر اىستى و بوسقوطك حصوله كىتىرىدىكى صدارر آوروپادە حکومات مطلقەنڭ وفاتى و دەمۇراسىنىڭ جلوسى اعلان ايليووردى . مع التأسف ملتىك تربىيەسى تمايلاتى درجهسى واصل اولاماشدى ؛ حرکاتى ادارە ايدنلر ايسە نظرىيات عتىقە ايلە مشبوع و حقايق حادثاتە و اقوام جىديدهنڭ احتياجات عدیدە و مقلقهسىنەڭ كافى درجهده واقف دىكلىر . بونك ايجون ماضىنىڭ خرابىسى اوزرىنە يىنە او نك انقاضىلە يىكى جمعىتى بىن ايتىك ايمجاب ايدنخەككى عالى مقاصىدى تعقىب ايدەرك اك بىوک خطالارە دوچار اولدىلر . صرف نظرىاتىجى و فکرپرست اولان بو ذاتلار تصورات مجردهلارىنى موقع فەلمە قويىغە قالقىلىر . كىرك انسانلارده و كىرك اشىادە كوردىكلىرى مقاومت او نلورى بىرغىض و نفترت اىتدى . مقصدىلىنە ايرىشمك ايجون نە درجهده شدت كۆستىردىكلىرى معلومدر . بو ، حال ساپقك رجوعونە ، دىركتوار و بوناپارتە و بوربونلارك عودتىنە يول آچق و وسائل احضار ايتىكدى . فقط بوربونلار دستور

معروف وجهله هیچ برشی او کر نمهدن کری کل دیلر ؛ ماضی بی تمام اعاده و تأسیس ایتمک ایستیورلردی . فرانسز عسکرینک بر عتیق اکنه بونه قاریش دیر رکن اکمش اولدینی افکار و حسیاتی نظر اعتباره آمایه رق سائر اوروپا حکمدارلری ده بو آرزو ده ایدیلیر . فقط هیچ برشی بر آقار صوی منبعه طوغری آقیته ماز . ایستر ایسته من مطلقيت امتیاز و مساعده طریقنه داخل اولدی .

ایکننجی فصل

حکومت عوامک معارضلری

ده منقراسی نبیرمئلک لزرم و امطاپی

۱ — حکومت عوامک معارضلری .

بر نهرلک منبعنه طوغزى آقىتىلەمە جىنى درميان ايتىشكى .
فقط هىحالدە نهرلک جريانە نظارت و اونى تنظيم ايتىك
مەكىندر ، اكىر بىر چوق مشئوم فلاكتىلە معروض اولماق
ايىستە نىرسە بونى يابىق الزمىدر .

شېھىزىزدە موقراسىنىڭ غايە خىالى پىك پارلاقدار . ھې فالضل
و كافى درجه ده منور فىكرلى اولان افراد ملت دائما منافع
عمومىيەنى منافع خصوصىيە تىقىيم ايدەجىكلر و بالذات وياخود
اڭ مستعد و اڭ اهل و كىللرى واسطەسىلە تنظيم ايدەجىكلرى
منفعت عامىيە اڭ موافق قانونىلە ادارە اولنە جىقلەردر . فقط
خىال حقىقتىن نە قدر او زاق !

حقىقتىدە دەمنوقراسى عددى قىمتە ، جماعىتى كىزىدەلرە
تقىيم و ترجىح ايتىسۈرمى ؟ خلق هىئت عمومىيە اعتبارىلە
عقلە تابع اولقىدىن زىيادە احترااصانە قاپىلىرى . و حىياتى اكىزىيا
عالىيچىنابانە و اصىلانە اولسەدە تىمايلاتىندە شەتىلە غايىت شايىان
اسف افراطىلە دوشىر . دائما بويىلە اولىش و دائىدادە بويىلە
اولە جىقدر . زىرا باشقە درلو اولە بىلەك ايجون شرائط عادىيە

حياته به کوره اكتساب هر که ميسر اولایان بر درجه عرفاندن بوتون افراد ملتک نصیبه دار اوامی لازم کلیر . فی الحقيقة فن حکومت و صنعت حکومت او قدر چوق و متنوع معلومات ایست و حل ایدیله جك مسائل نظریه او قدر مغلق و اقتحام ایدیله جك مشکلات عملیه او قدر آغیردر که بونی پك آز کیمسه‌لر تحصیل ایدوب او کرنې بیلیر . زنکین بر عائله دن طوغوب ارنی بر استعداده مالک اولان کیمسه‌لر انجق بوکا موفق اوله بیلرلر . بناءً عليه اقوامک هان کافسنده اولانسب و ثانياً آلدقلری مساعد بر تربیه ايجابیله فن و صنعت حکومتی کندینه تخصیص ایدن زادکان صنفی واردر . غرض و منفعته قابل مقسزین و هیچ اولمازسه اكتساب شان و شرف آرزوسیله فداکارانه اداره حکومت ایده جکلر انجق بو صنف افرادی ایچنده بولنې بیلیر .

کتلئه عوام بو صنف متاز آراسندن اك ایيلزینی اقدار و مزىتنی بحق تقدیر ایدرک ناصل تفریق ایده بیلیر ؟ و بوندراک حرکاتى نه صورتله تفتیش ایلیه بیلیر ؟ کزیده انسانلرک عمومک توجھنى جلب ایله قازاندقلری محبى ادامه ایده مسى پك محتملدر . افعال و حرکاتىدە محافظه اعتدال ایده رک خلقك تایالاتنى عقله توفيق ایچون تعديل توجیه ایله مخالفتده بولنورلر . خلق ده فکرآ و اخلاقآ عادى اولان حریصلاری دیكەمکه و اونلرى تعقیبے مجبور اولور . بو ایسه هر شىدين اول منافع»

ذاتیه سنی دوشونن و یاخود پیشواسی اولدینگنی ادعا ایتدیکی حالده حقیقتده سائمه منفعت ویا حرمسایله اسیری اولدینگنی بر جاعتک بر زمره ، بر هیئتک منفعتنه چالیشان عادیلرک اجرای حکم ایتمسی دیکدر . آرتق فرقه لر ییننده و دها طوغرسی او نلری سوق ایدن سفیل حریصلر آره سنده مجادلات باشلار . بونلر موقع اقتداره کانجه قوتلریخ آنحق کندیلری کبی دوشونیان کیمسه لری محو ایجون استعمال ایدرلر . بو حال ایسه حکومت عوامک قورقونج بر «قاریقاتوری» اولان «دماغوزی» دیکدر . بونک نهایتده غایت فنا بر استبداده منجر اوله جغفی افلاطون پک کوزل ارائه ایتشدر . و فی الحقيقة حادثات ده بو نظریه نک طوغزیلنه اثبات ایتدی . عادی بولتیقه جیلرک رقابت سفیلانه و مجادلات منفوره لری کورمیورمیز ؟ بو چیرکین منار عاتله وطنک هم شانی لکدار هم ده امنیتی اخلال ایدیلیور .

دماغو قدرک سو، استعمال ایتدیکی حسیات ایچنده عدالت احتیاجی ایله انسانیت محبتی برنجی صره یه قویق ایحاب ایدر . بو سو، استعمال اک زیاده وطن فکریخ و وطنپرورلکی محو ایمکده در . بونک نیجون و ناصل اولدینگنی کورمک قولایدر . تشکیلات اجتماعیه نک نقایصندن طولانی بر جوق کیمسه لر طوغدقلنند اعتبارآ بتون حیاتلری ماده و معناً غایت سفیل بر حیاته حکوم اولدقلری حالده بر قسم قلیل طالعک بتون

مساعداتندن بلا استحقاق مستفید اولورلر . تسلیم اپنلیدرکه بو آچق حقسزلغه اک باشلى سبب اخلاق و عادات و تأسیساتك تکاملندن و فنونك ترقیاتيله صنایع بشرىه نك تطیقات عدیده سندن نشأت ايدن فعالیت اقتصاديمك شرائط حاضر هسيدر . هر قومك صنوف مختلفه سی يېنىدە واقوام آراسىدە زمين اقتصادده موجود اولان بوجادلات كىتكە شدتى آرتىره رق هو بىك : (*Homo homini lupus*) انسان انسانڭ قوردىدر) كلام مشهورىنى تسلیم ايتدىرە جىك درجه يە كىكىدەدر . حتى بعض فلسفه مكتبلرى بو احوالى Struggle for life مجادله، حيات نظرية مشهور مىليه حللى كوشتمك ادعاسىدە بولۇمقدەدر. داروين، هربرت سپنسر وئىيېچە امىتلااً ترقیاتك حضوئى ايجون ضئىيەلرك اورتەدن فالقىمىسى وبالكىز قويىلرك بقاىى لازىم كىلىيىكى واڭ ممتاز كىمسەلرلەك انسان سورولىزىنى ادارە و مقاصىد مخصوصەلرىنى استحصلال ايجون او نلىرى كىندى اسلوبلىرىنه كورە تنظيم و تشکيل ايمەلرى و كىندى قوتلىزى جمعىتلەرسرايت ايتدىرەرك او نلىرى مجادلاتە سوق ايلە كىندى حرص اقباللىرىنى تسكين ايمىكلە برابر جمعىتكە تفوقى تأمين ايمى لازىدر . مثلا بىنخى ناپولۇن او حدەن افزون حر صىبە اوروپانڭ و بوتون دىيانڭ مەنيتى سىرسىرع ايلە ايلە و لەتكە سبب او لمىدى ؟ دىزلىر .

فقط صنوف واقوام بولىلە شدتىلە يىكىيگىرىتە چار بدۇقە

فعالیت اقتصادیه‌نک اشکال مختلفه‌سی آراسنده موجود اولان راوبط دها زیاده ظاهر اویقده وانسانک قواستی وطیعتک کندینه بخش ایندیکی منابع ثروت‌قدرتی نهقدر دلیجه صرف واسن‌لاک ایندیکی دهایی کورولمکدهدر. اویوشوب یکدیکرینه معاونت ایده‌رک پک کوزل چکنه‌سی نمک اولان خـلوقاتک سفیلانه مقاتله ومحویتی موجب اولان حریک نهقدر عبتوچیرکین اولدینه کیتدکه دهایی آکلاشله‌قددهدر. وقوم‌لر فارده‌شلریله ایندکلری محارباتی وطن نامه اجرا ایندکلری ایجون بعض متفرگرین وطن دنیلن شیئه نفترت ایتشلردر. بونلر وطن فکرینی اصحاب امتیازله ملتی کندی حسابلرینه چالشديران کیمسه‌لرک محافظه‌سنے اوغر اشدقلری افکار و اخلاق و حشیانه بقا‌یاسنده عد ایدرلر. اوونره کوره بو اسکی صنمه تعبدن، و محافظلرینک حکم و نفوذنند قور تولق ایجون بوتون ملکتله‌رده کی بچارکان اهالینک یکدیکرینه معاونت ایتمسی لازم کاير.

بو تشویقات هر طرفده حسن قبوله مظهر اولدی . زیرا وسائل مخابره‌نک تعددی سایه‌سنده آرتق افکار ایجون حدود یوقدر و مدنیلرک افکاری بیشته یواش یواش حصول بولان اتحاد آز چوق یاقین بر استقبالده اخلاق وقوائين و تأسیساتک یکنسقلغنى موجب اوله‌رق نهایت اقوام آراسنده‌کی مباینتی ازاله ایلیه‌جکدر . بونکله برابر وطن فکره‌لر انسانیت فکری آراسنده جدال باشلامشدر . بونلردن برینک مغلوب اولسی

وانسانیت محبتنک ضدی اولان وطن محبتنی قالدیرمی لازم
کلیر کبی کورونیور .

بزه قالیرسه بوراده از الله ایدیلسی بلک زیاده لازم فسا بر
سوء تفهم وار : بوده ایملک نظرده ظن ایدیلیکی قدر کوچ
برشی دکادر . آز یحق حسن نیت ایله حما که ایدیلرمه
ده موقراسینک تکمل طبیعی و منطقیسی تایجنسی اولهرق تقایصندن
تجرد ایده جکی واي آ کلاشیلان واي اجرا ایدیلن وطن
محبتنک انسانیت محبتنک ترقیسی ایچون بر مانعه اولیسی شویله
طورسون ، بو ترقینک حصولی ایچون بر شرط لازم اولدیفی
در حال ظاهر اوله جغه فانه .

بوندن صوکره کی بیاناتمز بونی اثبات ایده جکدر .

۲ — ده موقراسی تربیه سنک لزوم و امکان

خلاصه ایتدیکمز شو اعتراضات انسانی اتفاع ایده جک کبی
کورونور . اکر بونلرک رد و جرجی قابل دکلسه دموقراسیدن
قطع اميد ایملک لازم کلیر . حد اولسون که بولیه دکادر ؛ بو
اعتراضات جدی بر تدقیق او کنده اهمیتی غائب ایدر . و کورولور که
مختلف و غایت مغلق بر طاق مسائلک یکدیگرینه قاریشمہ سندن
نشئت ایتشدر . تدقیق ایده لم .

۱. — اول امرده ملتک خیر و نفع حقیقیسی آ کلام مقدن

وکندنی اداره یه مقتدر وامنیته لایق کیمسه لری . تفریقدن عاجز او له سی طوغریمیدر ؟ بونی خاطره کتیرمایز .

شبهسز سفیرلک و قوماندانق ، معدن مهندسلکی کبی خصوصی و ظائفه لایق کیمسه لرک رأی عام ایله حسن انتخاب ایدیله جکی موضوع بحث دکلدر . حتی صلح حاکمکی کبی اوفاق ماموریتلری بیله انتخابه برافق تدبیره موافق دوشیمه جکی تجارت عدیده ایله ثابت او لشدتر . فقط قانون یا قله موظف او له جق کیمسه لرک انتخابی بویله میدر ؟

۱۷۸۹ انقلابی قوای تشریعیه ، واجرأیه وعدله نک تفریقی اساسنی پلک مسعود و قطعی برصورتده وضع ایلدی : بواسس بوکون هیچ اولماز سه نظری او له رق عمومیته قبول ایدلش کیدر .

قوه اشریعیه دن نشت ایتدیکی جهنه و ظائف اجرائیه وعدله هر حالده ملتک نظارت و تقیشی آلتنده بولنگاه برابر بونله احوال فوک العاده مستثنا او له رق مداخله ایتمامی قبول ایدلشدتر . بویله اولونجه مسئله ملتک کندی نامنه قانون تنظیم ایده جکلری حسن انتخابه موفق اولوب او لیه جفن تعینندن عبارت قالیر . بومسئله ی آریستو بوندن ایکی بیک سنه اول میدانه قویه رق کمال وضوحله و عقل سلیمه پلک موافق برصورتده حل ایختشدتر . ملت کندی و کیلی او له بیله جک کیمسه لرک کرک حیات خصوصیه و کرک حیات عمومیه لرنده کی افعاله باقرق قیمت عقلیه و اخلاقیه سنی

تقدیر ایده‌بیلر . بر آدم ای بر عائله زئیسی ، اموالی حسن اداره‌یه مقتدر مدبّر و فعال بر چفتچی ، بر صنعتکار و یا تاجر ایسه واکر عفتی و حقشناسلغی و خیر خواهلغی او زون بر مدت افعالیه اثبات ایتمشنه بوآدمه مصالح عامه‌نک تمشیقی بلا اندیشه تودیع ایده‌بیلر . اول امرده مثلا ناحیه ایشتری کبی محدود بر دائره داخلنده واکر اوراده ابراز لیاقت ایلر و حیات خصوصیه‌ده اظهار ایتدیکی اوصاف عقلیه و اخلاقیه‌سی ارائه ایلرسه قانون یاپق و اجرا و تطبیقه نظارت ایمک وظیفه‌سنه وارنجه‌یه قدر صره ایله دها بیویک و واسع وظیفه‌لره دعوت ایدیله بیلر .

فی الحقيقة هیچ بر ماضی^۱ سیاسیسی اولیان و منافع عمومیه‌یه خدمتی سبق اینهیان بر طاقم حریص کنجلرک رای قازانق ایجون کمال تھالکله چالیشدقدری اکثریته کورملکده‌در . فقط ملت حاکمه بو خود پسندلری تواضعه دعوت ایدرک تحصیله ویا ایشتری باشنه کوندرمکده گیکمیور . فقط دینه‌جک که ناصل اولیورده انتخاب بعضاً او قدر عادی دوشیور و بعضاً ده او قدر فنا چرپشیدرلش قانونلره معروض قالیورز .

اول امرده یالکن فرانسی الله آللهم عجبنا مبعوثلر او قدر فنا و بیانی آدملرمیدر ؟ مبعوثان واعیان ضبطنامه‌لرینی جریده رسمیه‌ده او قویکن . چونکه دیکر غزن تهار مشتريلرینک آرزوسنه

کوره بۇنلارى قىپاھرق ستو نلىرىنە كېھرلەر . مختلف فرقەلەر منسوب خطبانك افكار عاليه و نزاكت بىنانە حيران اولور و خلقك و كىللەرنى حسن اتخابە مقتدر اولىدىغى كوره رك مطئمن اولور سكز . — فرانسە پارلەنتوسى اىچون سوپىلىدىكىز اجنبى يالىتولرى وبالخاصە هېسىنىڭ آغا بىك صايىلان و بر چوق بقاط نظردن حالا هېسىنە نۇنە اتخاذ ايدىلەككە اولان انكلەتكە پارلەنتوسى اىچون دە تکرار ايدىلە بىلير .

منتىخىدەك اتخابلىرنە بعضاً و حتى اكتىزىت اوزىزە آلداندىقلەرنى قبول ايتىشك بىلە عجبا بۇنى چارەسى بولۇغۇز بىر فالقىمى عد ايدە جىڭ ؟ بىز بويىلە طن ايمەيز . بلکە عكىسى ادعا ايدىز . ايشتە دەمۇراسىنىڭ تربىيەسى مىستانە چىقار . دەمۇراسى هىئت بىلەسىلە نظردقە آلنەنچە تربىيەسىنىڭ هيچ اولمازىسى موجودىتىندىن وقوتندىن كىندىنى خىدارا يادە جىك وبىقاسىنى مىتانلە اىستىيە جىك صورتىدە اجرا ايدىلەككە اولىدىغى كىال جسار تىلە سوپىلە بىلير .

ادارە اىتك بەنانسىلە اسىكى ويا يىكى شكل اسارتە كرفتار اىتكە اوغر اشانلار طرفىدىن ايدىلەن خىدعەلرلى ملت بىر سوق مخصوصە تبعاً حكمىسىز براقيورى ؟

فرانسەنەك ۳۸ سنه لەك سىاست داخلىيەسى تارىخى بو افادەنەك صحىنى تحقىق اىتك اىستىيانلار كايفىدر . حال حاضر دە روسيي دە كىنجىچە بىر دوما دەمۇراسىنىڭ حرىتى استعمالدە

نقدر چابوق کسب مهارت ایتیدیکنی بزه کوستریبور . فی الحقیقہ حال حاضرده استفاده ایتیدیکی حریت غایہ کالی دوشونولورسہ پلک محدوددر . فقط پلک یاقین بر ماضی یه قیاس ایله ده پلک بیویوکدر .

دیکر طرفدن افرادک حریتنی يالکن افعال خارجیه لری اعتباریله دکل بلکه قدرت اراده و سلامت محاکم و وسعت و نزاکت حسیات ایله کندیلرینه مالکیتی تأمین ایدرك معناده کیندیکه آرتیرمق و طیفه سی جمهه سندن اولدیفی قدر منافعی اقتضانسندن بولوندیفی ذخی ده مو قراسی پلک کوزل آکلامقده در . بونک ایچون که اولاد مملکتک تایلک چو جو قلغندن سن رشده وصولنه قدر تربیه سی تنظیم ایله بوکا نظارات، و کیلارینه تأمین ایتیدیکی امورک اک باشلیجه سی و حتی برنجیسیدر :

هرکس تسلیم ایدركه چو جقدرک و کنچلرک تربیه مدنیه سی مسئله سی ده مو قراسینک حل ایتمک بجبوریتنه اولدیفی مسائلک مهملرندن بری بلکه اهیدر . زیرا بونی حل ایتمک ایچون ابویتک ، چو جوغک و دولتك حقوقی نظر دقه آلمق ایحباب ایدر .

على الاطلاق حق ابوت وارميدر؟ بـچوق کيمسه لربونک موجود اولدیفی ظن و ادعاسنده درلر . چو جو قلرینی ایستدکلری کبی بـیویتمک واونترک تحصیل و تربیه و مسلکلری کندی آرزو لرینه کوره تنظیم و انتخاب ایتمک و نهایت اعتقادات سیاسیه

و دىنەملىرىنى تلقىن اىتكىدە حراولۇقلارىنى سوپىلرلر . بومدىياتك اسبابىنى اىضاح اىتك اولدۇچە قولايىدر .

ابون چوجقلىينك استعداد ، اخلاق و تىاپلاتىمىرى كىسىن اى بىلدۈكارى اىچۈن اوئلرە مناسب اولان شىئى دە هەكىسىن اى تقدىر اىتمەلرى لازم كلىزى ؟ چوجوقلىنىڭ مساعىد شرائط حىاتىه اىچىنده ياشائىغە چالىشان بابا و أنا كىندى حىات معنويمەلىيەنك وجهة استقامتى تعىين ايدن افكار و حسيانى چوجوقلىنىڭ تلقىن اىتك اىستە مسونى ؟

مع ما فيه ابوينك أساساً محدود وبىندە متور اولىيان محبىتى چوجوقلىك روحنى تاماً كىندىلىرىنى بىكىزتەسىندن قورقولور . ابوين باخصوص اركاك چوجوقلىينك فكراً و معناً ناھاولەلرى لازم كله جىكىن تاابتىدادن كىرىرلر . وبوقارلر چوجقلىك خېرى دوشۇنيلەرك دكل ئالەتك استفادە و شرف دوشۇنولەرك و كورنىكى مخافظە املىيە ويرلىشدەر . بناءً عليه ابوين نەقدەر حسن نىت بىلسە چوجوقلىرى استقبالە كورە دكل ماضى يە كورە ياتشىديرەرك اىي بر تىيجه الدە اىدەمە جىكلىرى مەختىمەر . طبىعتىدە هەرشى قاعدة تکاملاھ تابعىدر . بناءً عليه نسل جىديد شېھىسىز ، ماضىدىن استفادە يىدرەك فقط او كااسىير اولقىسىزىن مەحيطە براابر تکاملاھ اىدەجىك صورتىدە تربىيە ايدىللىيدەر . ابوين اوغل و قىزلىرىنى كىندىلىرىنى بىكىزتەتك ادعاسىندا بولۇرلۇسە نظام طېيىنى يە مخالف حرکت اىتىش اوپۇرلر . و بونك بوتۇن مسئۇلىتى

کندیلرینه راجع او لور . فقط بوصورته حرکت اینکه حقلری وارمیدر ؟

حقیقتده ابوینک تربیه خصوصنده طوغزیدن طوغزی یه بر حق یوقدر . بلکه بو با بدھ حق صاحبی او لان چوجوق و دولته قارشی بز وظیفه ایله مکلفدرلر .

چوجوق کندیلی دنیایه کتیر نلس دن بالذات دوشونور ، حرکت ایدر عاقل و حر بر مخلوقه لا یق بر صورتده یشامق وسائلنی ایست . بو چوجوغلک حقدیر . ابوینک نفوذ و حاکمیت والد اولمک مسئولیتندن تولد ایدر . بو نفوذ بر حقه دکل بر وظیفه یه مستندر . واکر ابوین بونفوذک ماھیتني لا یقیله آکلا یهرق استعمال ایدر لرسه چوجوقلرک بالذات کندیلرینی اداره اینک استعدادی یکی کرک نسلیرینه و کرک جمعیتیه قارشی حزکتلرنده مسئول اولمک حسنه تزید ایده رک بونفوذه یاواش یاواش لزوم فلامایه جق صورتده حرکت اینه لری لازم کلیم .

دولته کانجه ، افراد مستقبله نک تربیه فکریه و اخلاقیه سنه تپکلات بدنیه لرینه وجتی تربیه اقتصادیه لرینه علاقه دار او لاما ماسی قابل دکلدر . جمعیت ترقی ایندکجه یکدیگریله مناسب و ارتبا طی آرتان افرادک قیمت اجتماعیه سی بر قات دها ظاهر اولقده در . بناءً علی ذلك منفعت عمومیه و طوغزیدن طوغزی یه چوجوقلرک منفعتی نفوذ و حاکمیت ابوتك سوء استعماله مانع

اولق اىچون واضح قانونك مداخلهسىنى اىتحاب ايلر .
 افلاطونك دىدىيکى كې چوجوقلرك تربىيەسى وظيفەسى
 تاماً ئائەدن آلوب دولتەمى ويرملى ؟ اشتراكىونك بعض
 خىالىرىست طرفدارلىرى مىانىنده بوفىرى بوکون دىنى مدافعا
 ايدەجىك كىمسەلرلەوار . فقط افلاطونك تصورايتىكى جمهورىتك
 خىالى اولىغىنى اىلك آكلابىان آرىستو بوفىرى تازمان قدىمەدە
 رد وابطال اىلش ؛ پڭ طوغىرى اولەرق « ئائەبۇتون فضائل
 اجتماعىيەتكىزىم بىر مكتىبىدر . » دىشىدى . باخوصى بۇتون
 وطنداشلىرى قىداش وھىچ اولمازسە دوست كې تلقى اىتك و
 بلکە بعضاً پڭ بويوك فباكارلقدە بولۇنەرق اونلاره اپىلك
 اىتكە سوق ايدەجىك اولان خىر خواهلق وتعاون حسياپى
 ئائەدە اكتساب ايدىلىر .

لكن حسن نېتلرى ، قدرت مادىيە و معنويملىرى نەدرجە
 اولورسە اولىسون ابىن مىرىلىك وظيفەسىنى تاماً اىفا ايدەمیورلە .
 معلملىك و مكتىبلىك معاوتتە محتاجدرلر . مكتب كوچولدىش
 بىر حياتىدر دىسپىر . چوجوقلرك تربىيە اجتماعىيەسى اىچون بىر
 شىرت لازىمدر .

بورادە دها نازك بىر مسئلە ميدانە چىقار . دولت شبابك
 تربىيە و تحصىلنى نە درجه دە قارىشىمەلىدىر ؟

دولتك بۇتون چوجوقلرك نېم تحصىلدىن مىستېيد اولماسى
 طلب اىتىسى لازم كەنەجىكىنە اعتراض ايدەجىك يوقىدر ؟ اولىيائى

امور ک معلمک قیمت فکریه و اخلاقیه سنی تفتیش اینک حق و وظیفه سنی و معلمک چو جو قلره و کنجلره نظام اجتماعیه نک اساسی او لان قوانین مکتبه وغیر مکتبه طرفندن تائید ایدیلن قواعد اخلاقیه مخالف عقائد تعلیم ایمامه لرینه نظارت ایتمه لرینی ده هر کس تسلیم ایدر . قوانینی اخلاقه ویا خود تحفیرو تزییفه سبب اوله بیله جک ، وطنداشلر آراسنه عداوت الفا ایده جک تدریسات بلا صرحت منع ایدلی و معلمک عدالت اجتماعیه نک تعقیباته او غرایه رق جزادیده ایدلیلیدر .

فقط دولت دها ایلری کیشتلی ، بالذات مکتبه آچوب اداره ایتملی و معلمک بیشتدیر ملیمیدر ؟ نظر یاتجه منازع فیه او لان بومسئله ملل متمنده طرفندن بالفعل مختلف صور ترله حل ایدلشدر . بز بوراده تدقیقاته کیریشمک ایسته میورز . بالکن دیرز که حیات اجتماعیه نک شرائط حاضر مسی دولتی بوتون تدریسات عمومیه بی در عهده ایتمکه و پروغراملری تنظیم ایله نتایج بی مفهشلر ، امتحانلر هر درلو مسابقه لرله تقدیره و مسالک مختلفه بیه سلوك ایده جک طلبه نک اهلیتی تعینه اجبار ایدر .

اقوام متمنده بیویولدنه بر جریان مشهور اول مقدمه یعنی دولتك بوتون درجات تحصیله مداخله سی کیتند کجه آزمقدمه در . شو مطالعاتی خلاصه ایدرسه ک دیه بیلریز که : تربیه خصوصنده اصلاً و ضروری او له رق النجع بر حق وارد رکاوده

چوجوغىنلىك ، ملتىك افراد مستقبلەسىندىن برى و ترقىيات اجتىهـ
عىيەنلىك عاملى صفتىلە بر تربىيە شەخسىيە كورمك چوجوغىنلىك
حقىيدىر .

چوجوغىنلىك بىوحقىنلىك سوکرە جمعىيى يعنى سعادت مادىيە و
معنوېيەلىرى تربىيە و حرىيتلىرىنى تأمين و توسيع اىچون يكدىكىرىنە
ظھير افرادك هيئەت مجموعەسىنى تەتىيل ايدن دولتك حق دەها
طۇغىرىسى و ظېيفىسى كاپىر .

بنا، عليه ابوينىڭ حقى غايت مقيىددىر . زىرا بىوحق انجق
مرىبى اولق صفتىلە عەهدەلىرىنە ترتىب ايدن و ظېيفەدن نىشتايىدر
و ظېيفەلىرىنى تسەھىل ايدەجىك بىر واسطەدن عبارتىدر .
تربىيەنلىك بواساسلى دائرەسىننە اولان ئائىلەدە و بعده
مكتىبىدە و نەھايىت حىات اجتماعىيەدە صورت اجراسىنى تدقىيق
ايدەجىكز .

اوچنجي فصل

ده مو قرا سيده عائله نك وظيفه سی

اولا طونك جمهوريت نامنده کي كتابنده عائله عليهنه
بولونه سني موجب اولان اسباب و مطالعات بوکون وارد دکلدر.
عائله ازمنه قدیمه ده کي و حتی بوندن بر عصر اولکي کي
تماماً معین وباشلي باشه بر حیات صاحبي ، مستقل بر وجود
واکثريا دنیلديکي کي بر حجه اجتماعيye حالتده دکلدر . حتی
پك زياده رفاه حاله مظهر صنوفده بيله عائله اسکي رونق و
عمراتي غائب اينگده در . ابوينك ايشی اکلنجه سی وار ،
اکثريا آيريدرلر ، پك آز بر زمان بر آرده بولونه بيليرلر .
چو جقلرده ايرکندن بو مثالی تعقيب ايدر ، هزبری انتخاب
ایتدیکي بر محیطده خصوصی بر حیات پکيرمکه باشلار . جعيتک
صرفه صنوفنه منسوب عائله لرده حال بويله او لنجه صنوف
عاديه سندده بويله اولسی ضروري در . بو عائله لرده حياتك
احتياجات ماديye سی ترقیات اقتصاديye نك ايجاب ايندیکي شرائط
مساعي يه انضمام ايدركار کي ، قادری و حتی چو جقلری ازیجی بر
سعیه حکوم ايدر . کون یاتتجه عادي ، پس بر مسکنده او زرينه
راست کله یه جك بر قاج شی قو نمش بر ماصه باشه يورغونلقدن
بي تاب و نشئه سز بر حالده دوشرلر ؛ بحوال ايله بر آراده بولنچ

ذوقىن مەتلەز اولق قابىلیدر ؟ وولوه، ازدحام اىچىنده واكىزىت اوزرە خىرب واك مىستكىرە تېبجاڭە طالەرق آوونق اىچۇن تىكارار غلبەلغە شتابان اولورلۇ .

بوحالىڭ اصلاحى عجبا مىكىن دىلى ؟ بعض كىمىسىلرلە بىراپت ئائىلە اولىور ، ئائىلە اولدى دىيىكە قدر وارالمى ؟ بۇنى خاطرە كىتىرىمە يىز و فنالىڭ چارەسى يېنە كىندىن چىقە جىقدەر اعتقادىندا يىز.

اول اىمردە بوبۇزوقلىقى عقللىقى آدمىلارك آكلامامسى، بوكا متائىس اولماسى قابىل دىكىلەر. دىكىر جەتىن بوجەللە يىكانە چارە ساز اولەحق شىئە يعنى چو جىقلىرى حسنى تربىيەسە واوندىن اول باخصوص كىندى تربىيە معنويمە لىرىنە لازىم كىلدىكى درجه عطف اهمىت ايمەدكىرى اىچۇن ابۇين دە مسئۇلىتلىرىنى البت حس ايدىرلۇ. ازدواجىڭ اصلاحى حقىنە بورادە تفصىلاتە كىرىشىلە من.

فقط ئائىلەر دە انتظامىزلىكڭىز يادە ازدواجلەر كەنەرلەر زوقۇ عندىن نىشتىت ايتدىكىنى سوپەلىيە بىلىز . ذوق و منفعت ملاحظاتى مع التأسف ملاحظات ساڭىرە يەغلبە ايمەكىدە، دىكىر طرفدىن ازدواجىڭ تولىيد ايتدىكى و ظائف يىرىنە تامىن ايدەجى حقوق نظراعتبارە آلمىقىدەدر . آرتق ناصل اولوردە زوجىن اوزۇن بىر مەت سعادت مشتەتكەرلىرى اىچۇن معاونت مەتىقابىلەدە بولەرق و فاق و سکون اىلە ياشايە بىلىز ؟ آز زمان اىچىنده كىندىنى بالى ايدىن اختلافاتك سەھولتىلە بويويەرك مىجادلاتە و نهایت روابط زوجىنەك انقطاعانە بادى اولەسى ضرورى دىكىلە ؟ كېمىسىز اىكى كىنى نك بىر يورد،

برا او حاق تأسیس ایدرگ بوکار بط قلب ایتمه لری، بونی چو جقلرینه سودیره بیلمه لری قابلیدر ؟ بالعکس ابوین آراسنده کی منازعات و مجادلاته ابتدالری بزر شاهد و صوکره لاری بزر حاکم و ضعیله محزون و ساکت نکران اولان چو جو قلرعائمه نک وظیفه اجتماعیه سی حقنده فنا بر فکر حاصل ایده جکلردر . عائمه تشکیلی نوبتی کندیلرینه کلديکی زمان بونی ممکن اولدینی قادر تأخیره او غرا- شه جقلری و انجق آنا و باباری کبی خود بینانه و عادی اسبابه قاییا هرق ازدواجه طالب اوله جقلری شب همسزدر .

فقط بدینلکی افراطه واردیرمیه ام . فعالق نه قدر بويوک اولورسه اولسون اینچنده بر فيلز، اولاد محبتی وارد رکه عائمه بی و جمعیتی قور تاره جق او در . فقط اول امرده بمحبتک اصلاح ایدیا هرس لازم کاير .

عمومیت او زرده ابوین چو جو قلرینی يولنده سو مزلر ، و تعبیر معروفیه شهار تیرلر . چو جونخی شهار تمق اونی لزومی لزوم سزا و قشامگی اکنجه ایدنک اصلاح المچکمه سنی ایسته ماماکدر . حال بوکه استحقاق کسب ایدیلن المدر مذکوه تفکری تنبیه ايلر . چو جوغه هر درلو اسباب ذوق ابدال اولنور ، ذوقه فرط انهاک ، المدن خوف حصوله کتیريلر سه ، تثبت شخصی ، ذوق حرکت آزالير ، قوه ارادیه کوشز و ياخود بوزولور . خلاصه چو جو غلک قابلیت طبیعیه سنی تغییر ایدرگ برا انسان كامل اولسنه مانع اولور . بوصورته یتیشن برشخص بالآخره

ناصل اولورده مجادله، حیاتیه یه کریشه بیلیر، ظهور ایدن مشکلاتی
اقتحام ایلیه بیلیر، با خصوص احتراصاتنه ناصل غلبه ایده بیلیر؟
خودین بویودولمش چو جوق بویوب جمعیته فاریشنه بجه افعال
و حرکتنه منفعت شخصیه دن باشقه بر محرك طانیاز . هر چه باد
آباد تحری، حظوظاته قویولور . نظرنده حیات آنچق قوت
و خدعا ایله تأمین مظفریت ایدیله بیله جک بر جدالدن عبارتدر.
بوتون بو نلر چو جوقلری کندیز ایچون سومک، بر کون
کلو بدھ فعال و مسئول اعضاسی اوله جقلری جمعیتی دوشونامگذر.
اکر ابوین صربیلک وظیفه سنی لایقیاه آکلا یه رق حسن ایفا
ایمک ایستر لرسه نتیجه بویله اولماز ، چو جوقلری تحمل
ایده میه جکلری آلامه معروض اولقمند و قایه ایمکله برابر
کندیلری خ دوشونوب حرکت ایمکده سربست بر اقیرلردی .
چو جوق یا کاش حرکت ایسه بیله نتیجه ده دوشونه رک خطاسنی
کندیلکندن تصحیح ایدر . انجق بو صورتله چو جوقلر
حیاتک جدیتی ، قیمت معنویه سنی کشف ایله دوشونله رک
یامیلان حرکتک ویردیکی ذوق طویله بیلیرلر .

بوندن باشقه ابوین چو جوقلریه آجیه ریق ، شـ. خصیت
نوشکفته لرینه حرمت ایده رک منافرت و ضدیت صحنه لری خ او ندرک
نظرنده صاقلامایدیر . چو جوق آناسنک ، بالسانک بر برقیه
تحقیر و غیض ایله باقیشدیغئی کوردیکه، حقارت آمیز سوزلر تعاطی
ایندکلاری خ طویله یور کندن جریمه دار اولور؛ بو عادیلک فارشیدسته

از بیلیر . تازه روح حرك آدینې بويارمه لر اصلا التیام بولماز .
ابوین مربيلک وظيفه سنی و هيئت ذاتیه لرینی دوشونه رک
آرالرنده وفاق و محبت اولديغنه چوجوقلرینی ايناندیر ماليبدر .
بو مجاهده نك مكافاتي ده برابردر : اکر آراده وفاق يوقيه
تأسس ايدر . عين مقصدى تعقیب ايذرک فکر و قلبلر ياقلاشیر ،
بربريني طانيني ، تقدير ايمكى نهايت سومكى او كره تيرده ازدواجك
اساس تشکلندە کي خطاي او لاد محبت اصلاح ايدر ؛ براوچاق ،
بورد ميدانه كلير : اولا افرادينه وبعده بوتون جسم جعيته
نتایج حسه بخش ايده جك اولان عائله حیات بولور .

زيرا فکر عائله جعيت ايجون مضردر ديمک طوغري
اوله ماز ؛ بو فکر قرون سالفه ده طوغري اوله بيليردى . او
زمانلر حیات اجتماعينك شرائط سياسيه و اقتصاديھى زمين
فعاليتى دارالتيوردى . حال حاضرده ايسە بو قابل دكىلدر .
آرتق عائله چوجوقلرک كمال امنيته بو يويه جكى برمىجاً و بويو .
كلرك مسامى اجتماعيه آراسنده تسلى واستراحت بوله جنى برباب
سکوندر . بو كون كندى عائله سنی سومك دىكىرىنه قارشى لاقيد
بولونىق ويافرت ايمكى ايجاب ايده جكى ادعاعايليه جك بركىمە
بولونه ماز . بالعکس عائله ده خير خواهلهق ، عدالت و تعاونى
او كرغش اولان بر آدمك قابى بوتون بشرىت ايجون آچىلمىشدر .
بونك ايجون متاخيرين «تهرانس» ك شو كوزل شعري ينك قىمتى دها
اپى تقدير ايدرلر : *Homo sum, humani nihil a me alienum*

«انسانم، انسانله تعلق ایدن هیچ برشی بکایه‌انجی قاله‌ماز» puto
 آکتیسته چو جو قدر ک تربیه‌سنده ابوینک وظیفه‌سی نهقدر
 مهم او لورسه اولسون بوایش ایچون لازم کلان وقت و وسائل‌طن
 محروم بولون‌نقده‌درلر . تربیه عمومیه احتیاجی بورادن نشت
 ایدر . — بوندن باشقه اپوین چو جو قدرینی یانزینده آیقویه‌رق
 تمام‌ا کوزلری اوکنده تربیه ایمک ویا ایتدیرمک ایچون و قتلری،
 معلوماتلری و ژرو‌تلری مساعد او لسه ده تربیه عمومیه به مراجعت هر حالده
 فائمه‌لی و بلکه‌الزمدر . ذات‌ابونی موتهن ده سویله‌مشدی : «اوتهن
 بری معروفدر؛ بر چو جنی ابوینک آلقیشلری ایله تربیه ایمک معقول
 دکلدر . بونلرک پک طبیعی او لان محبتلری، حتی الا شاعل او لاندینی
 بیله ، بو خصوصده رقته کتیره‌رک وظیفه‌لرنده قصور ایتلرینه
 سبب اولور . »

تالیرانک بیان ایتدیکی و جهله «تربیه پاییه ده چو جوق باش تاجیدر .
 مدایع و تقدیرات ایله مست او لور» بناءً علیه چو جوق ضروری او له رق
 کندینه فوق العاده بر اهمیت ویری و قیمت شخصیه‌سی پک بویوک کورور .
 بوندن باشقه عائله‌لرک اخلاقی، سیاست و دینه متعلق بر جوق مسائلده
 کندینه مخصوص افکاری عادتا خرافات، اعتیادات و اعتقادات
 مخصوصه‌سی وارد . عائله بر هوای معنوی کیدرکه چو جوق
 خارجی هپ بونک ایچندن کورور . بو هوای محیط حائز اولدینی
 قوه انکساریدن طولایی حقیقی برمیشور کبی دائم‌ا کوستردیکی
 اشیانک اشکال والواتی بر از تغیر ایدر . اونک ایچون تمام‌ا

عالمه‌سی ایچمده بویومش اولان برکنیج خارجه چقینجه استقامتنی غائب ایدر : هیچدن متحیر اولور تقدیر و یانفرتده دائم افراطه دوشر ، اوافق بر مانه فوق العاده تهییج ویا انکسارینی بادی اولورده بو آکلامدینی محیطده یا بر سبب شورش اوlobe کیدر . ویا خود حیات عمومیه دن مستفید اولیه رق یالکز باشه قالیر . بونتایجک ایکسی ده باعث تأسفتر . سببی از الله ایتمی . دنیانک اوافق بر نمونه‌سی و حیات اجتماعینک تجربه کاهی اولان مکتبه چو جو قلرک دوامی لازمدر . اوراده چو جو ق کندن دن ذکی و چالیشقان آرقداشله تصادف ایده رک آرزوی تقدم ایله چالیشه جنی کی عین زمانده قیمت شخصیه و حقیقی امساوات نه اولدیغی ده اوکره نیر . دیکر محیطدن چیقمش ، اعتیاداتی ، افکاری ، آرزو لری باشقه چو جقلره مصادف اولورده کورزو لورکه بوتون رو حلر بوتون سجیه لر عین قاله دوکوله من . آرقداشله یله کوزل پچنمک ایچون اضرار ایتمک کافی اولیوب او نلره اییاک ایتمک ده لازم کله جکنی اوکره نیر . بوندن باشه تربیه عمومیه مناسب وجهمه اداره ایدلاییکی تقدیرده چو جق عدالت ، خیرخواهله ، انصاف و نزاکتی ، حرمت و خدمت متقابله‌یی چابوق اوکره نیر ؛ تعاونک بوتون فوائد مسعوده‌سی حس ایله خلاصه طریق انسانیته سریع خطوه‌لرله ایلو ولر .

تربیه عمومیه دیکر بر نقطه نظر دن ده لازمدر . آریستونک تعلیم ایتدیکی وجهمه انسان ، بو حیوان سیاسی آنحق حیات

سیاسیه سایه‌سنده تمام‌ا تکمای ایدرده در جهه‌ا قندهاری خی کوستره بیلیر. بناءً علیه بوکا حاضر لحق ایجاب ایدر . « رولین » دخی بویله دیمهدی : « افراد مملکتی و ظائف مختلفه‌سی ایفایه احضار ایده‌جک شی ای برتربیه‌دن باشنه نه او له بیلیر ؟ شباب، دولتك بر فدان‌لغیدر . او سایه‌ده تازه‌لتبر ، و دوام ایدر . بوتون عائله بالالری خی ، بوتون هامورین، نظار خلاصه موقع اعتبار و شرفده بولونان کیمسه‌لرک هبی او را دن کلیور می ؟ بومو قدری اشغال ایده‌جکلرک تربیه‌سنده کی ایلک و فنالفك بوتون وجود دولت او زرینه اجرای تائیر ایده‌جکی و بونک عادتا بوتون ملتک روح و وصف مشترکنی تشکیل ایله‌جکی محقق دکلیدر ؟ »

فقط شبابی حیات سیاسیه ایه احضار ایچون تربیه عمومیه از مدر . « رولین » ده بونی صویلیور : « چو جو قلر خانه پذیرده و صورت خصوصیه‌ده دکل بلکه عمومی معلم‌لره عین تربیه آلتنده صورت عمومیه ده بويودملیدر . تا که او ندره کوچوک یاشدن وطن محبتی ، قوانین مملکته رعایت و منسوب او لدققری دولتك اصول و دستايرینه میل و رغبت تلقین ایدیله بیلیسون . زیرا هر حکومتک مخصوصاتی آیریدر . حکومت جمهوریه‌منک روح و وصف باشنه بر حکومت مطلقه نکنکی باشنه در ، بونار ایسه تربیه ایله او کره نیلیر . » [۱] پنجه‌مندار او لان بوسوزلر متقدمینک داعماً قبول ایتش او لدینی

بر تیجه‌یه موصدر . یعنی یوقاروده اشارت ایتش اولدیغمنز و جهله تربیه شبابه مداخله ایتك دولتك حق دها طوغریسی وظیفسی اولدیغنى صورت قطعیه‌ده کوستره . معلم‌ردن آرانجق اهلیت ولیاقتی تعیین ایده‌جک ، پروغراملری ، نظاماتی تنظیم ایده‌جک ، چوجوقلرک صحت مادیه و معنویه‌ستک محافظه‌سنه نظارت ایده‌جک دولتدر . مختلف امتحانلر و تفتیشات ایله قولانیلان وسائلی ، استحصال ایدیلن نتایجی تفتیش ، اجرا ایدیله‌جک اصلاحاتی تحری و ترقیاتی تعقیب ایده‌جک‌ده او در . فقط يالگز اداره و نظارت‌دن عبارت فلامایهرق افراد مستقبله‌یی بالذات بوبونک وظیفسنی‌ده در عهده ایتلیدر . هرگس طرفندن قبول ایدلیکی اوزره دولت ، زراعت ، تجارت و صنایعه ، امنیت خارجیه و داخلیه وائد مصالح عمومیه‌یی اوزرینه آلیر ایکن ناصل اولورده کندیجی تشکیل ایده‌جک افرادک تربیه‌سی دولتك حقوقی دها طوغریسی و ظائف جمهه‌سندن او لاز . « تأسیساتزک ایحاب ایتدیکی او صافی ، و حریتک مدار حیاتی اولان اخلاقی عمومیه‌یی مله ویره‌جک تربیه ملیه‌دن باشقه بر شی اوله بیلیرمی ؟ » [۲]

افراد مستقبله‌نک تربیه‌سی ، مؤسسات تدریسیه ، پروغراملر و معلم‌لر حقدنده کی قوانین اجتماعیه نقدر حائزاهیت اولورسه اولسون ابوینک بوباده اشتراك و معاویت الزمرد .

هان همان صرف کندیلرینه توجه ایمکده اولان ایلک تربیه وظیفه‌سی یوقاروده ایضاح ایتدیکمز وجهه آکلایوب ایفا ایتمش اولسلر ایدی معلمک ویره جکی ایکنچی تربیه‌یه فوق العاده حاضر لغتش شاکردلر یاشمش اولور و بو تربیه برنجیسی دوام ایستدیر ردی .

یازیق که بولیله اولیمور . بر چوق معلم و مرسیلر وباحصوص مربیه‌لر کندیلرینه تودیع ایدیلن چوجو قلر ایچون هیج بر شی پایلدین‌دن و پایلش اولسه بیله یکیدن ایشه باشلامق ایچون اسکیلری بوزامق لازکله جگکندن شکایت ایمکده‌درلر . چوجو قلر مکتبیدن چیقدقدن صوکره عائله محیط‌بده مکتبده اوکره‌نیلن شیلره قارشی استهزا و نفرت طویسه‌لر بیله هر حالده بولیوك بر لاقیدی‌یه معروض اولقدده‌درلر . معلمک بوندن شکایته حقلری در کارددر . بوحالک کنج فکرلره القایده‌جکی شبهه و تردد اوائل حیاتی تلغخ ، بوتون حیاتلری او زرینه سوء تائیر ایمه‌سی ضروریدر . مع التأسف کوریسورز که اهمالجی ولاقید بر چوق ابیون حتی چوجو قلرینه اکثریته کوستردکلری فنا مثاللر ایچون بیله سرد ایده‌جلک بهانه‌لر بولیورلر . بونک ایچون حلقت بحق خیر خواهی اولان بعض ذوات مكتب سنله‌لری ظرفنه ، او زماندن اول و صوکره بولیوك و کوچلکلری مادة و معناً صیانت ایده‌جلک مؤسسات تدریسیه وجوده کتیر مشادردر . اوراده چو جقلر ابی عائله باباسی واي مربی اولمق ایچون لازم کلان

معلومات و باخصوص انتیادانی اکتساب ایده جنگلردر . شباب، وطن و انسانیت خادم‌لرینک تشبثات عالی‌جناب‌الله مشکور اولسون .

فقط بوتشبات ابویثک معاونتندن استغنا کتیره من . ابوین نهان ایله اولورسه اولسون چوجو قلرینک تربیه سنی الارینه تودیع ایتدکاری کیمسه‌لرک مساعیسیاه علاقه‌دار اولمیدر . او نله‌دها ظهیر اولله‌لری ، چوجوغنک اطاعتی و کندینه‌ایدیلن خدمت و اهتمامه فارشو شکر کذارلني تأمین ایمه‌لری لازم کلیر . مساعیده بواس്�ٹاک اولماز سه‌ململرک آووج طولوسی آته‌جقداری تحمدن هیچ برج فلیزله من . ابویندن بکله‌نان خدمات ایسه اوقدر آغیر دکلدر . بوخصوصه دائـر یازلش لطیف بر صحیفه‌ی نقل ایمه‌دن چـهـمـدـاـك :

« مکتبه کیرن چوجوغنک حیاتنده شایان تدقیق بر تحول حصوله کلیر . نهاری ایسه آقشام سفره باشه او طور‌لدينى وقت کوندوز صنفده بچن شبلری بزر بزر آکلا‌ته‌جقدر . لیلی ایسه هفتنه‌ک و قایعی آکلا‌تیق ایچون آنجق بربازار کونی وارد در . اسکی ویکی آرقداشلرینک یاپدق‌لری ؛ معلم‌لرک ، مبصر‌لرک سویلدیکی ؛ ویریلان مکافاتلر ، اجرا ایدیلن مجاز‌اتلر هبی حکایه اولسون . بوتون بوشیله‌آیری آیری قیمت بیچر . صرف ایتدیکی سوزلو اطرافدن آنمه‌در فقط ذکی چوجوقلر بونلری غایت شخصی . حس ایله کندیلرینه مال‌ایدر . آکلا‌یشلی آنا

بابا اىچۇن بواسرار نېبىوڭ بىر غىنېمىتىرى ! چوجۇغۇڭ اخلاقىمە
حصولەككىدە اولان تەھۋىلاتى ، اىچىندە بويودىكى مەھىيەتى كىشى
ايتكى ، احتراصاتە قابىقىدىن منع ايلىك اسپابانى آكلايە مەدىنى رفق
وشدىقى اىضاح ايتكى ، قىلبىندە حس اعتماد و حرمەت اوياندزىمە
و محاسبە ئىفسە آشىدېرىمەق اىچۇن نەقىيمىتىدار فەرىتىرىدە . « [۱]

در دنچی فصل

افراد مستقبله نئے تربیه فکریہ و امہم قیمتی

بوندن اوچ عصر اول باقون « انسان نقدار بیلیرس اقتداری ده اوقدر آرتار » دیبوردی . باقون نک کمال ایجاز ایله افاده ایتدیکی شی دائمًا معلوم او مقله برابر هر وقت ای آکلاشیله مامش بر حقیقتدر .

انسانک اقتداری شبھه سز بیلکیسی نسبتنده در . فقط بو اقتدار صرف معلوماتن نشأت ایمزر . علم انسانه انجق کندینی، اجزاسندن اولدینی طبیعتی بیلدیره رک پاپه سیله جکی و پایاسی لارم کلن شیلری و نه کبی و سائله مقصده وصول نمکن اوله جفی کوستر .

فن بوصورتله تصور ایدل دیکی تقدیرده بیله نشر ایتدیکی انوار معرفت واستلزم ایتدیکی تربیه ایله انسانک قیمتی زیاده سیله تزیید ایلر . بناءً علیه (دهمو قراسی) نک معارف عمومیه نک انتشاری ایجون صرف ایمکده اولدینی مساعی شایان تقدیردر . بو نقطه نظردن پروغرام و تدریسی یکدیگرندن آییر ملیدر .

پروغراملر اوزرینه تفصیلاته کریشیمه جکز . یالکترشنونی سویلر زکه پروغراملر بوتون ملکات فکریه نک انکشافی تأمین ایده جک ، بالخاصه تربیه سنی تأمین ایلیه جک صورتده ترتیب ایدل لیلیدر .

تحصىل تام و مكمل اوئلىدىر . فقط بوندن مقصد ھەركەھە شىئىك او كىرەدلسى دكىلدر . بوشېھە سز عېتىرى . ھەركىدىن استعداد وقوته كورە بىر شى بىلەنir . معلم كىرك مجاdale حىاتىدە و كىرك و ظائف شخصىيە و اجتماعيەنىڭ ايفاسىندە عمومە لازم اولان معلوماتىدىن طلبەنڭ ھېسپى مستقىد اىتكە چالىشىقە بىرابىر تىايلات واسىتەدە شخىسىلىرى تعىينە چالىشەرق چو جوقلىرى اك زىادە استعداد كۆستەركلرى ، ذوق آلدقلرى شىلىرىڭ نظرى و عملى تحصىلە سوق اىتلىدىر . بو اساس وضع ايدىلىنچەھىچ بىر چو جوغىڭ وھىچ بىر كىنجىڭ طبىعە استعداد كۆستەدىكى بىر تحصىلىدىن نسب و ئائە سنك موقۇ طولايىسىلە محروم قالماماسى ئىنى اولى سور . بو محرومىت بوتۇن جمعىت اىچون بىر زياندر . اىشتە تحصىل تام بوصورتله تقسىز ايدىلەر كى نظامات تدرىسيەنىڭ دائماً بوغايىيە متوجه اولىسى لازم كاير . ذاتاً بىو وادىدە ترقىيات مشهود اولىور . ھەرانكى صنفە منسوب اولىرسە اولىسون مستعد و چالىشان چو جوقلىك تحصىلىك درجات عاليە سىنه قدر اىلىرىلە بىلدۈكلىرى كورىلگەن ، فنون ، ادبیات و صنایعك و فعالىت اقتصادىيەنىڭ ترقىياتى اىچون يىك كۆزۈل اميدلار ويرمكىدە در . فقط تحصىلىك ھەدرجهسى بالخاصە تربىيە خدمت ، ملکە دقتى ، خاصە مشاهىدە و تفکرى ، محاكە شخىسيي تىيەيادەر كى ، قىصە برافادە يالە شىخى كىندى كىندىنە دوشۇنگە ئالىشىدىرى ملىدىر . كىندى كىندىنە دوشۇنگە دىيىك ؟ البتە كىمسەنىڭ خاطرىيە

کلیان فکرلر ایجادی دیملک دکل . زمین عرفانده تجدیدپن مشکلدر :
 بونی حصوله کتیرمک پل نادر کیمسه لره نصیب اولور . بوکون
 اوقدر عادی کوردیکمز حقایقک کشفي ارباب دهایه نه قدر وقت
 وزحته مال اولدیغى تاریخ فنون بزه کوستريیور . فعالیت فکریه
 ایچون مواد ابتدائیه وايلک بر تشكله احتیاج وارد . دوشونمک ده
 بورومک، کینمک و بسلمک کی اوکرەنیلیر . بونلر اوکرەنیلیر ایکن
 قزانیلەن اعیادات بوتون حیات اوزرینه اجرای تأثیر ایدر .
 او صورتله که انسان، ایچنده بولوندیغى محیط اجتماعیه کوره
 دوشونور . صباوت و شباب معلملىرىنک وظیفه لرنده کی اهمیت و
 نزاکت و کندیلرینه توجه ایدن مسئولیتك و سمتى بوراھد پل ای
 ظاهر اولور . صاقینیه جق تەلکە ایکی طرفلىدر . کنج فکرلری
 لايتیغى بر طاقم عقائد زبون ایتمک ويأخذود او نلره هیچ بر تحصیل
 مثبت ویرمیه رک و هیچ بر اعتقاد تلقین ایتمیه رک ضعیف فکرلرینى
 عطالله حکوم ایمک قورقوسى وارد . فقط حد اولسون که بو
 تەلکە لاردن قور تولق ایچون بر چاره ده وار : اکرمعلم بىلدیکنى
 يقىنا بىلور ، ایناندیغى و سودىكى شىلرک اسبابنى ایضاھ ایده
 بىلورسە، اکر معقداتنىڭ فکر و قله ضرر ویرمیه جىكىنە قناعتى
 وارسە او نلری كېل صفو تله و بوتون قوتىلە عرض و تبلیغىدن
 چىكىناملىيدر . الويىر كە عین زماندە كنج سامىلرنە، تفکرات
 ذاتىيە يە ميل و آرزو اوياندرمنە ده چالىشسون .
 پرواغرامىر ده معلمک وظیفه سنى تسمىل ایدر . برياندىن مواد

فەيەنڭ تەحصىل و تطبيق افكارده وضوح و ترتیب ، مشاهداتىدە صحىت ، و ائباتىدە قطعىت احتىاجاتنى كىتىدەكە آرتىر . دىكىرياندىن يىكى واسكى كىزىدە مؤلۇقلۇك آثارىنى تىبع ايلە تفسير و محاکەمە ئىتكى و تارىخىك بىطرافانە مەتلۇھىسى كىنج روخىلدە انسانىت اىچجون مدار شرف اولان تمايلاتى تىنەيە مدار اولهجىنى كېلىق تەفكىركەن قىمت عالىيەسى تقدىرە وانسانك كۆك نفسمە و كۆك ھېجنىسە فارشى حرمت كۆستەرمەك بىجور اولدىغىنى دە آكلامىغە باعث اوپور . معلملىرى طرفىدىن بو صورتە سوق ايدىلەن چو جوقلۇر كىندى كىندىلەرنە دوشۇنگى او كىرەنېرلەر يەنى مجاھەدە ذاتىھلىلە ئەفكار مقبولە و مستحسنە ئىئە و افادەنڭ معنى مقبولىلە سربىست دوشۇنور آدم اولمۇغە موفق اوپورلار .

سربىست دوشۇنگى اكىش كىمسەلۈك ظن اىتىدىكى كې اوپول اورتە بعض اعتقاداتى رد ايدىك دىكىرلىنى قبول ئىتكى ، بىر عقىدەنڭ طرافدارلىنى يېرىنە دىكىر بىر عقىدەيە مىصرانە طرافدار اوپقى دىكىدر . سربىست دوشۇنگى ، قىاعت و جدانىيە صاحى اولمۇغە جالىشىق ويقىنما بىلدەكلىرىنى چىكىنەدەن سوپىلەك و افعالىنى دە اقوالى كې بونلەر توقيق ئىتكەلە بىرابىر آخرك عكى ئابت اوپونجىيە قىدر صىمىيتتە شېھە ايدىلەمك لازم كىلان قىاعت و جدانىيەسى دە حرمت كۆستەرمەك ، اعتقاداتى ئاظھار و مدافعاھ حقنى كىندى اىچجون اولدىغىنى كې دىكىرى اىچجون دە دادعاوت سىليم ئىلەكىدر . بوجەلە سربىست دوشۇن ئادم اعتقدال و تواضۇ ئەھىپى مخاطبە ئىدر ، دىكىر .

لرینه قارشی مساعدبولنور، تعصب کوسترن. ضلالات مطلقه نک وجودینه قانع اولمده بی ایچون قبول ایتمدیکی مسالک و مذاهبه اولان حق ایدن مستفید اولمک او زره تدقیق و تحریدن فارغ اولماز

بوصور تده ک سربست دوشونش ترقیات شخصیه و اجتماعیه ایچون بر عامل مؤثردر ؛ بلا استئنا تقدیر ایدیلور ، وسائل مکنه ایله ترغیب و تشویق ایدیلایدر .

فقط تفکر يالکز ويابالخاصه ذكانت اثری دکلدر : بلکدها زیاده ارادتک و حتی قلبک خلاصه بوتون روحک اثیریدر . انسان بالذات دوشونگکه موفق اولمک ایچون نهقدر مشکلاته غلبه ایمک ایحاب ایدر : اوائل حیاتده قازانیلان اعتیاداته، تبلککه، احتراصات ومنفعه برستی به، بونلرک هبشه غلبه ایچون خیر و حقیقته نهقدر شدید و خالصانه بر عشق ایستر ! بناءً عليه دینیله بیلیر که «برانسانک حیاتنده ایشلدبیکی الله مقدس ایش حقیقتی حس ایدوب سویله مسیدر . » چونکه بونده بوتون موجودیتی حصه دار در . دوشونگک دائمآ سوز ویا فعل ایله طوغزیدن طوغزی به ویاطولاییسیله اظهار ایدیلله جکنندن بر انسان يالکز کندی ایچون دیکرلری ایچون ده دوشونش اولور . بو جهته تفکرک قیمتی برقات دها آرتار. مثال و نمونه نک تأثیر اجتماعیسی بر چوق کرمملر اثبات اولونشدر . فقط سوزک قیمتی حنده سویلننان سوزلر بلکده کافی دکلدر . شبهم سز سوز (هومر) ک

تعییر لطیف و جهله او چوب کیدر. فقط اکثریتله رو حمله
بر اقدیمی سینمای ایزیلر طیرانشده کی سرعتدن آز دکلدر. یازینک
بر شکل مادی ویردیکی سوزلره نه دیه جگز؟ مؤلفلری یوزلرجه،
بیکلر جهنسه اول اولمش کتابلر بزه حالا ایدیلان ایسلک و فناقلری
حکایه ایدیور!

بناءً عليه، معلم طلبهسته ای و سربست دوشونمکی او کرتمانی
وانسانک کرک کیندی شخصله و کرک دیکرلرینه قارشو اولان
مسئولیق لاپیله حس ایمه‌لرینه جالیشمیلدر.

ملکتک افراد مستقبله سنه دوشونمکی او کرتمک اخلاق‌لرینی ده
تربيه ایمکدر. زیرا دوشونمک ایشلمک صایلیر و بر انسانک
دوشوندیکی شی اخلاقیک بر نشانه‌سیدر. بوفونک «اسلوب
بيان عینیله انساندر». سوزینه اعتراض ایدنلر وار. معما فيه
بنجه غایت طوپریدر. هیچ اولمازسه مؤلفک صاحب اولمک
ایستدیکی اخلاق و مسلکی کوستر و اکر او آدمک عن‌منده
کافی درجه‌ده قدرت اولسیدی حقیقته او اخلاق و شخصیته
مالک اولوردی.

اخلاق شخصک علامت مخصوصه سیدر. عادت حاله
کچمش اولان بوتون تغایرات طبیعیه‌نک محصله سیدر که اک قوى
بر استعدادک تحت تأثیرنده بولنه رق استقامت مخصوصه آمشدر.
بوتون سوزلرنده و بوتون افعالنده آز چوق کندیکی کوستر ز.
اخلاق قدر شخصدن شخصه دیکشن شی یوقدر. کرک جبلی

وکرک کسی اولسون بر کره تشكل ایندکدن صوکره اخلاقی
قدرده ثابت قالان برشی یوقدر .

مع مافیه هر کس شخصیت صاحبی دکلدر . بر طاق کیمسه لر
واردر که محیط‌لرینک تأثیرات‌ مضيقه‌سی آلتنه قاله‌رق ، ابوینی
ظرفندن افساد‌ایدیله رک شخصیت‌لرینی غائب‌ایتشدرا عتیادات‌سینه ،
احتراسات مختلفه قزانشلردر . ایجابات احواله‌تابع اوله‌رق حرکت
ایدلر ، حریان حیاته قاپیلوپ سروکلنیرلر . دیکر جهتدن
عنم صاحبی بعض کیمسه‌لرده واردکه افکار باطه‌لرینه ، منافع
واحتراسات خودکامنه‌یه اسیردرلر ، کرک‌کندي وکرک دیکرلری
ایچون صوک درجه شایان اسف حرکات مفرطه‌یه قاپیلیرلر .
تاریخک اسلامی خیانت ضبط واجرا آت مشئومه‌لرینی حکایه ایندیکی
حریص منفعت پرستلر بوجله‌دندر .

خلاصه انسانی اشیانک ، ویاخد آزچوق حیوان‌لاشمیش
امثالنک آراسندن شکل مخصوصیله آیرد ایدن شی و قتیله
رواقیونک اوقدر تجیل وثنا ایندکلری شدت عنم واردادر ،
که افعاله ، عقل و وظیفه‌یه موافق اوله‌رق بر وحدت آهندکدار
ویرر ؛ حیائی آریستونک دیدیکی کبی حقیق بر اثر صنعت‌قیلار .
ایسته‌مک ایچون سومک شرطدر . بر بدیعه خیالیه‌سی اولیان
شخصیت و مسلک صاحبی اوله‌ماز . (رمنان) نهایی سویلشدرا :

« انسانک دکری ایناندیفی و سودیکی قدردر .
بناءً علیه انسان ایچون غایه کمال قوی بر ارادته ، منور بر

عقلی ، سليم بروجданی ، رقيق و عالیجناب برحساستی جمع ایمکدر .

ددهم و فراسی مربیلرینک طلبه ارنده بالحاصه قابلیت ذاتیه لرینه استناد ایده رک بويوتمندی لازم کلان بويوتمه جکلری او صاف ده بونلر در . عقلی نه صورته تربیه ایده جکلرینی اولجه سویلدک شمدی ده وجدان و قلبي نه وجهه تربیه ایده جکلرینی کوردم . وجدانک تربیه سی تدریسات اخلاقیه ایله اجرا ایدیله جکدر . برچوق زمانلر تدریسات اخلاقیه تدریسات دینیه ایله برا بر اجرا ایدلش ، بونلر کیکدیکرندن آیریلیسی غیرقابل ظن اولو غشدر . معما فيه بوایکی درس آزادسنه ضدیت القا ایمکسزین یکدیکرندن آیرمک غایت عاقلانه برمط الله دن نشت ایدر .

کرک اعمال و کرک اعتقاد جهتندن مخالف برچوق ادیان موجود اولدینی حالده نه دینورسه دینسون احکامی عمومه شامل بر قانون اخلاق موجود در . یکننظر ده منفعت و وظیفه مسلکلری بربرینه نه قدر ضد کورونسده فعیلیاتده بر لشیر . سهولته آکلاشیله بیلیر که لا یقیه تقدیز ایدیلان منفعت کافه احواله وظیفه ایفا ایمکدر و حسن اخلاق یعنی ناموس کارا ق وظیفه نک امر ایتدیکی شیئی منفعی دوشونکسزین وظیفه و کندی نفسه حرمت ایده رک ایفا ایمکدر .

وظیفه ایسه انسانه عقلک استقلاله وارداتک مختاریاته رعایت ایمکدن باشقة نه امر ایدر . قانت حیات اخلاقیه نک قواعد اساسیه سفی

شایان حیرت بر صورتده ضبط ایالشدر : « شخصه حرمت ایت » — « کرک نفسنده و کرک آخرده انسانیتی مقدس طوت » — « شخص انسانی بی دامآ بر مقصد اوله رق تلقی ایله، اصلاً بر واسطه عد ایله » — « او صورتله حرکت ایت که مسلک عوم ایجون شایان امتنال اولسون »

بواسسر وضع ایدل‌کدن صوکره فضائل شخصیه و اجتماعیه کمال سهولتنه تعین ایده جکی کبی فضائلک یکدیگریله مناسبات و درجاتی تأسیس ایتكده سهولت پیدا ایدر . کوریلورکه بر آدم نفسنه قارشی ایفاسنه مجبور اولدینی شیئی یا پمامقه آخره غدر ایتش اولور . چونکه کندنده خیری طانیق سومک وایسته‌مک قوتی ضعفه دوچار اولمش دیکدر . کذلک درین بر حسن تعاون و اسانی جنسنه قارشی منور ، فعال بر محبت صاحبی اولقیزین عدالنک تمام اولیه‌جنی و حتی وجود بوله‌میه‌جنی ظاهردر .

ایشته بر صفت دینیه‌یی حائز اولیان اخلاق تدریسی بویله اولملیدر . همان شونی ده علاوه ایده‌مکه اخلاقک دینی اوللاماسی دینی‌منکر بولونه‌سی دیک دکلدر . هر نهقدر مسائل مذهبیه‌یی حل ایمیز و حتی بومسائله هیچ یانا شماز سهده اهمیتی و عین زمانده نزاکتی تصدیق ایلر و شخصی بشره قارشی حرمت حسنه و عدم تعصی تلقین ایده‌رک ابوینی مسئولیت کامله‌لری تحتننده چو جو قولینه ایستدکلری مذهبی تعلیم ایتك و یا ایتمامکده تمامآ مختار قیلار .

اخلاق دنیوی اديان بىندەكى و دها طوغروسى بوندرە منسوبيتە تفاخر ايدن كىمسەلر آزەسندەكى مجادلات منفورەدىن كنج فکرلىرى و قايمىكى ايجون دينه ئەن ايدلىكىندن زىادە ياقلاشىر .

عقلە مستند اخلاقىك قواعد واساسلىرىنى تعلمىم ايمك پك اعladر ، فقط مىزىلەر توجھ ايدن وظيفەتك بىر قىسىنى تشكىل ايلر : قىبلەر بوقواعدى اجرايەقابلىت ويرمك ، سودىر مك دە لازىمدر .

متقدمىن خىرك يالكىز نفع ايلەدكى بالخاصە حسن ايلەده متخد بولۇندىغى پك كوزل آكلامىشلاردى . انسانى فائەتى آراشدىر ووب كوزللىكدىن ذوقىساب اولىنه سوق ايدەرك نهايت خىرە محبت باغلاتەجق تدرىجى بىرتىبە تصور ايدىرلەدى . بۇ نقطە ئاظىردىن متاخرىن يكى بىرىشى سوپىلە ما مامىشلاردر . آنچىق فنك معاوتى سايەسندە اسكى تصورە دەهازىيادە وضوح ويرە بىلمىشلر بۇنى موقع فعلە قويىق ايجون دها چوق وسائلە ايدە بىلمىشلاردر .

ابتدائى مكتېبىنىن اعتباراً چوجۇقلۇر طبىعت و صنعتىدەكى كوزللاسکى بوتون اشكارىلە طانىمە و او كا محبت ويرستش ايمك كە سوق ايدىلە بىلىر . كەرك اطرافدا و كەرك كەندىنە ترتىب و انتظامە رعایت ذوقى چوجۇغۇ بىرچوق نقايسىدىن قورتارىر . تدرىسات فيە طبىعتىدە حكمىرما اولان ترتىبىدەكى كۆزللىكى كۆسەتەر كە افالانى بىر ترتىب تۈفيق ايمك آرزو سى آرتىر . ذاتاً مەنفعىتىدە

بونظام طبیعی به توفیق حرکت ایتمکده در. والحاصل قانتک دیدیکن کبی چو جوغک روحنه «باشدلیمز اوزرنده بولونان قبئه نجمداره حیرت و حرمت» اویندردقدن صکره «قلبلر مزده کی قانون اخلاق ایچون» ده عین حسیاتی تلقین ایتمک او قدر کوج بر شیمیدر؟ بو نقطه نظردن انفاس آثار فکریه نک مطالعه سی و تاریخ تحصیلی بویوک بر منفعت تأمین ایدر.

از بر زمان اول بروتیهر طرفدن فنک او قدر ولوه ایله اعلان ایدیلن افلامی مقام اعتراضه در میان ایدیله من. زیرا اول امرده شونی سویلیه لم که فن وظیفه اصلیه سی ایفادن هیچ بروقت عاجز قلامشدر. بو وظیفه که دینه، مابعد الطیعیات و اخلاقه عائد خصوصاته اصلاً مشغول اولقسرزین موجودات و وقو عاتک (ناصل) و (یچون) نی آراشدیر مقدر. استحصال ایتدیکی نتایجی نظریات صورتنه عرض و بونله اصلاً بر قیمت مطلقه اسناد ایتمیه برک بشریتک ترقیات مادیه و معنویه سنه یاردیم ایدن تطیقات عملیه ایله اکتفا ایلر.

دیگر جهتدن فنک اخلاق نقطه نظرندن افلاسنه ناصل حکم اولنه بیلیر که انسان ایچون سعادت اخلاقیه فنک بیلدیر مکه چالیشدیفی خلقته و ترتیب طبیعی یه، موافق اوله رق نه اولق لازمه اونی اولقدر. یالکن شوراسی صحیحه رکه بعضًا ارباب فن دها متافزیک علماسی آز چوق فرضی بعض نظریاته پلک زیاده اهمیت ویره رک بوندن مشکوک و بناءً علیه مدهش بر طاقم نتایج

تطييقىيە استخراج ايدىرلر. نته كىم تكامل عمومى نظرىيە مقبولەسى مجادله، حيات قواعد اخلاقىيە سنه اساس اتخاذ ايدەرك سو، استعمالىتىن فنى مسئول ايدەمە جكمز ايجون فنك ايفا ايتدىكى خدمت كىندىنە خاص دائرة داخلنە منحصر قالدىنى تقدىرده بىلە حائز اوله جىنى قىمت اخلاقىيە ئىلىم ايمك ايجاب ايدر.

في الحقيقه انسانك ماهيت ذاتىسىنى وواصل اوله بىلە جىكى مرتبه كمالى آكلامق وعلى التوالى اك ناموسكارانه يعنى شخصى بشره حرمت اساسنە اك موافق حرکت هانكىسى اولدىغىنى تعين ايمك ايجون كىندى كىندىنە دوشۇنەسى كافى ايسەدە تسلیم ايميلدرك بوخط حرکتك فنك فيض وانوار يله استنادايمىكسىزىن سلامتىھ تعين ايدىلە من.

ديكىر جەتىدن (فکر علمى) بالضرورە اخلاقى دىكىدر؟ حریت تفکر حەقىنە تربىيە بەختىنە سوپىلدە كارىز بۇنى ائباتە كاپىدر. زىرا فکرك استقلالى بوتون عظمى، لطافت و فائەدە سېلە انجق عالىرە تىجلى ايدر، شېھەسزدر.

بناءً عليه فنك افلاسىندن بحث ايمك لزوم قىلماز. فكى وجودان بشر ايجون الزم بىرمعاون اولدىغىنى و قىمت اخلاقىيە سنه اولان اعتماد مەقىمىزى اخلاق ايدەجىڭ بىرسىب متصور دىكىدر. فقط شەخصىت اوزرىنە مؤسس اولان بۇ اخلاقك قىمتى نە اوله بىلە ؟ قواى تايىدىيەسى نەدر ؟ فعليانىدە بوكا مدار استناد اوله جىق اميدلر نەكى شىملەدر ؟ دىيەرك دىكىر بىر اعتراض درميان

اوله بیلیرسده بوکا جواب ویرمک قولایدر .

اشیانک مبدأ وعاقبی خصوصنده اکغیر مساعد نظریاتدن
اولان مادیون وشکیون نظریاتنه کوره دخی بو اخلاق بویوک
برقیمتی حائزدر .

فکر و شخصیتک بر عالم هرج و مرجده ظهوره کلن بر طاقم
حدائقندن عبارت اولدینی وشمشك کی دهشت وظلمتی بر آن
تنویر ایده رک غائب اوله جنی طوغری اولسه بیله حرمت
و ترجمه سز اوار اولمامامی اقتضا ایمز . بوندن باشه بو نظریه یه
کوره آتی یه نفوذ مکن اولمینگندن کار عاقل حیات مدرکدن
مکن اولدینی قدر استفاده ایتکدرکه بوده انجق دنیاده چکیلن
محن و آلامک مجاهدات خالصانه ایله تدقیص و تخفیفنه چالیشمقله
قابل اولور .

فقط برکت ویرسون بو نظریه حقیقت وعاقت اشیا وزرینه
یا پلیسی مکن اولان تک بر نظریه دکلدر . دها معقول نظریات
موجوددر .

فن ایلو ولدکجه عقلالک کندینه اولان اعتماد طبیعیتی بر قات
دها آرتار . تحریات فنیه اساساً موجودات و وقو عاتدن طبیعتک
پلانی کشف واستخراج دیکدر . تطیقات فنیه ایسه اوله جق
شی اولدن کورمکدر . ایمدى ایکی جهتده دخی علم افترضیه لرینک ،
استدللاتنک اکثیریته صحنه مشاهده ایتکدھدر . بوندن تفکره
رهبر اولان عقل ایله طبیعی اداره ایدنک اساساً عین شی اولدینی

حقىقى استخراج ايدىلە بىلىر .

فقط بوجالدە وجدان ، فَكَر ، شخصىت كائنا تدە كلوب
كچىجي برتصاد دكل بلدىكاشيانڭ تكامل منتظمىنڭ تىيىجەسىدر .
وبونلرڭ غائب او لوب كىدە جىكىن دن قورقولە حق يىردى كېتىدە كە
توسۇ و ئىنمۇ ايدرەتكامىل عمومى يە دائما آرتان بروقۇف وقوتلە
يا ردىم ايدە جىكەنە اطمئنان حاصل ايمىڭ لازىم كلىر . آرىستو
وقتىلە « كائنا ت فَكَرە متوجەھەر . » دىمىشدى . متأخرىنىڭ
آرىستوسى صايىلان هەربىت سپىنسىرەك دە عىن تىيىجە يە واصل
اولدىنى كورولىڭىدەدر .

بۇندىن بالىھولە دىيکر بىر فرضىيە استنتاج او لنه بىلىر و منطقاً
استنتاج ايدىللىيدەرە : اكىر كائنا ت فَكَرە متوجە ايسە مىبدادە
كىندىنە ئاماً متصرف بىر فَكَرە وجودى لازىم كلىزى ؟ آرىستو
بۇنى تعلمى ايدىدى . هەر وجود متفَكِرە عدالت ، حقىقت
و حسن و خىرە اشتىاقىنى تسكين ايجۇن حىات دىنوييە حدودى
خارجىنده دە موجودىت شىخىيەنڭ دواام ايدە جىكىن دن اميد
وار اولىسى ايجاب ايلزى ؟ سو قراطىن (لەپىنيچ) و (لەپىنيچ) دن
(قانت) و قدر اڭ بىلوك ما بعىد الطبيعىيەق علمائىنىڭ قىاعت
قويملىرى بومىركىزدى ايدلى .

كورولىورەك اخلاق دىنويي هىچ بىرى كىمسە ايجۇن موجب
اندىشە دىكىدەر . شخصى بىشى ، رضاسى خلافىه او لەرق بىر طاقىم
اساسلىرە ، قواعد و اعتقاداتە اسىر ايدرەك ، تىخىير ايتىكە فالقىشان

حكومة عوام

مسالکدن باشنه سیله نزاعی یوقدر . بناءً عليه انسانلری تفرقه به او غرایه حق یر ده آرالرندکی سو، تفهماتی ازاله ایله حرمت متقابله و حسن معاشرتده جمع ایدر :

بشنجی فصل

سَبَبُهُ اهْتِمَاعُهُ — تَعَارِفُهُ

مقدماً حیات اجتماعیه مدنی و سیاسی دیه صورت قطعیه ده ایکی قسمه آییریلیردی. فعالیت سیاسیه برهو سه و یاخود احوال مخصوصه نک ایجادباته تبعاً آجرا اولنه رق افراد قلیله به منحصر قالیر؛ انسانلر ک قسم اعظمی قوای عمومیه وضع یداید نلر ک نظارتی آلتنده حیات مدنیه لرینی اسرار ایله آکتفا ایدر لردی. بر آدم ای بزوج واي بز پدر او لور، کیمسه به ایلشميوب قانونه اطاعت ايلر، و زيرکولرینی کوز لجه تأديه ايلرسه ای بز مملکت آدمی عد اولنور دی.

بو کون ايسه بویله بر تفریقه نه حقوقاً و نده فعلاً لزوم وارد در. زیرا معاملات خصوصیه ایله معاملات عمومیه صيق صيق یکدیگرینه با غلاندینیه یك ظاهر در. اک خصوصی بر دائره داخلنده فرد ک ايشلديکی شيلر ک هپسى بر قيمت اجتماعیه يى حائز در. فعالیت سیاسیه نک غایه سی شبه سر حیات خصوصیه و مدنیه يى مادةً و معناً تسهیل و اصلاح ایمکدر. بناءً عليه دینه بیلور که صرف دنیوی بر نقطه نظر دن اخلاق اجتماعیه اک اساسلى نقطه سی تعاون دندر.

معاونت متقابله يى تأمین ایدن مؤسسات و جمعيات ک یئند کجه چو غالقده اولدینی شو عنصر ده فکر تعاون نک انسانلر یاننده کی

مناسبات جدیده‌ی ارائه ایدن یکی بر مفهوم اخلاقی اولدینی کورملکددر.

مع مافیه اخلاق و افکار جدیده‌ی قیمتمند دوشورمکه چالیشانلر تعبیراته اعتراض، و معنا ایله آستهزا ایتمکده پلک غیرتلی طاورانیورلر. حریت، مساوت، اخوت اساسلریله برابر تعاوی ده کمال غیرتله تقیده قویولیورلر. او نلره اینانیرسه‌ق بوکله‌لر هپ بوشدر، معنالری پلک مبهم و یاخود روح‌سازبر طاقم مجرداندن عبارتدر. (حب غیر — *Altruisme*) تعبیریله برابر بوتون بونلر شوکوزل مرحمت کلمه‌سنگ یرینه قوئنق ایسته نیورمش. مرحمت روح و قلب ایجون نه قدر مونس و معنیدار برکلمه‌در؛ فقط منشاً و اوصافی عیسوی اولدینی ایجون ایدیلیمور دیرلر.

حال بوکه تعاؤن کلمه‌سی مبهم دکلدر. غایت واضح و کوزل بر معنای واردر؟ بز بوكا قانعز. افاده ایتدیکی فکر و حس صرف یکی و دنیویدر. بیانات آئیه‌من بونی اثبات ایدر.

«مرحمت آنچق خرستیانلق آکلامشدر. بونی ایلک تطیق ایدن و بوکون ده مرحمت‌ه حقیله واقف او لان آنچق خرستیانلقدر.» ادعاسنی چوق کره ایشیدیبورز.

بلا اعتراض بوله بر فکری قبول ایمک قرون قدیمه‌نک مشاهیر متفسکرینی تحقیر دیمک اولدینی کبی غیر عیسوی بوقدر اقوامک تاریخنی ده انکاردر. يالکز سوقراطه باقلم بودات فلسفه

يونانىيەنك تەنڭلى دىمەندر : عادل اوئلغانه براابر كرمكار اوملق دە لازم كەلدىكىنى ، فنانلە آجىمىتى ايجاب ايدىكىنى ، فنانلە اىيلكلە مقابله ايتىكى سوقرات آچىقىن آچىقە سوپەلەمپورمى ؟ مارق اورلەك ، نا او حكىمدار حكىمك آثارنە خristianلەك مرحت قواعدىنە مەائىل دساتير بولىورمى يىز ؟ في الحقيقة رومانڭ دور انقراضىنە ، وحشت عصرلىرى اشناسىنە خristianلەق انسانلەك مساوات واخوتى ، قوپىلە ضىعيفلىرى كۆزتىكى ، زىنکىنلە فقرايە ياردىم ايتىكى وعظ اىتدى ؛ بىچاركانڭ حىيتىت اخلاقىسىنى يۈكسلتىمك اوغرىشدى ؛ مؤسسات و آثار خىرييەنى چوغالاتدى . فرانسوا داسىز ، ونسان دونبول كې بىرچوق خristianلەر فلاكتىزده وبدىختىرە اولان صفوت و فرط محبىتلەلە قەھرمانلۇق درجه سنه واردىلەر . كەندىلەلە برايز بىر طاقىم هېجنسلەنەتى دە او مىتبىيە چىقاردىلەر . فقط شودە صحىحدىركە خristianلەك اكثىرە ئىندا بوكىزىدە آدمىلە مقدارى پىكى محدود قالىر . اكثىرە بىدېخت قىداشلىرى اىچون انجق فضانە ماللىرنىن مادى اوفاق بىر فداكارلەقىدە بولۇغىنە اكتفا ايدىپوردى . بو فداكارلىنى دە بىخىل زىنکىنلەك معروض قالدىنى تەحقيق و تەهدىددەن قور تولق و ياخود دىنيادە وىريلان بىرداق صویە مقابل آخرنە وعد ايدىلەن يوز مثلنى قزانىق اىچون اجرى ايدىلەردى .

عمومىت اعتبارىلە خristianلۇق مىحىتنىك بولىلە محدود وعادى بىر طرزىزە اوئلدىنى فرض ايدوبىدە انجىلە كەلە و اصل

اولق ایسته یان انسانلره کوستردیکی دساتیر واسعه یه توفیقاً اجرا
ایدله‌یکنی قبول ایتسه ک بیله ، خصمکارانه بر مقصد تقيید
بسله‌مدیکمز حالده ، خرستیانلقده کی مرحمت مفهومنک عدم
کفايتنی سویلکدن چکنمیز . چونکه انسانک ماهیت حقیقه‌ی سی
و واصل اوله بیله جکی مرتبه کمال حفده بوکون بیلانان شیلدده
دها علویت وارد ر .

خرستیانلغک مرحمت دستوری معلومدر . « جناب حقی
هرشیدن زیاده و قومشوکزی الله عشقی ایچون کندیکمز قدر
سویکز . » فقط جناب حقه محبت ایدلز ویاخد خرستیانلغک
قبول ایتدیکی طرزده تصور ایدیلوب سویلزنه وباحصوص
اکر جناب حقه اعتقاد ایدلز سه بنی نوعی سومک و اوزلره
اییلک ایمکی ایستهمک قابل اولیه جقمی ؟ بو حالده مرحمت
قالمازمی ؟ خرستیانلر بوکا معتقددلر . فقط حکما بونی ردايدر .
دیکر دین دیکر مذهب اولساشهه مرحمت و محبت مذهبی باقی
قالیز دیزلر . فعلاً ده بو ثابت دکاییدر ؟ مادیوندن دین آدملر ک
اکثریته اوونو دلاز فدا کاراق نونه لری ابراز ایتدکلرینی
کورمیور میز ؟ بو آدملر نهندنیاده و نهده عقباده بو حرکتلرینه
بر مكافات بکله منلر .

فقط همجنسمزه محبتدن باخصوص مرحمتن اول ایفاسنه
محبور اولدیغمز برئی وارسه اوده عدالتدر . شبہ سز خرستیانلنق

قرک ، معلومیت وضعفک شایان حرمت اولدیغی اعلان ایتدی. فقط بوسبوتون باشقه بر نقطه نظردن . بدختلر حضرت عیسانک محتکشلکنی ارائه ایدر عداولنیوردی . بو محنت وااضطرابک مدح و شناسی سفالت و مسکنک خوش کورلمسی ، قبول ایدلمسی تیجه‌سی ویریوردی . بوندن باشقه حیات دنیویه‌نک حیات اخرویه یاننده هیچ بر اهمیتی اولدیغی وجنتک اذواقه نائلیت ایجون بر امتحاندن عبارت بولندیغی دخی عقائد خرستیانیه جمهه سندن دکلیدر ؟ بویله اولنجه فقردن ، المدن ، سفلیتدن قاچه‌حق یerde بونلری کمال تھالکله آرامق لازم کلیر . تیجه منطقیه بودر . قتویلک کلیسا سنک مقدس ذوات میانه چکیرمک لزومی حس ایستدیک (به نوادولا بر) کبی بعض کیمسه‌لر منطفاً اولدیغی کبی فعلاًده بونتیجه‌یه واصل اولمشلردر .

برکت ویرسون بویله‌لری مستثنا قیبلیدن . پل آز کیمسه‌لر بود رجه‌یه واره بیلمشلردر . قواعد اخلاقیه‌نک شدتیله ، نفس و قلبک ضعفی یاننده بر واسطه‌ائلاف بولقده امشکلات چکیلمامش اکثریت اعتباریله مرحت خرستیانیه محققانه دکلسه‌بیله هر حالده لاقدانه ویریلان و ذلتله الان بر اعانت مادیه‌دن عبارت قالمشدر . مرحتک بوصورته تصور ایدلمسی قتویلک ، پروتستان اقوام خرستیانیه بی بویوک بر مصیبته کرفتار ایتمش بر قسم خلقی بر سفالت دائمیه کرفتار ایلشدر . بو اساساً معاونت و خیرک تقدیر

ایدلامه سندن و کرک عمومی و کرک خصوصی اولسون حسن
صورته عدم اجراسندن ایلو و کله در .

فضله شیئه مالک اولانلر بونک بر قسمی البته محتاج اولانلره
ویرمییدر . فقط تصدق ایدن بر صاحب قلب نه حس ایدر ؟
نائل اولدینی و شو فعلیه اترینی کوستردیکی رفاه مادیدن مضطرب
اولماز می ؟ معاونت ایتدیکی آدمده کوردیکی و یاخمین ایتدیکی مذلتدن
هیئت بشریه نک آجالالدینی کوره رک متاثر اولماز می ؟ تشکر ایدن نظر
وطورده عنایتک متضمن اولدینی تحقیره مقابله طونق بر عالمت غیض
کور منی ؟ بر طاقلری محروم ایکن کندیسی مستفید اولدینی ایچون ولو
غیر اختیاری اولسون مدخلی بولنان بر نوع اجتماعی حقس زلق
موجود اولدینک فرقه وارماز می ؟ ای تنظیم ایدیله جک بر
جمعیتده فقیر قالمیه جنی و عاجز لرکده حقلری اولان معاونته هیئت
شیخیه لرندن هیچ بر شی فدا ایتکسزین مظهر اوله جقلرینی
آکلاماز می ؟ انسانیتی بوغایه خیالیه به طوغری ایلو و تک
وظیفة مقاومتسوزینی حس ایتمز می ؟ بوصورته مرحتله دکل ،
تعاون حسیله ملهم اولمش دیمکدر .
پک اعلا . تعاون ندر ؟

اجسام عضویه نک اقسامی بیننده بر ارتباط خصوصی وارد در .
اعضانک کافه عناصری و بوتون اعضاده وجودک تنو و محافظه سنه
معاونت واشتراک ایدر . وظائف عضویه نک بر مقصد مشترکه بو
تعاونی ، بو آهنک ، جسمه محیطک تأثیرات مخبره سنه مقاومت

ایچون بیویوک بر قوت بخش ایدر . او صور تله که بر وجود ذی حیات بر جسم جامد ن دها قوی ، بر صولو جان بر غرایت پارچه سندن دها طیا نقلیدر .

ابی زماندن بری انسان جمعیت لری عضو یا ته تشییه اولون مقدده دره . اکثریت ه افراطه واردیر لان مقایسه اته کیریشمکسزین بو تشییه طوغزی دینه بیلیر . وجاعات بشرک تاریخ نه زمره حیوانیده کورولن آهنگ عضوی یه مماثل بر تکامل مشهود در .

ابتداری کلوب چکیجی مقاصدی تعقیب ایچون واکریت او زره حیات عضو یه نک محافظه سی یولنده ساده جه یان یانه کله رک موقت و دوام سر هیئت لر تشکیل ایدن افراد بشریه یه یننده حیات اجتماعیه نک چوغال توب اینجلندیکی هر نوع احتیاجات ک دفع و استحصالی ایچون آن با ان ارتباط ، آرتشدر . او درجه ده که بر آدم مدنی بر محیط ده بیویو ب تربیه ایسه جمعیت ک خارجنده بحق یاشامن موفق اوله ماز . بو ارتباط يالکز بر زمانده و عین خطده یاشایوب طوغزیدن طوغزی یه مناسب ته بولونان انسان لره منحصر قلاییوب هر نسل بطون ساله نک دوشونوب حصوله کتیر دیکی ایله یاشار و بطون مستقبله نک حیاتی احضار ایدر . انسانیت ایلو ولد که « بنی آدم اعضای یکدیگر ند » حکمتی دها و ضوح له عیان اولنقدده در .

انسان نک هم جنسیله بر لشوب مساعی سندن بر قسمی منفعت عمومیه یه حصار یتمه سئی يالکز منفعتی ایحباب ایمز ، بلکه موجودیتی

مقتضیاتندن اولان براحتیاج شدیدایله وحب غیردنیلن سومک، سویلک احتیاجی ایله بوکامیل ایدر . حب غیر انائیتك بر شکل مخصوصیدر . حتی اک فدا کارانه افعالده بیله مشوق ینه انسانک نفسنه محبتیدر دنیلیرو شفو قولدک ادعاسنی تکرار ایتمش او لورلر . بومطالعه آنحق قسمآ طوغزیدر .

شبہ سز باشقه لرینی سووه بیلمک ایچون اول امرده نفسی سومک لازمدر . فقط مناسبات اجتماعیه نقطه نظرندن بربنندن فرقلى و حتی طبان طبانه ضد ایکی شکلی وارددر . بری ذوق و منفعت شخصیه سی ایچون دیکر لرینی آلت اتخاذ ایدوب بوندن طولایی بورکتک ویره جکی نیزجه نی او نلرک ولو موجب فلاکتی او لسوون هیچ دوشون ناماکدر . اصل خود بینلک بودر . دیکری کندی ایچون بر مضرت و محرومیتی موجب او لسده همجنسه ایلک و خدمت ایمکدن ذوق آلمق ، مسعودا ولقدر . بوده حب غیر ، ایسترسه کنر سرحت دیلک .

شبہ سز فدا کار لقده بولونان بر آدم مقابلنده بر ذوق مخصوص طویار . فقط بوزوق طویه حق حاله کلک ایچون نفسنه قارشی مجادله ده بولنق و سومک، سویلک احتیاجنک خود بینلک تایلاتنه غلبه سنی تأمین ایمک ایحباب ایدر .

خلاصه شو او صافی کوستردیکمز حب غیر وحب نفسک ایکیسی ده عمومیته کندنندن خبردار او لان موجوداتک وبالخاصه انسانک طبیعتندن آیریلاز . ابتدائی حسیاتندن معدوا ولقله برابر

جمعيات بشرىيەنك اوئلننده وکذا بوکون دخى حىات شەخصىيەنك استادارىنده اك زىادە ظاهر، اولان خود يىنلەك دركە رقابت حىاتىيە مجادلاتى تحرىك و تشدید ايدەرلەك ضعيفلىرى دائماقو يولىك منفعتىنە آلت ايمىشدر . كېت كىدە منفعتك لايقيەلە تقدىرى و تجارت حىات انسازلە مساعددات متىقاپلەدە ويىكىيگە خدمت و حسن معاملەدە بولۇغى اوكرتىدى . بو الفت ومناسبات سايمەسىنە سومك و سودىر مىكەكى حلاوت آكلاشى يەرق نتايىجىندىن صرف نظر كندىلەكىندىن برقىمت خصوصىيە حائز اولدىيە ئاظاھر ايستى . بوندن ذوقىباب اولقى ايجون بويوك فدا كارلقلەرde بولۇق قابالىيى حاصل اولدى . بر احتجاج حالتىدە باشلايان بوحىس بالآخره سوق طبىيى شىكلەن آلمەرق انسانلىرى حصولە كىتىرە جىكى ذوقى بىلە نظر دقتە آلمقسىزىن فدا كارلقلەدە بولۇنغان سوق ايتىكىدەدر . فقط بو تكامل ، بو ترقى دواملى مجاهدات تىيجەسىدر ؛ زира جىلىتىدە خود يىنلەك زائىل اولماز و حتى بعضاً عصىيەن ايدر . او كا غلبە ايمىك كە سۈممىتىلە فدا كارانە حرکاتە فارشى اظهار ايدىلەن حىرت و تقدىر بىحقى سزا بويوك برعزم و متنە متو قىدر . اخلاق و تأسىسات اجتماعىيەنك كسب صلاح ايمەسىنە حب غيرك ترقىباتى بويوك برتائىرى حائزدر . زира انسان هيئتلەرىنىڭ تشىكلەن ايجاب ايدىن اك باشلى شىئىك منفعت اولدىيەنلىق اونو ئاملىيىز . جمعىت حالتىدە ياشايىان انسانلىرىنىنده مادى و شخصى مساوئلىزلىق سرعتىنە تأسىس اىتش و اك قوتلى اولانلەر امتيازاتى تأمين

و محافظه ایچون قانونلر وضع ایله بونلره مصون و مقدس حقوق نام و شکلنی ویرمشدادر . خیرات ، قویلرک عاجزرلره ویردیکی بر نوع تضمینات ایدی . او واسطه ایله عاجزرلرده بالمقابله اصحاب امتیازدن جبر منفعت ایدیبورلردى دینه بیلور .

فقط یواش یواش فن و فلسفه ایلرولیمرک حریت فکریه ترقی ایدیبور . علماء انسانڭ حیثیت اخلاقیه سنى دهای آکلا یەرق اطرافىدە کىلرەدە آکلاتیوردى ؛ نهایت انسانلرک مساوات طبیعیه و معنویه سی اعلان ایدلدى . بومساوات مخلوقاتك عبودیتىدە مشترک اولىسى اساسى او زىيە دىكل بلگە عقل ، ارادت و شخصىتىدە مشترک اولىسى اساسى او زىيە تأسیس ایدیبوردى . و حقوق قانونیه يی حقوق طبیعیه نامنە موأخذنە و محاكمە ایدرک طالع و نسبىك اجلاات و تصادفاتىنە استنادايدن هر نوع امتیازاتە اعتراض ایله ھەركىك قانون نظرنەدە مساوى او لىمانى ادعا ایلیبورلردى . بوفلسفه درسلرینىڭ يالكىز عوام و صنف متوسطدە دىكل صنوف ممتازەنڭ ايلرى كىنلىرى طرفىدن بىلە ناصل حسن قبولە مظھر ولدینى معلومدر . زان زاق روسونىڭ مساواتىزلىق حقىندە كى نطق ، مقاولە ئاجتماعیه سی بو صوك ائرک نشرىندن او توزىنە صوکرە فرانسەدە دوشۇن بىتون آدمىرک عادتا دعاكتابى حالى آلمىشدى . عقالە و حقوق طبیعیه مغایر امتیازاتك لغۇي ایچون حب غيركە خود پرسىتلەك غلبە سى منظرە علویه سى ؟ آغستوس كىچەسى پارلاق برصورتىدە كۆسترمىشدە .

۱۷۸۹ انقلاب نک وقو عاتی ور جالی حقنده نه دینور سه دنیلسوں بوسایه ده انسانیت ک ایلری یه طوغری بر آدیم آتدیغنى، اسکی دور ایله از منه جدیده آرە سندە درین بى خندق قازىلدىغنى و بونك كىتىدې كېنىشلىنوب درىنلشەرك ماپى يە عودتك امکان خارجىنە چىقىدىغنى، بوانقلابڭ اڭ شىدىلى معارضىرى بىلە تصدىق ايتىبە كې كىدر . حقوق بىر بىاننامە سنك تطبيقاتىلە بىر ملتىك افرادى تېمىلقدن چىقارماق *Citoyen* – وطنداش صفتى اكتساب ايدى. قوه سىاسىيە آرتق برقاج كشىنگ وبار آدمىك مالى اولىقىدىن چىقاراق عامە طرفىدىن بعض كىمسە لە تودىع ايدىلەن بروكالت حالتى آلدى. بى حقيقى آكلائىميانلر تجربى يە ايلە جىراً وبعض كرەدە قەھرآ او كىرنىكە مجبور او لە دىلەر . بى كون اىسلىك اصولك اڭ آتسلى طرفدارلىرى بىلە حا كېت مطلقا نظرىيە سنك مدافۇي او لە قىلىنى آچىقىدىن آچىنە سو يە مكە جىسارت ايدەمپورلۇ .

اقواام جىديدة متىمنەنڭ تأسىيات سىاسىيەسى يە واحد ايلە ادارە او لە قىلىرى حالدە بىلە اساساً عوامپور او لە دىغنى و دائىما بويەلە او لە سىعى ايتىكىنى سو يەشىدك . بىتون انسانلر ئىسمادتى امر مشتركە چالىشىق ايجۇن كافە اقواامك عقد ائەلاف ايلە بىر سىلخ عمومى وجودە كىتىرە جىڭلىرى كونك ياقلاشىدىنە كىتىدې كە ئاظھەر او لە قىدەدر .

اخلاق و تأسىيات اجتماعىيە ده وجودە كلن بو تکامل

افکارده دخی تکامل حصوله کتیره رک اخلاقک یکی بر استقامت آلسنی موجب اولمش و ببویوک آمان حکیمی امانوئل قانت بویکی اخلاقک قواعدینی ضبط و تدوین ایلکی در عهده ایتمشد. بوندن بویله وظیفه اواخر مختلفه دینهای خرستیانیه یه کور کورینه اطاعتند عبارت دکلدر. وظیفه نک اساسیه حق اساسی بر لشید. ایکیسی ده شخصی بشرک قیمت و مزیته مستند. و هر انسانه ای بی کوتويی تفریق ایچون کندی کندیه دوشونگی تو صیه ایتملیدر. او هاما، حسن منفعت و احتراصاتی تسکین ایدنجه هر کس محکمه و جدانشده دها طوغزی ویردیکی حکم لرده یا کیلمیان بر حاکم بوله بیلر. « وجдан اخلاقی دیرکه : سن بر شخصیک یعنی عاقل و حر برمودسک. عقل و اختیاردن محروم بر وجود کی حرکت ایمکدن صاقینمقد ، ذکا کی تنوری ، محبتی تزیید ایده جک ، عن منه متنانت ویره جک شیلری ایفا ایمک نفسنه قارشی بور جکدر . »

انسان کندی نفسنده شخصیته حرمت ایمکه مجبور اولدینی کی دیکرلرینه قارشی ده بونکله مکلفدر. عقل وارداتندن برد رجه یه قدر واژ چه رک نفسنه قارشی اولان وظیفه سنی آیاک آلتنه آمدغه .

بو صورته ظاهر اولورکه اک باشی و مقدم وظیفه اجتماعیه ای اولق دکل عادل اولقدر. و عادل اولق ایچون وجودانده یازیلی اولان قانون طبیعینک دائمآ عادل بر تقلیدندن عبارت

اولان قوانین موضوعه يە رعایت كفایت ایمز ؛ اخلاقاً سبب
کافی بولندىنى حالىدە آخرك حىثىت بشرىيەسىنى تحقىر ايدە جىك
حركىت وانكشافه ولوپك جزئى مانع اولەجق هەدرلۇ افال
وحركاتىن توقى ايمك لازىمدر .

فقط دەسسى وار . تعاونى دەسا صحىح و مكمل اولەرق
آكلاييم . فى الحقيقة حرمت يالكز اجتنابى ايجاب ايمز . بلكە
يامنۇ دها زىادە مقتضىدیر . هەركىس دىكىرلىرىنە فارشى وظيفەسىنى
بوصورتىلە تلقى ايدىنجە معاملات عمومك ترقىياتنە خادم بىر شىك
آلير . اووقت دىكىرلىك حقوقە رعایت ايدىلىي و قابلېتىك كەل
سرىبىتى ايلە انكشافى اىچۇن مظھەر معاونت اولىسى هەرسىجە
اھىيت مخصوصە ايلە تلاقى ايدىللىر . طوغىردىن طوغىرى يە ويا
طولا يىسىلە آخرك شخصىتىنە تعرض اىتمامكە كەتكەندا ايدرسەك
عادل بىر آدم صايىلە مايز . و دىستور قىدىيە كورە ھېجنىسمەز
بورجىلى اولدىيغىز شى ئادا اىتش او لمايز . بلكە او كا حقوقى
ادعا و مدافعا دە كەندى حقوقىزى ادعا و مدافعا دە كەندى حقوقىزى
مظاھرت ايمك لازىمدر . خلاصە هەركىشك دىكىرلىرى اىچۇن
چالىشمى و مقابله دە عىن معاونتى مظھەر اولىسى بوتون معاملات
اجتماعىيە من اىچۇن قاude اتخاذ ايدىللىدیر .

بوصورتىلە دوشۇ تىجە عدالتىك مىرىجتە ، حرمتىك مىجىتە انقلاب
ايدە جىك آشكاردار . فقط صرف حىددەن عبارت بىر مىرىجت تصدق
شىكىنلە وەر حالىدە وىرن ايلە آلانك عزت نفسى جرىخەدار

ایده‌جک بر خیر دکلدر . بو ، دوقون‌دیغنى تصیفه و اعاداً ایده‌رک صفوت بولان و یوکسلن بر محبتدر . ، قلبک ایصتدیغى و فکرک تنویر ایتدیکی بر عدالتدرکه این قلبلى آدملى و ظیفه‌لرینی تماماً اجرا ایده‌مامک قولارقوسی ایله و ظیفه‌لرندن فضاهه‌سی یا پنه سوق ایدر .

وظائف اجتماعیه‌نک بولطرز تلقیسنده هیچ بـریکیلک بـوقدر دیکه جـسارت اـیدـیـلـهـبـیـلـیـرـمـی ؟ منـشـئـی ، اوـصـافـ وـنـتـایـجـیـ نـظـرـ دـقـتـهـ آـلـنـجـهـ بـوـکـاـیـکـیـ بـرـنـامـ وـیـرـمـکـ لـزـوـمـیـ تـصـدـیـقـ اـیدـلـزـمـی ؟ بـوـحـالـدـهـ تـعـاوـنـ تـعـبـیرـنـدـنـ دـهـاـ موـافـقـ بـولـنـهـماـزـ . بـوـکـهـ هـبـجـنـسـمـزـهـ قـارـشـیـ کـافـهـ وـظـائـفـمـزـیـ خـلاـصـهـ اـیدـرـ . وـهـرـکـسـکـ دـیـکـرـلـیـلـهـ وـدـیـکـرـیـ اـیـچـوـنـ چـالـیـشـمـهـسـیـ لـازـمـ کـلـدـیـکـنـیـ وـاـنـسـانـلـرـکـ کـیـتـدـجـهـ بـرـ وـعـینـ وجودـکـ وـیـاخـودـ عـیـنـیـ عـائـلـهـنـکـ یـعنـیـ اـنـسـانـیـتـکـ اـعـضـاـسـیـ حـالـنـیـ آـلـقـدـهـ اوـلـدـیـغـنـیـ کـوـسـتـرـ .

کـورـیـلـیـورـکـهـ تـعـاوـنـ مـرـحـتـهـ وـخـیرـهـ مـغـایـرـ دـکـلـدـرـ ، حـقـیـ اوـنـدـنـ باـشـقـهـ بـرـشـیـ . دـکـلـدـرـ . يـالـکـزـ دـهـاـ وـاسـعـ وـدـهـاـدـرـینـ . قـرـونـ قـدـیـهـ وـمـثـوـسـطـدـهـ هـرـنـهـقـدـرـ حـسـ اـیـدـلـشـ اـیـسـهـدـهـ آـنـجـقـ اـزـمـنـهـ جـدـیدـدـهـ فـیـضـلـنـمـشـدـرـ . حـرـکـتـمـزـیـ اـیـجـابـاتـهـ تـوـفـیـقـ اـیـتـدـیـکـمـزـ حـالـدـهـ غـایـتـ مـبـذـوـلـمـرـاتـ اـقـطـاعـاـفـ اـیدـیـلـهـجـکـهـ شـبـهـ اوـلـهـماـزـ .

یـوـقـارـیـدـهـدـهـ سـوـیـلـیـکـمـزـ وـجـهـلـهـ تـعـاوـنـ (حـرـیـتـ ، عـدـالـتـ ، مـساـواتـ) اـسـاسـلـیـنـیـ اـکـالـ اـیدـرـ . فـیـ الـحـقـیـقـهـ آـدـمـهـ قـیـمـتـمـعـنـیـهـ وـپـرـنـهـشـیدـنـ اوـلـهـارـادـتـنـدـهـکـیـ حـرـیـتـیدـرـ . اـنـسـانـ اـشـیـاـیـ آـکـلامـقـ

وایضاح ایمک ایسته‌دیکی ایچون عقلی ادمان ایدر ؛ بعده افعاله عقلنک و وجداننک اشعار اته توفیقاً بر انتظام ویرر . بونکله جداد‌اندن حتی‌اکذکی حیوان‌اندن عالی و کندی کی صاحب‌ارادت هم‌جنس‌لریله مساوی اولدیغنه قناعت کتیرر . بناءً علیه بوتون انسان‌لرک مساوات طبیعیه و معنویه‌سی حقوق اساسیه‌لرینک و دهازیاده وظائف متقابله‌لرینک مساواتی ایجاب‌ابدن‌شی حریتدر . فقط انسان‌لرک معناً حر و مساوی اولسی کافی دکلدر : سربست حرکت ایده‌بیلمه‌لری و نظام اجتماعینک بخش و توسعی ایتدیکی وسائل فعلیه‌ی تملک و استعمال خصوصنده دخی بر مساوات موضوعه‌یه مظہریتلری اقتضا ایدر . بو ایسه اخوت اولقسانین ممکن اوله‌بیلیرمی ؟ هر کسک قدرتی کندی اسباب قدرتنه وابسته قالیرسه بوتون آمال و مطالبک بوش وعیم بزر خلیا شکلکی آلسی ضروریدر .

بوحالده انجق بر فاج . صاحب امتیاز اکثریت عظیمه ایچون غیرقابل صور بر دائره محدوده ایچنده ادعای مساوات ایده‌بیلیردی . فقط اخوت سایه‌سنده قویلر اکتساب حریت ایچون ضعیفلره ظهیر اولور ، مادی و معنوی هرنه صورتله اولورسه اولسون بر تفوق احراز ایدنلر دیگر لرینی ده بو مرتبه‌یه چیقاروب یوکسلمک ایچون یاردیم ایدرده تعاون بوصورتله تمام اولور . بناءً علی ذلك حس و فکر تعاون صاحبی اولق بالکن انسان‌لرک بر بریه محتاج اولدیغنى آکلامق دکلدر . بلکه انسانک هم‌جنسنه

حياتي بور جل اولديني بيملک وحس ايمکدر . هرنه صور تله اولورسه اولسون بر رجحان وتفوق احراز ايمک ديكى لرينى سومك واونره ممکن اولان ايلىكى ايفا ايمک وظيفه سنه برشكل قطعیت ويرمکدن باشقه بر شينه خادم اوله ماز . ذاتاً باشقه در لو ناصل اوله بيلير ؟ بردھا تكرار ايدم که هر شخص حیات ماديہ و معنویه سی انجق برابر ياشاديني آدمىرك وکندنندن اول كانلر ك مظاهر تيه دائمدر . ديكى لرينه الدن كلن ايلىكى يامامق البویوك نانكورلک واک آچيق حقسز لقدر .
فقط تعاوني ناصل اجرا ايتلى ؟

برلاتين شاعر ينك شوقي متدار مصراعنی او جه سويشىدك :

Homo sum humani nihil a me alienum puto .
«بن انسانم ؛ ايسترم که انسانلره تعلق ايدن هيچ برشى بکا ييانجي قلاماسون» الا عادى تفصيلاته وانجې يەقدر تاريختىه و بالخاصة زمانزده كچن شىرلە علاقىدار اولما من لزومى بوندىن اي افاده اولنه ماز

حقيقة بعضًا الا عادى وقواعات والويسله حدثات مهمه عالم مدنى تىدە نەدرىن انكاسلىر حاصل ايدىسۇر . هر طرفدن رنجىدە اولان وازىلەنلرە ترجم و مخالصت واحمقلىرە غىض و نفتر ياغىور . فقط آجىمىق كفایت ايمز فعليات كرك .

تعاون نامنه ايچاب ايدر كه اصحاب علم اطرافه نشر عمر فان اينسون ؛ قوت صاحبى اولانلر بونى ضعيفلىرك آزادىسى ايجون

صرف ایلسون . ثروت صاحبی اولان کیمسه لر فضله لرینک بويوک بر قسمی عقیم و حتى اکثریت او زره مضر تصدقا ته ذکل معاونت متقابله اساسی او زرینه مؤسس یعنی فقیر لره ذلت حس ایمکسزین سفالتن قور تولق چاره سنی و معنا آلمادن ماده یوکسلمک و سائطی احضار ایده جك آثار وجوده کتبرمک و قف ایتسون . تعاونک بو صورته آکلاشیلوب تطبیق ایدلکده اولدینه عوامه مخصوص دارالفنون لرک ، سندیقه لرک ، تحصیل قلوب لرینک ، معاونت متقابله جمعیتلرینک و دها نیجه آثارک کوندن کونه آرتمهسی کوستریسور .

تربيه عوامک طریق سالمنده ایدر و لدیکنی واستقبال ایجون بل کوزل امیدلر بسلنه بیله جکنی بورا دده مشاهده ایمکله محظوظ اولیورز .

آتنجي فصل

سڀيَّه عامه و مسئله اجتماعيه

ده مو قراسينك حل ايتكه چاليشديني اك مهم و نازك مسائل
ميائنده مسئله اجتماعيه ايتكه صيره ي طوتار : بومسئله هم بر
قومك افرادي ييتدنده کي معاملاته و همده اقوام ييتدنده کي مناسباته
تعلق ايتديکنندن بوکا قارشی هيچ بركيمسه لاقيد قاله ماز .
بالعکس هر کس و سعی داخلنده مسئله ي لايقيله احاطه ايده رک
حلني تسهيل ايچون صرف جهد ايتميلدر . تربیه چوجو قلري
و کنجلري حياته حاضر ليه جفني ايچون بومهم بخته تا مكتبدن
باشلانه رق او نلره نظری وبالخاصه عملی او له رق مسئله نك حقيقتي
ونه کي اساسله کوره حلندن اميد وار ، او لنه بيشه جكى
کو ستريللیدر . بزجه مسئله اجتماعيه شو صورته خلاصه ايديله
بيلور : اخلاق و تأسيساتك الحال حاضر نده افراد مملكتك بر
چوغنى نسبلنندن طولاني مادة و بالخاصه معناً عادي و اکثريا
سفيلانه برحياته محکوم او ليلورلر . کونلري تأمين معيشت ايچون
مفترط بر سعي ايله سکيور . انسانه ياقيشير بر حياتدن استفاده
ايچون نه قوت قالير نه وقت ، نده بر هوس طويلا بيلورلر .
بالعکس قباوا اکثریت او زره حیثیت بشريه ي آجالنان اکمنجه لر
آراشيديرلر . نهايت قوت و طاقتلى بوتون بوتون کسيلير ؟

درین، آغیربر او یقو سفالت حالترین موقه اولسون او نو تدیر جق،
قو تلرینی تازه لیه جکلدر.

فی الحقيقة چکدکلری سفالت و اضطرابک بر قسمه کندیلری
سبیدر. دها دور اندیشانه چالیشوب اعتدال و اقصاده
رعایت ایده رک سفالتلرینک او کنی آلمق مکندر. غایت غیر
مساعد شرائط ایچنده دنیا به کل دیکن حالده مجاهدۀ ذاتیه سیله
صیریلوب یوکسلن آدمهر نادر دکل. فقط بوکا مقابله عطالت
وسفالتك بویوک بر قسمی هیئت اجتماعیه نک احوال عمومیه سندن
نشئت ایدیکنی او نو تعاملی.

هر حالده بوفالقلره چاره ساز اولق لازم؛ بونک ایچون اول
اصرده پک متعدد و مغلق اولان اسبابنی طانیق ایحباب ایدر.

مؤلفرک بر چوغنه کوره سفالت اجتماعیه یه یکانه دکله شده
باشیلیجه سبب تملک و تصرفک شخصی اول مسیدر. زان ژاق
روسو دخی مساوا تسز لعک منشئی حقنده کی نقطنده بویله
دیبوردی: «بر طوپراغلک اطرافنی چویره رک بو بندر دیکه
ایمک جسارت ایدن جمعیت مدنیه نک واضح حقیقی سیدر. چیتک
قازیقلرینی سوکه رک یاخود خندک طول دیره درق بو یالانجی یه
اینانماییک، میوه لر هر کسه عائددر، یر بر آدمک اوله ما زا! دیه
هم جنسنلرینه با غیران کیمه بشیریت ایچون جنایتلر، محاربه لر،
قتاللر، سفالت و دهشت جلب و دعوت ایمکدن خالی قلام امشدر.»

(ایکنچی قسم) . بحالده (تمال مسئله‌سی) مسئله اجتماعیه نك دوکوم یریدر .

انسانک منابع و وسائل طبیعیه‌ی احتیاجاتی ایجون قول‌الاذن؛ احتیاجات آتیه‌سی رفع وسائلی اولدن حاضر که مق ؛ سعیله، ذکا و ارادتندن خلاصه شیحصیتندن برشی علاوه ایتش اولدینی مواد طبیعه نك استعمالی کرک منفرداً و کرک مشترکاً کندينه حصر ایتك حقنه جدی صورتده اعتراض ایدیله‌مامشد. کیمسه‌یه عائد اولیان شی هر کسکدر دستوری منطقاً و فعلاً قبول ایدیله‌میه جک بر مدعای کندينه. دلیل اتخاذ ایتمکدر. طوغرسی کیمسه‌نک اولیان شی کیمسه‌یه عائد دکلدر. طبیعتک عرض ایتدیکی شیئی کندينه مال ایدن کیمسه سرفت ارتکاب ایتمشدر دینه من . اکر بو بوش ادعا تمامآ تطبیقه قالقیشیله حصوله کله جک نتیجه انسانه قارشو لاقد طور دینگده شبهه اولیان ، هر حالده آزو متفاوت صورتده محصول ویرن طبیعت قارشو سنده سفالت عمومیه نك تماذیسی ؛ احتیاجک حقه غلبه‌سیله انسانلر آراسنده مجادلات متادیه ظهوری دینکدر. باقی لیرسه بشریتک اوائلی هپ بحالده چکمش .

بونکله برابر شو سؤال دائـا وارد اولور: احق تملک اساس صحیحی نهدر ؟ ۲۶ حق تملک شخصی می یوقسه مشترک می اولمیلدر ؟

۱ - حق تملکی بعضی اشغال و بعضی ده احتیاج یاخود

سعیه استناد ایندیرمک ایسته مشردرد. بونلر آیری آیری نظر اعتباره آنه جق اولورسه اثبات مدعی ایچون کفايت ایندیک کوریلور .

کیمسه یه عائد اولان بر شیئی اشغال او شیئک صاحبی او لیق ایچون کافی او لسه ایدی بر کشینک ویا بر هیئتک احتیاجاتندن افزون منابع طبیعیه یه حتی آچوب ایشلتیمکسزین صورت مشروعه ده مالک اوله بیلمه لری ممکن اولوردی . حالبوکه دیکر طرفدن بر طاقم کیمسه لر نه قدر حسن نیت صاحبی او لسه لر ینه بونلر ک کیف و آرزو سنه تابع او لقسىزین چالیشمقدن محروم قالیردی . بونک ایچون اشغالک فعلی او لمه سی و ایشلتیمکه مترافق بولنه سی عمومیت او زده قبول ایدلشدیر .

ازم و ضروری اولان احتیاج طبیعی بو احتیاجک دفعی ایچون انسانه کندینه عائد او لیان شیلری تملک حقنی ویردیکنی قبول ایسه ک خوایح ضروریه ایله ساده جه فائدہ لی ویا خود زائد اولان خوایح آراسنده بر حد فاصل تعیینی مشکلاتی ظهور ایدر . حق تملکی خوایح ضروریه دفع ایده جک منابع ژروته حصر ایمک ایسه نوع بشری ماده و معنا سفیل بر حیاته محکوم اینکدر . حالبوکه کوندن کونه آرتوب ایخلمکده اولان احتیاجات فکریه و ذوقیه و اخلاقیه یه مخصوصی برزوت صناعیه وجوده کتیرمک اقتضا اینشدر . دیکر جهتندن ده بتون احتیاجاتک چاره دفعی تحری برحق اوله رق قبول ایدلیورسه ژروتك بعض

کیمسه‌لرک ایدی ؛ انحصارینه بچه رک مجادلات شدیده‌یی موجب اولق تهلهکسی وارد ر.

انسانک، سعیله اشیایه شخصدن بعض شیلر علاوه ایده رک کندینه مال ایمه‌سی کیفیتی اعتراض کوتور من . فقط دیکر بر انسان ویا خود دیکر بر هیئت دخی مواد ابتدائیه‌یی او نک قدر بلکه دها ای ایشله پوب بر اثر صنعت وجوده کتیره بیلیر . بوده محقق . -
بوندن باشقه برشخصت ویا خود برهیئتک یالکز باشه چالیشوب بر شی وجوده کتیر مسی اندر اوله رق وقوع بولور . انسانیت ایلر ولد بجه سعی ده اشتراک و تعاونک آرت دینی کورولکده در ، او صورته که هر کسک پایدینی شی دیکر لرینک پایمقده اولدینی شیئک بر قسمیدر . بناءً علیه هر کس دیکر ک ثمره سعیندن بر حصه ادعا ایده بیلیر .

افادات سالفه‌دن مستبان اولدینی او زره حق تملک منشأ ابتدائیسی احتیاجدر . احتیاج ، اشغالی و بالتجهه کرک اشغال ایچون و کرک منابع طبیعه‌دن استفاده ایچون تملکی موجب اولور . سعی سایه‌سنده تروت واونکه برابر رفاه و وسعت آرت دجه انسان قیمت معنویه‌سی ، احتیاجاتی ، وظائف و حقوقی دها آچیق صورته آکلایه رق حق تملک اساسی حیات آدمیه یعنی حیات معنویه و آنک ضمتنده اولان حیات مادیه‌یی ادامه و توسعی ایمک و بونک نتیجه‌سی اوله رق ضروری و حتی مفید و سائطی الده ایمک حکمنی ویرمکده در .

۲ . — تاریخه باقیلورسه حق تملک بدایتده مشترک ایکن بالآخره شخصه مخصوص او لغه باشلا دینی کوریلور . حق تملک شخصی او لاسنک آثاری بدایتده بیله مشهوددر . هر کس کندی ذوق وظیفه سنه کوره بر شکل مخصوص ویردیکی سلاح‌لرینی ، البسه‌سنه ، تزییناتی منحصرآ تصرف واستعمال ادعائسده‌ایدی . دیکر طرفدن‌ده حق تملکده اصول شخصیتی اک ایلری یه کوتورمش اولان جمعیتلرده بیله اسکی ملکیت مشترک‌کنک بقا یا سی و حتی بعضًا بوکا عودت تمايلاتی موجوددر . تصرفک بو ایکی شکل‌نی‌ده بر درجه‌یه قدر طوغزی کوستره جلک دلائل وار : شخصی اولسی حب نفسی و عزت نفسی او قشار امنیت و رفاه آرزو سیله میل استقلاله موافق دو شر ؛ مشترک اولسی ده سعادت و ترقی یه نائل اولمک ایچون انسانلرک یکدیگرینه ماده اولدینی کی معناً و حق وظیفه نقطه نظر ندن دخی مظاهرتی اساسنه موافق . بناءً علیه بوایکی شکلدن هانکیسنسک نظریات و تطبیقات‌جه دیکرینه ترجیحه شایان اولدینی تعیین ایمک لازم کلیر .

حق تملکده شخصیتک ایلر و ملکی نروتلر آراسنده‌کی مساواتیز لفی تزید ایله فقیرلرک زنکینلر حسابه چالیشم‌سنه موجب اوله رق اقتصاداً و اخلاقاً پک مؤسف نتایج تولید ایتدیکنی تسلیم ایتمیلدر . بونک ایچون اشتراکیون بو اصولک تبدیلی و یاهیچ و مازسه ثروت شخصیه‌نک الی نهایه آرتیه سنه

مانع اوله حق بـر حد تعيني و هـر حالـه مخـاذـيرـينـك رفعـوا زـالـهـسـنـي اـيـسـتـهـيـورـلـرـ .

تقسيم اموال مسلكـنـدن طـوـتوـكـهـ حقـ تـلـكـ تـحدـيدـيـنـيـ،ـ سـعـيـكـ وـسـرـمـاـيـهـدارـنـ اـيـلهـ عـمـاهـ آـرـاسـنـدـهـكـ منـاسـبـاتـكـ تعـيـنـيـ كـافـهـ عـجـزـهـ وـقـاصـرـيـهـ مـعـاوـنـتـ اـيـچـونـ مـؤـسـسـاتـ مـخـصـوصـهـ وـجـودـهـ كـتـيـرـلـسـنـيـ كـافـيـ كـوـرـنـ نـظـرـيـهـ؛ـ قـوـمـوـ نـيـزـمـ وـقـوـلـكـتـيـوـيـزـمـدـنـ كـچـرـكـ آـنـارـ شـيـزـهـ وـارـنجـيـهـ قـدـرـ هـيـسـيـ سـوـسـيـالـيـزـمـ لـكـ مـاضـيـهـ وـ حـالـهـ آـمـشـ اوـلـدـيـنـيـ اـشـكـالـ مـخـتـلـفـهـدرـ .

بوـ مـخـتـلـفـ مـسـلـكـلـارـكـ اوـزـونـ اوـزـادـيـهـ تـفـصـيلـ وـ تـقـيـدـيـنـهـ كـيـرـيـشـمـكـسـزـيـنـ هـرـبـرـيـ حـقـنـدـهـ بـرـ ايـكـيـ سـوـيـلـكـ فـائـدـهـ دـنـ خـالـيـ قـالـماـزـ .

تقسيم دورـيـ مـسـلـكـنـهـ طـرـفـدارـ اوـلـانـ قـالـماـشـدـرـ .ـ بوـ اـصـوـلـكـ تـأـثـيرـيـ بـلـ مـحـدـودـدـرـ .ـ چـونـكـ مـساـواـتـ بـرـ آـنـ اـيـچـونـ تـأـسـيـسـ اـيـدـلـسـهـ بـيـلـهـ درـ حـالـ زـائـلـ اوـلـورـ .ـ بـرـدهـ تقـسيـمـ كـيـفيـتـكـ اـفـرـادـكـ قـوـهـ استـحـصـالـيـهـسـنـيـ،ـ اـقـتصـادـ هـوـسـنـيـ آـزـالـهـرـقـ سـفـالـتـ عـمـومـيـهـيـ اـنـتـاجـ اـيـتـهـسـيـ ضـرـورـيـدـرـ .ـ بوـ اـصـوـلـكـ الاـنـ دـوـامـ اـيـتـديـكـ مـملـكـتـلـرـهـ بـيـلـهـ اـرـتـقـ مـخـاذـيرـيـ اـكـلاـشـلـمـشـ اوـلـدـيـغـنـدـنـ تـرـكـ اـيـدـلـكـ باـشـلـانـشـدـرـ .

قوـمـوـ نـيـزـمـكـ الـكـ مشـهـورـ مدـافـعـلـرـيـ بـاـبـوفـ،ـ اوـدانـ وـقـادـهـدـرـ .ـ بوـ مـسـلـكـ كـوـرـهـ هـرـكـسـ دـيـكـرـيـ اـيـچـونـ قـوتـ وـاستـعـدـادـيـنـكـ اوـلـدـيـنـيـ صـرـتـبـهـدـهـ جـالـيـشـهـجـقـ؛ـ وـجـمـاعـتـ اـيـسـهـ صـاغـلامـ،ـ قـاصـرـ

و معلول بوتون اعضاسنه مخصوصك هيئت مجموعه سندن حوايج
مصيبه لريني بول بول دفع ايده جك برصبه تامين ايده جك.
بوه سلك طرفدارلری اموال شخصيه يي تماماً قالدير مقله مادى
معنوی بوتون سفالتلرک، بالخاصه جنایاتك سبب اصلیسي از اله
ايدلش او لور ظن ايدرلر .

قومونيزم كرك سعی و كرك مخصوصلاتك توزيعي ايجون
تشکيلات مخصوصه اجتماعيه استلزم ايلديكى کي افرادده اوyle
بر تربیه اخلاقىينك وجودينه متوقفدرك منفعت شخصيەدن
تماماً تجرد ايده راك بکال خلوص ايله هر کى كندى نفسى ايجون
جاليشىدىنى قدر دىكىلرلى ايجون چالىشىون، مخصوص مساعدى
اوزرنده هيچ برق ادعا ايمسون . — حال حاضرده ايسه
بو كې تاييات انجق جهت اقتصادييە تعلق ايمان افكار و حسیات
تحت تأثيرنده اوله رق پىش نادر كىمسەلرده كورىلە بىلور. شەھىسىز
بونك ايجوندر كەڭ ياقين زمانلره قدر قومونيزمك مسالك
ختلفه سنى تطبيق ايجون اجرا ايدلش او لان تشبتات عقيم
قالاشدر .

بوندن بشقه فردى هيئته پىك زياده زبون ايتديكى و كرك
احتياجاتك دفعى و كرك مساعدى خصوصىنده نظامات شىپىدە يە
تابع قىلدىنى ايجون نظریات جهتنىن دخى (قومونيزم) ە اعتراض
ايديلير .

قولكتيويزم شو صورتله خلاصه ايديلە بىلير : بوتون

وسائط استحصالیه بی یعنی هر نوع سرمایه بی جمعیته مال ایدوب
بونلری افرادک و کرک هیئتله رک تشبات خصوصیه سنه آماده
بولندره رق نروت مستحصله دن استفاده ده تا اما سربست
براقق فقط خصوصی سرمایه و روتوتر تشکله مانع اولمک. بو
مسلک طرفدارلری شو صورته فردک حقوقیه جمعیتك حقوقی
تألیف ایدیله بیله جکی فکر نده درلر . صاغلام آدملرک ثمره
مساعیسی او زرندن آنه حق واردات اداره عمومیه بیه متعلق
تدابیر و مصارفك با خصوص چو جو قلرک، خسته لرک ، معلومین
واختیارلرک اعشه سنی تأمین جمعیته عائد اوله جقدر. حوا مجک
وبونلری دفعه مدار اوله حق شیلرک صورت عمومیه ده تعینی
حقنده بین الملل برائلاف حصوله کلکمیزین مساعی ایچون
بو وجهه تشکلات ملیه وجوده کنیلسی ممکن اوله میجئی
ظاهردر . قولکتیویزم بوکون اشتراکیونک هان اکثری
طرفندن قبول ایدلکده اولان بر مسلک در .

آنارشیزمه کانجه بومسلک بر حالت اجتماعیه تصویر ایدر که
او نده بوتون افراد غایت مساعد شرائط مادیه و معنویه ایچنده
طوغوب بویویه رک صورت متساویه ده صاغلام بر بدن صاغلام
بر فکر صاحبی اوله حق، یکدیگرینک حقوق طبیعیه سنه رعایت
و بر برینه ممکن اولدینی مرتبه واسع معاونته بولنق، بینلرند
سر بستجه عقد ایده جکلری مقاولات احکامنی محافظه ایچون
هیچ بر حکومته احتیاج کورونیه جکدر . بو افراد بر طبق

هیئتله وجوده کتیره رک اوراده هر کس دیکرلری و دیکری ده.
هر کس ایچون چالیشه جق، هر کسک قابلیتی سربستی؛ تام ایچنده
و سعت بوله رق قوا و ملکاتی کمال سربستی ایله استعمال ایده جك
چالیشانلر مخصوص مساعدیتی بر آرایه قویه رق چالیشان چالیشه میان
کیمسه لرک هپسی هر نوع احتیاجلرینی طوبلانان شیدن استیفا
ایلیه جکدر . فوریه نک فکر اساسی بو ایدی. قونت لهئون
تولستوئینک نظریه سی ده بواولسے کرک .

بومسالک طرفدارانی مقصدلرینی موقع اجرایه قویق
ایچون قوللارند قدری وسائله کوره انقلابی، تکامل طرفداری
اولق اوزره ایکی یه آیریلیر. برنجیلر جمعیت حاضره نک اصلاحی
قابل اولیه جق درجه ده معلول اولدیغئی ادعا ایله هرشیبی، بردن
بره آلت اوست ایده رک کندی اساسلرینه کوره یکیدن تنظیم
ایمک ایسترلر، افرادک ویا احوال حاضرهدن مستفید اولان
صنوفل مقاومنی قیرمق ایچون ولو شدتک الک مفرط اشکالله
مرا جعنه محوریت کورلسوون . بابوف ، زغهست ، قروپوتکین
لک فکری بودر. دیکرلری ایسه جمعیتی یکیدن تشکیله تشیث ایقزدن
لول تشکیلات اجتماعیه نک نوزون برمد مر ارنا دولم ایدن
تأثیرات مشؤمه سیله بوزولمش اولان افرادک تدریجیا اصلاحی
وابخصوص مساعدینک تنظیمی ، چوجوقلرک و شبابک حسن
تریبیسی، ایش کورمکدن عاجز اولانلرک مستحق اولدیغئی
مظاهره نائلیتی ایچون تنظیم ایدیله جك قوانینه یکی اساسلرک

ادخالی موافق کورمکده‌درلر . سن فوریه، سن سیمون، زان زورمه‌س، آ . فورنیه ایله تولستوئی بوفکرده‌در . صاحب‌لرینک سوء‌نیت ویا اهلیت‌لکندن طولاًی ثروت شخصیه‌نک سبب اولدینی سوءاستعمالاتی میدانه قویقده مختلف مکتبله منسوب اشتراکیونک اصابت ایتدکلری تصدیق ایدلیلیدر . دیکر طرفدن تخيبل ایتدکلری حیات اجتماعیه دخن، ایلک نظرده، انسانی مفتون ایده‌جک کیدز . و الحاصل اکثر علمای اشتراکیونک حسن نیقنه تقدیرخوان اولمی‌اقضا ایدر . معما فيه ایکی نقطه‌دن شدتله مؤاخذه‌یه دوچار اولقده‌درلر : ۱— سیئات حاضره‌نک تصویر‌نده، تشکیلات اجتماعیه علی‌ینده‌کی ادعالرنده افراطه واردقلری حاله حال حاضرک ای جهتلری حقنده هیچ برشی یاخود پلک آز برشی سویله‌ملری .

۲—، مقصودلرینک موقع تطبیقه وضعی ایچون قول‌لاینه جق وسائل‌با خصوص آرزو ایتدکلری تشکیلات مستقبله حقنده‌کی نکرلری کی و ظائفک تقسیمی ایچون افراد یائنده و افراد ایله جماعتلر آرسنده، استحصال و مبالغه‌نک حسن جریانی ایچون جماعتلر آراسنده و قوع بوله‌جق ولو اقتصادی مناسباتک تنظیمی حقنده‌کی فکرلرینک عمومیت اوزره ۴۴۰ وغیر معین اولسی .

هرحاله تکامل طرفداری اولانلر انقلاب‌نجیله قارشی حلقلیدر : جمعیتک حال حاضری بر چوق عصر لرک نیجه‌سی اولوب بوکون یاشایان انسانلر ایسه بدنا و روحاً اوکا کوره بر

استعداد ارى حاصل ايمش بولنداقلەرنىن دىكىر شكلدە بىر جمعىتكى در حال وجودە كتىرييە بىلىسى اىچون اشىادە شرائط مقتضىيە، افراددە قابلیت و حسپيات لازىم بولقى ممکن اووه ماز. بۇ يولدە كى بىر چوق تىشتات صلحبىر و رانەنڭ عدم موقفيتە تىبىجە ئەنسىنى موجب اولان باشلىبىجە سبب بودر، شىدىتكى ايسە حصولە كتىريه جىكى عكس العمل ايلە تىبىجە سىز قالمىسى احتمالى دها زىادە. اشتراكىونك غايە تصوراتى اولسە اولسە پە اوزاق بىر ماضىدە و آغىز بىرتكمال اثرى اولهرق جىرى اولمىدىن زىادە صلحبىر و رانە بىر صورتىدە موقع فعالە چىقاپىلەير.

بۇكا انتظاراً الدە بولنان ايلە اوزلاشمىق واونى مقصده ياقلاشە جق وجىھە ممکن مرتبە اصلاح، جەد ايمك مناسب اوولور.

بوندن باشقە ئىملەتكى اصول شخصىتىك صنلاحت اجتماعىيە ايلە وياهىجع اوبلزىسە مساوى، حاضرەنڭ تقلili ايلە غير قابل تأليف اولدىنى تماماً اثبات ايدىلشىمىدر؟ ثروت شخصىتىنڭ قالدىرىلىسى كىرك هيئەت مجموعە بىشك و كىرك بىر چوق افرادك ترقىيات مادىيە و معنويمىسىنە اىرىاث خىل ايدە جىكىنى سوپەلىسانلىر عجبا حقسىزمىدر؟

خلاصە حال حاضرەكى فالقلز تصرفلى تابع اولدىنى اصولدىن زىادە بونك بالخاصە مادە محدود و عقىم، اخلاقاً منفور اولان خود پرسى تائىرى آلتىنده سوء استعمالە اوغرامە سىندەن

متولددر . — اکر افراد نفس لرینی سومک و کندي خير و سعادت شخصيه لریني آراشدير مقاهمه برابر منفعت حقيقه لرینك دیکر انسانلر ک منفعتيه، سعادت لرینك دیکر لرینك سعادت یاه ارتباطني آکلامش اویسلر؛ اکر هم حیثیت شخصيه لریني کوز ترک هم ده حرکتلرنده محافظه اعتدال ايله دیکر لرینه قارشی وظيفه لریني ایفا ایده رک عدالت و مرحمت قواعد و اساسلرينه توفيق معامله ایتسه لر . اکر تملکک برحق ويرمکدن زياده انسانه و ظائف شخصيه و اجتماعيه تحمیل اينديکن ملاحظه ايده رک وضع ایتش اولدقلري منابع ثروتی دیکر لریني جاليشدير مق باخصوص اکر کندي جاليشمقد صورتیه ایدئ استفاده يه ترك ایتسه لر؛ اکر عمله يی استخدام ایدن کيمسه لر کندي استفاده لرینك تزايدندن او نذری ده حصه دار ایده رک عدالت رعایت ایتسه لر؛ نهایت زنکينلر ثروتلرینك فضله سندن بویوک بر قسمی آثار خيريه و معاونت متقابله يی تامين ایدن مؤسسات وجوده کتيرمکه صرف ایلسه لر حق تملک شخصه اویسنه اسناد ايديلان فناقلرک بر چوغى کندي لکنندن زائل اویسى و ثروتك بي نهایه تزايدلله اکثریت عظیمه نک بحق انسانه ياقيشير برجيشه نايلمکنی تامين ایده جك اسباب حضور و رفاهلري آرتمهسي محقق دلکيدر؟ بوندن شو نتيجه چيقارك حال چاضرده هر کس کندي نی معناً اصلاحه جاليشمقد و همجنستك دخی حسن اخلاق صاحبی، عادل و حس تعاون ايله متحسن و حق تملکک تحمیل ايلديکي

و ظائف شخصيە و اجتماعيە يى اىفایيە مقدم اولىسى اىچون بوتۇن
نفوذ و تأثيرىنى استعمال اىتك و ئىلەن سىلە مكىفدر .

قوانىنك و باخوصى سرمايە ايلە سى بىتىندەكى مناسباتە،
شىبابك تربىيەسە، مؤسسات خېرىيە وامور عدلىيە متعلق
اولانلىك اصلاحى اىچون چالىشىق لزومى دىخ ئاظهردر .
بوكاموفق اولق اىچون كرڭ افراد مىلتىن بىرى و كرڭ مأمورىتىن
اولەرق ھەنگى صفتە اولور سەولسون اىفاي و ئىلەن سىلە ئەتكىن
بۇلۇمى دائىما يېش تأمىلدە بولندىرىمەسى و مسائىل اجتماعية يى
تدقىق و تابع ايلە تنویر افكار اىتمەسى لازىمدر .

فقط قانون كافى دىكىدر ؛ و حتى جمعىتى توجىھ و اصلاح
ايتك و ئىلەن سىلە صرف حکومتە تەحمىل ايتك شايىان تأسىدر،
حکومتك و ئىلەن سىلەنى تېشىت خصوصىتى تەخچىل ايتك
واوكا مظاھرتىدە بولۇنقدەر . يوقسە بۇتېشىتە و كالت ايتك، مانع
اولق دىكل . ايمىدى بۇتېشىت يالكىز حرکات منفرده سورتىنده
تاظاھر ايتكلاھ قالمىيەرق نتايىچ قطعىيە ويرمك اىچون بالخاصه
اشتراك مسامى و مجاهدات سورتىنده تەجلى ايقلىيدر .

ايشتە اولاد و طنە بالخاصە تعلم ايدىلىسى ارزو اىستىدىكىز
نقطە اساسىيە بودر : تملک ھەرىشىدن اول و ئىلەن سىلە ئەتكىنچى درجه دە
حق تولىد ايدر .

اساساً حق تملک قبولى موجب اولان شى فائەتسى
نفع خصوصىسىن زىيادە نفع اجتماعىسىدەر . تېكىلات اجتماعية

سایه‌سنده هر کس کرک فردآ و کرک مجتمعماً حق تملک ادامه و توسعه و لوهه بالواسطه یارдیم ایدر. تملکده کی شکل شخصینک شکل مشترکه غلبه‌سی دخی منافع اجتماعیه ایجادندندر . هانکی شکله اوپرسه اولسون افرادک قازاندیغی ، محافظه ایدوب ایشلتديکي حالده جعيتك و بناء عليه تئالي اولان حکومتك بر حصه‌سی بولندیفندن نظارت وقونتول حق‌ده وارد. عین زمانده حکومت او مالی تکفل ایتمک وظیفه‌سیله‌ده مکلف اوپرس.

حکومت بو حق اوچه اوپرسه کبی شمدی ده ویرکی آله‌رق ، فراغ و انتقال و به معاملاتنده خرج استیفا ایده‌رك ، منافع عمومیه ایچون استملاک ایده‌رك استعمال ایتمکده‌در . فقط اخلاق نقطه نظرندن دها ایلری کیتملی . فکر منجه شو بجهه خاتمه اوپرسی ایراد ایده جکمز قواعد اساسیه‌نک وضعی لازمدر .

۱ - هر شخص قازانوب احتیاجاتنی دفع ایله استقلال حیاتیسی و حیثیت ذاتیه‌سی تأمين ایتمک و سعادت عمومیه‌نک آرته‌سنه یاردیم ایک ایچون چالیشمق و تصرف ایتمک وظیفة شخصیه و اجتماعیه‌سیله مکلفدر .

۲ - هر هانکی برثروت صاحبی النده بولنان شو امانتدن طولای کندیسی هیئت اجتماعیه قارشی مسئول عد ایده‌رك بو ثروتی ایشلتیمک وايدی استفاده‌یه وضع ایتمک مجبوریت تعطیله‌سنده بولنلیدر .

۳ - نه قدر زنکین اوپرسه اولسون هیچ بر کیمسه

ایشسر و بوش او طور مق حقنه مالک دکلدر. زیرا کنديسه
بوقدر منافع تامين ايدن جعيته فارشي وظيفه مني ايشا ايتميرك
حقيق سرقت، بر حقسز لق ارتکاب ايشش اولور .

بوقو اعده برشکل قانوني ويروب مخالف حرکت ايدنلری
جز الندر مغه قدر وارمك شبهه سر ز افراطه دوشمکدر . شوقدر
واركه ده موقرارسينك مسئله اجتماعيي حل يچون مراجعت
ايلىدىكى. قوانين مختلفه يه مطلوب اولان تائيرى ويره جلك شى ده
انجق بوا فكارك قبول وحسن تطبيقىدر .

یدنگی فصل

وطن و انسانیت

وطن فکری خصوصیله حسیات وطنپرورانه ، محبت وطنیه ایله انسانیت محبتنک تأثیف حقیقت و منطقاً ممکن او لمدینه ذاهب اولان ، بعض کیمسه لرک شدتی تنقیداته حتی هماجتنه معروض قالدینی کورولیور . افراطپرورانه او لغله برابر یا کلشلغی ظاهر اولان بو مدعا طرفدار لرینک مغل و صحی مبهم بر طاقم دلائله استناد ایتلرندن طولایی فضله اوله رق تهلکلیدر . بوکا ، محکمات عادیه ایله اقناعه و کندی سویه سندن یوکیک افکار و حسیاته مجلویت و تبعیته مستعد افکار بسیطه اعحابندن باشقه کیمسه قاریشماز . بر زماندن بری ، وطنپرور لک علیهنده کی افکار عامه آره سنده ترقی ایله جدی اندیشه لره محل ویردیکنی ، ماده کورویورز بلکه ایشک تهلکه سی مفرطانه دوشونولیور ؛ فقط هر حالده بونی نظر دقته آلامق دوشونجه سز لک اولور . تهلکی بطرف ایمک ایچون ایسه منور الافکار کیمسه لرک بو مسئله‌یی ، تصوب ایمیوب بالعکس اساسی صاغلام او لمدینه انتظار عمومیه به ارائه مقصدیله ، طوغریدن طوغری به تدقیقه کیریشمی لازم‌درز . بو وظیفه ، خصوصیله ، صربی ، شباب اولان ذواهه توجه ایدر .

وطپپرولك علیمندە بولنانلر ، وطن و وطنپپرولك حقىنەتكى بعض طرز تلقىلرلك موجب اولدىنى حركات مفترطانىي اىضاح ايله ، مدعالىرىنە بىسب ئاظاھرى بولدىقلرى منكردىكلدر .— فى الحقيقة بعض كيمسلرلر وطنلىرى ايچون پرسىشكارانە وتعصب درجه سندە بىمحىتى واردە . بونلرلڭ تصورىنە كورە بى آدم كىنى مملكتىن، دىكىرلىنى تھىقىر اېتكىسىن سوھمىز ، فکرلىرى اقوامك مجادلات متقدمهسى خاطراتىلە ، بىخوت ظفر ويا كىن ادبار و مغلوبىت ايله مشبوع اولان بوكىمسەلر مەتلەرىنىڭ ايلك صيرەددەكى مو قىلىنى سلاح قوتىلە محافظە اىتكىدىن ياخود اوئلىرى او مرتبىلە ياصالىن باشقە بىرىشى دوشۇنۇزلىر . بونلكلە بىابزى وطنپپرولق نقطە نظرندىن، اكثىريا موھوم بى طاقى حقوقى ادعايە ، اساسلىز حقسىزلىقلەرنىن اخذتارە و هەحالىدە براز اى دوشۇنۇش و سکون سايەستىدە دائما بى طرف ايدىلە بىلىملى مەمكىن بى طاقى مشكلات ، حيات مفترطەلىينىڭ ناھىق و مناسبىتسىز مداخالتىلە ايقاعە دائما حاضر مفترط بى سرعت افعالە مالكىدرلر . بويولدە بى دوشۇنۇش ، تعمم ايتدىكى تقدىردى ، اقوام آرمەسىندە دائىمى بى مخاصلەنىڭ وجودىنىش و نشوونماسىنە ، مجادلات دائىھە و متىجىددە احداثىن سبب او له جىنى امر آشكاردار . اوتنىز بىزدە سوپىلگە تردد اىتىزىكە ئاكىر وطن آنجىق بوصورتله تلقى ايدىلىر و وطنپپرولك بويولدە تطبيق اولنورسە او حالىدە انسانىت نامنە بونى رد و جرح اىتكى لازىمدر . چوق شىركە بىز وطنى بى افكار مفترطە اىھابى كېيى

طانیق واونی بوندرک یاپدینی کبی تبعد ایدرجه سنه سومک اصلا لازم او ملديغه قانعر . وبغض اشخاص ايله او لان خصوصی دوستلاق دیکر لرینه بعض وعد او تی ایحاب ایدیرمديکی ، عائله محبتی دیکر عائله لرک ایسلکنه چاليشمقدن صرف نظرله انسانک کندی عائله سنه منحصر او لیه جنی کبی وطن محبتی ده دیکر ملتلهه قارشی خیرخواه او لنه خصوصیه عالم بشریته قارشی محبت بسلمکه مانع اوله من . بالعكس عائله ایچنده و عائله واسطه سیله عدالت ، شفقت بالعمل او کره نیلدیکی ، و دوستلرینی سون کیمسه لر همجنسلری حفنده محبت قوتی بالذات نفلز نده تنبیه ایتدکلری کبی انسانیته خدمت و محبت ده انجق وطنی سوهه رک و اوکا حسن خدمتی در عهده ایده رک او کره نیلیر دیمک جائز در .

فقط « وطن » نه در ؟ چوقدفعه بونک تعریفه چالیشلمیش و انسانک طوغوب بويودیکی يردر دیمه تعریف او لنه شدر . وطنی وجوده کتیرن شی جنس ، لسان ، حسیات ، افکار ، اخلاق حتی منافعک اشتراکی اولدینی ادعا ایدیلیور . بو تعریفاتک هیچ بری ، ناقعن و ناتمام اولیسی جهتیله ، طوغر و دکادر ؛ حتی بعضلری یا کاشدر . باشقه مثال آرامنگه حاجت بوق . کوچک اسویچرهی نظر دقه آلام : بو مملکت که ، یکرمی درت جهتنده جنس ، لسان و تشكلاتی تمامیه متخالف یکرمی درت حکومت بولوندینی حالده ، اوراده وطنپورلک ، اسویچره اقوامنک شو « برکشی هر کس ایچون و هر کس برکشی

ایچون « يولنده کی کوزل حکمیانه مطابق اوله رق ، پکپارلاق و حرار تلیدر . « وطن » حقدنه طوغر و برمفهوم الده ایمک ایچون هر شیدن اول حادثه نظر دقته آلارق بر « وطن » ک ناصل تشكل ایتدیکنی استنتاج ایمک لازم کلیر . « وطن » ده وجودایله روچی یکدیگرندن تمیز ایتملیدر .

وجود کلهنک معناستدن دخی آکلاش بله جنی اوزره ، اجدادک اوزرنده یاشادقلری طوبراق و برتاق اشخاص ، نسللر ، عائله لرک بر آرایه طوپلانوب ایستر ایسته من بعض اشتراك منافعیله ایچنده یاشامنے مجبور اولدقلری قطعه اراضیدر . بوقطعه طوبر غلک ارتفاعی و صورلک جریانیله واخحا تعین اولنور . اوراده ساکن اولان اشخاص و جماعت یکدیگریله اولا مادة ، بعده بالتدريج اخلاق نقطه نظر ندن مناسبات مترايده و صميميه يه کيريشه رک بويله جه مملكتک سکنه سی اوزرنده و سکنه نك مملكت اوزرنده تائيات متقابله سی حصوله کلير .

سکنه ، مملكتی هر نوع احتياجلرينه کوره ايشلرينه يارايهم حق بر قالبه صوقارلر ؛ اوئي آچارلر ؛ اوراده کوييلر ، شهرلر بنا ايدرلر ، يوللر يابارلر ، قاناللر آچارلر : حاصلی فعالیت جسمانیه ، فکر ، واخلاقیه لرینك نتائجنى ضم والحق ایده رک اونك شکلنى دیکیشديرلرلر . بطون متعاقبە دخی ايشلنلمش اولان او اراضى ده کندىلرینك هر نوع آثار و معمولاتى ، آثار صناعيە لرینى و زراعت ، صنعت و تجارتى بخش ایتدیكى فوائدی محاسنیله توسيع

ایدن صنایع نفیسه‌لری مبدعاً تی جمع ایدرلر خاطرات ماضیه بو صورتله بلا انقطاع دوام ایده‌رک هر بطن یکدیگرینی متعاقباً بو کا محبت و حرمت ایمکی اوکره‌نیز لر . و نهایت مخصوصدار قیلمق، کوز للشد رمک ایچون چالیشد قلری و بو صورتله اخلاق فک انظار تقدیسنه ترک ایتدکلری بویرده هر بطن متناوا با حوابکاه ابدي‌لرینه چکلیلرلر . جسم وطن ایشته بودر : فقط اک زیاده اهمیتی حائز اولان «روح وطن» در . بوندن مقصود نه اوله بیلیر؟ بز بونی تفهم ایچون بر مملکتک، اخلاق و طبایعی تبدیل ایده‌رک ، سکنه‌سی او زرنده ناصل اجرای تأثیر ایتدیکنی ارائه ایده‌جکز : اولا ، مملکت طبایع او زرنده اجرای تأثیر ایدر ؛ بر نوزادک بر مملکتکده اقامتی ایچون او نک اقلیمه‌له الفقی یعنی عضویتندک اوراده حصول بولسی ایحباب ایدر . بو الفت مسئله‌سی حقیقته او زون سوره‌ر؛ بطون متعاقبه آرم‌ستنده تو ارث و اسطه‌سیله دوام ایدر طوردر . بویله‌جه یاوش یاوش تأثیرات جغرافیه و اقلیمیه ایله هم آهنک بر طبیعت تشکل ایدرکه بو طبیعت او تأثیراتک تیجه‌سیدر . بو قاعده ، یعنی قطعه‌ده طوبلانان مختلف اساسلره منسوب ، عناصر نسبیه‌نک هیچ او لزایسه اشکال اساسیه‌ستنده یعنی طبیعت و یعنی اخلاقی ارائه‌ایمکه چالشمنی ده ایضاح ایدر . فرانسیز لری ، روسلری انگلیز لری حصوله کتیرن طوغر و دن طوغری یه طبیعت دکلدر . غایت ظاهر اولان بو اختلافی انلرده حصوله کتیرن ، (ملکتدر) . حیات اجتماعی‌نک کافه شرائط

مادىيە و اخلاقىيەسى دىخى بوكا علاوه اولدىنى نظر دقتە آنلىرى سە
آكلاشىلىرىكە ؟ مختلاف اساسلىرى منسوب عاصىر آرەسندەكى
تىخالىف ، مناسبات ايلەوا كىزىيا ابتدادە اختلاف و مجادله صوڭرىھە
رقاتت دامە ئيلە تىاقىس ايدىر ، حرڪت ، تفکر و حس ايمىڭ
اعتياداتى حصولە كلىرىكە بوناز اساسىدەكى تىخالقى ئامىيە از الە
ايىكلە براابر اخلاق و طبایي تزايد تدریجىي ايلە بىرلىشىرىمكە سىعى
ايدىرلر : نورماندىيلىر ، پرووانسلىر ، بورغونىيالىلر ،
بروتانىيالىلر كە هېرىرى مختلاف عرقلىر منسوب اولەقلرى يېڭى
ئائى اولدىنى حالىدە يكىدىكىرىنە بىكزەيان علامەت و جەھىەلرى ، و طورلىرى
طرز تكلم و حرڪىلىلە هەمھەرى اولەقلرى يېڭى قولاي آكلاشىلىرى .
سائز ملتلىر كە مختلاف ولايتلىرىنە منسوب يېلى اهالى دە بويىلەدر .
ترقيات اقتصادىيەنڭ بالضرورە انتاج ايىدىكى تشکيلات مدنىيە و
سياسىيە سايىسندە ، اشخاص و جماعاتىدە ئاظاھر ايدىن وحدت و
تعاون ، اخلاق و بونك ايجاباتىن اولەرق طبایعىك رابطە پىدا
ايىسىنە سبب اولىيور . آز چوق او زۇن بىزمان صوڭرىھە ؛
(چونكە فرانسەدە غولواليلىر ، رومالىلىر ايلە باربارلىر كە امتزاج
و توحيدى آلتى عصرە ياقىن بىر مىتىدە حصول بولشىدر) ،
أوت او زۇن بىزمان صوڭرىھە ، يىتىشان اشخاصىت أخلاق و
طبایعىندهكى وحدت و مشابەت او نلىرى ، دىكىر مملكتلىر دە مختلف
جنس و طبىعتىدەكى آدملىرىلە بىر آرادە بولۇنە دىسە بابالرىينىڭ مملكتىنە

عین شرائط آتنده طوغوب بويويان کيمسه‌لر ايله برابر ياشامق و سائطى احضار ايدر .

استما تشکيل ايمكاله برابر، بروچونك كندي آباوا جدادينك مملكتندن آنوب ديگر بريزده محل ولادتى اصلا بيلمكىزىن بويودلدىكى واقعدر . وبوجوجوغك آلدینى تربىه تأثيريله او محله آليشمى ده امر محققىد . شـو قدر واركە كندي طبىعى همشيريلينه اولان محبت استعداديني محافظه ايدر . وبواستداد بـر فرصت دوشونجە ميدانه چىقار .

وقوعات بو افاداتزى تأييد ايپور ؛ « نانت » فرماننك فسخدن بـری آلمانيا، هولاندا و انكلتره يه فرار ايـن فرانـسـز اخـلاـقـى ، او وقتـنـبرـى چـونـ زـمانـهـ وـ وـقـوـعـبـولـانـ تصـالـبـ عـرـقـهـ رـغـماـ، اـخـلاـقـ وـ طـبـاـيـعـ اـجـدـادـيـنـكـ عـلامـاتـ فـارـقـهـسـنـ محافظهـ اـيـتـشـلـدـرـ وـ بـوـنـلـرـ هـرـنـقـدـرـ فـرـانـسـزـ يـورـكـلـىـ دـكـلـلـرـ اـيـسـهـدـهـ هـيـجـ اوـلـمـزـ اـيـسـهـ دـائـمـاـ فـرـانـسـزـ اـفـكـارـ طـاشـيرـلـرـ .

بوحال اوـنـ درـدـنـجـيـ لوـئـنـكـ اوـغـلـرـىـ اوـلـدـنـدـنـ طـولـايـ ، اـسـكـيـ وـ طـنـهـ قـارـشـىـ هـيـجـ بـرـكـبـنـ وـعـدـاـوتـ آـثـارـىـ بـسـلـهـ مـيـانـ قـانـادـالـىـ فـرـانـسـزـلـدـهـهـ فـضـلـهـسـلـهـ كـوـرـولـورـ . شـهـهـ سـزـ ، قـانـادـالـىـلـرـ انـكـلـتـرـهـ اـيـپـرـاـطـورـلـفـنـكـ صـادـقـ اـفـرـادـيـدـرـ وـ هـيـجـ بـرـشـىـ مـقـابـلـنـدـهـ بوـ اـيـپـرـاـطـورـلـقـ دـاخـلـنـدـهـكـيـ مـخـتـارـيـتـلـيـنـىـ تـرـكـ اـيـلـهـ قـانـونـهـ توـقـيـاتـكـرـارـ فـرـانـسـهـلـىـ اوـلـمـقـ اـيـسـمـزـلـرـ ؛ فـقـطـهـ نـقـطـهـ نـظـرـدـنـ بـزـمـلـهـ سـوـيـشـيرـلـرـ وـ فـرـانـسـهـىـ نـهـدـرـجـهـ سـوـهـهـ مـنـ لـازـمـ كـلـدـيـكـيـ حـقـنـدـهـ كـرـاتـلـهـ بـزـهـ مـثـالـ اـرـائـهـ اـيـتـشـلـدـرـ .

چوق شکر که بر شیخ صک طوغدی گندن اعتباراً وطنندن آیروب منشائی اصلا بی‌لمسک‌سزین بویودلیکی غایت نادر در؛ فقط بر چو جونگ با باستنک مملکتی خارجنده طوغوب بویودلیکی اکنیتله واقعدر که بوده وطنک، طوغوب بویونان مملکت یولنده کی تمریفیک نه قدر یا کاش او لدیغی کوستیر . بوآمرینک آنجقی کوچوک و طه یعنی دروندہ انسانک تربیة ابتدائیه سی الدیغی محدود برداره یه قابل تطبیقدر؛ مادی و معنوی پیدا ایدیلان بر طاق اعیادات اونی هیچ اولمزایسه، اخلاقاً طوبراغک او بوجاغه و اوراده ساکن اولان کیمسه لره ربط ایدر و بونک ایچوندر که دانما اورایه کیتمک آرزو ایدیلیر و حتی اورایی دوشونکله تند ایدیلیر . واحوالدن بحث ایمک ایچون اورایه منسوب اولانلر دانما آرشدیریلیر . هر شهرده عین ولايت، مملکت اه‌الیسیک دانما بر آرایه طوبالاندقلىخی کورمنیز . ایشته تربیة ابتدائیه نک اشخاصی کوچوک وطننه، مسقط رأسه، همشهریلریه و عرقه ربط ایتمی بو اسبابه مبتیدر .
 بیانات سالفه یه نظرآ ، وطنپورلک ، صرف مسقط رأسه اولان محبت معناییله قاریشدیریلیر سه بر طرز محدوده آکلاشمیش و تطبیق ایدلش اولور . مسقط رأسه اولان محبت وطنپورلکه طوغرو تکامل ایمک ایچون حس تعاونک اولاً کوچوک مواععدن باشلایوب نشو ونمای بولسی وقوتلشمسندن صوکره ولایتلره چکمی و بولیله جه صنوف اجتماعیه یه انتقالی صورتیله بر چوق

عصر چکمش و بوتعاون ، بحران عمومی ایچنده کندیسی حس ایدوب ثراتنی حصوله کتیرمشدر . بونک یالکز فرانسه ده کی مثاللرینی ذکر ایدم ؛ یوز سنه محاربیسی اثنا سنه انکلایزره مقاومت ایچون ایدیلان مجاهدات ، ژان دارقده تشخض ایدن حسیات وطنپورانه فورانی ، درمانمز اهالی اون در دنگی لوییک دعوته جواب ویردیزوب (دهنهن، مالپلان) کونلرینی حصوله کتیرن حرارت افاده و با خصوص اجنبیلرک تجاوز لرینه قارشی بر غیظ و اوینغما کرانی وطنک مقدس طوپرانی خارجنه قوغمق آرزوی عمومه بیسیاه فرانسلرک اکثریت عظیمه سی « والی » ده طوپلاتان اشئمزا ز غصب فی الحقيقة ژان دارقدن اختلاله قدر وطنپورلک چوق انکسافه اوغرادی و حتی اختلالات اثنا سنه اصحاب امتیاز کندیلریله برابر مادر وطن عليهنه یورومک ایچون اجنبیلری دعوت ایستکلری کورولدی . فقط او و قدن بری حسیات وطنپورینک تکاملی تامه ایردیکی وبعدما کوچوک وطنه اولان پرستش و محبت بویوک وطنک ، وطن عمومی نکنندن آیریلمیه جنی ظن اوله بیلیر .

با خصوص وطنداشتر فرانسز حیاتیله یاشامق ایچون دامنا بولوشمنی ، بر آرایه طوپلانی سوهولر . بحوال ، وطن داخلنده بولنایشک وطن احتیاجنی واونک دکرینی دها زیاده احس اس ایمسندن ایلری کلیر ، و مملکتلری خارجنده طوغوب بویویان فرانسلرک اورادن اصللا او زا قلا نهایانلردن زیاده حسیات

وطن پرورانه یه مالک اولملرینک اسبابی ده بودر . فرانسه ایچون
تهرملکه ساعتلری طنین انداز اولونجه کورولورکه، ممالک اجنبیه ده
یرلشان وطن اولادی وطن داشلرینه قارشی بسله دیکی محبت سو قیله
اوراده کی بوتون منافعی فدا ایده رک غایت او زاق یرلدن قالقوب
کلیر و سنچاغلک اطرافنده اخذ موقع ایدرلر .

فرانسه و فرانسیز لر حقنده بوسو یالدیکمز شیلر ماضی و حالدن
استی خراج اولسان مثا لر ایله دیکر ملتلر حقنده ده سو یله بیلیر.
آمان وطن پرور لکی، اون طقوز نجی عمرک خارق العاده نتایج نی
مشاهده ایستدیکی او حرار تله او باندیران اختلالاتک و ایمپراطور لغک
محارباتی دلکلیدر ؟

او حالده « وطن ، نره ده ای یاشایز ایسه اور اسیدر » دیما زان
فضله آلان محتاجین، وطنک خارجنده حقیقته ای یاشایه بیلپور لمی ؟
علمک بومحروم آدملری دلکلیدر که انجق درونده راحته جه تنفس
ایذه بیله جگلکری بوهوای محیط اخلاقی یه اکثریاده محتاج اولسون .
بو خصوصیت حضوله احتیاج وار ایسه (*Livre de peuple*)
نام کتابت کوزل فصللرینی او قوم دلیدر . کورولورکه اوراده
مؤلف (لامونه) مفاسکدر لرینی او قدر آجیقلی بر طرزده
تصویر ایتمش و هر فصلی شو حزن انکیز نقرات ایله ا تمام ایلشدر :
« منق هریرده یالکنز در . »

مطالعات سالفه « بوبوک وطن » یاخود علی العاده « وطن »

نره‌سی اولدیغی سویاکه بزی سوق ایدیبور :
 وطن، او لا تولد ثانیاً تربیه ایله طبیعت واخلاقده مشترک
 عین افکار و حسیات واخلاقته مالک او لان عین قانون و تشکیلات
 تحتنده یاشایان انسانلر که هیئت مجموعه سیدر که بونلر ک سائز
 اقوام کندن آیری بروپراقده ینه آیری تشکیلات، اخلاق،
 افکار، حسیاتده؛ — ظفر لر ایله واجدادک مجتمه‌ما دوچار
 اولدقلری آلام ایله نامدار او لان برماضی یه پرستش ایده، —
 متعدد قلمق ایچون قطعی آرزولری وارد بر بحسیات عصر حاضر
 انسانلرینی انسال قدیمه و مستقبله ایله برآشیدیریز . — روح وطن
 نامنی ویردیکمز ایشته بودر .

اکبیزیا رقابت و خصومت سانقه سیاه اشخاص، جمیع ات،
 شهرلر و ایالت دیکدیکریله چار پیشیلر. فقط مادی و معنوی منافع
 عمومیه مسنه‌هسی ظاهور ایدنجه رقبیلر ک، دشمنلر ک غاوگایی
 بر افراد باریشدقلرینی و تعاون لزومی حس ایتدکلرینی کورور سکز.
 اکر وطن تهلكه یه دوشرده فدای جان ایتمک لازم کایرسه ضعیف
 آدمله، قادرین و چو جو قلرم وار نجه یه قدر بوتون افرادن ملتک
 بزر قهرمان کسیلدیکی کورولور .

فقط بومرتبه یه واصل او لان وطنیه ورلک انسانلر ک، اقوام
 بیننده کی اختلافاتک از الله سندن انسانیت محبده انتقال ایچون ،
 صرورینه مجبور اولدیغی بر صفحه تکامل متابه سنده در
 دینه جلک . — شهرلر و ایالتلر بیننده کی اختلاف و ضدیت

صرور زمانلە زائىل اولدىيىنى كېيى بىر كون كلوب اقوام يىتىندهكى فرقىلر ك دخى اورتەدن قالقە جىنى شىيمىدىن كشىف و تىخىن ايدىلە مىزى ؟ اقوامك بىرى بىرىنە قارشى خصىومت و نفترت بىسلاه مىوب عادلانە و دوستانە معامالەدە بولجەسى لزومى درك ايدىلىيور . دها يىلىرىسى اميد ايدىلە مىزى ؟ يىر يوزندە بوتون انسانلر ك سويسوب يىكىي كىرىنە قارداش كېيى معامالە اىستىكلىرى زمانه بىر آن اول واصل اولقايچون چالىشما ماملىمىسىدە ؟ او زماندەكە حدود دىنلىن بوصىنى انكىلار اورتەدن قالقە جىقدەر . بوانكىلر باقى قالدۇچە خود يىنلىك سائەت سېلە ومنفعتك لايقىيە تقدىر ئايدىلە ما مىزى يوزندەن دائما بىر جىدال مىسلاج ظەھورىندە قوروقۇلمازى ؟ وطنپۈرۈك ئايدىدارى و انسانىت محبى او لا ئاز بولىلە سو يىلىلور . بودۇاتك حىسىتىندهكى علوىت و صىميمىتە اعتراضمىز يوقدر . فقط ئىتنىز جە تصۈرلىرى بىر خىالدر . حقيقىته مقرۇن او مىسى لازىم كاسېبىلە بىشىرىت ايجون حىقىقى بىر ضرر تشكىل ايدىدى . صرور ايا مە شەھرلەر و اىالتلەر يىتىندهكى فرقىلر ك زائىل او له جق مىتىنده آزاڭدىيى طوغىرى دىكىلدر . كوچوك وطن محىتىنگ زمانىزدە هروقتىن زىيادە شەدتلى اولدىيىنى كورۇيورز . بومحبت هەرنوع جمعيات دوستانە و عدم سىركىزىت تىشتاتىلە ئۆھەر اولقىددەدر . بوجمعياتە داخل اولان ، بوقىيل تىشتاتىدە بولنان فرانسازلر ك فرانسەيى پارچە مىقىتىقى و وطنى آلتى يىدى عصر اولە ارجاع تصورىلە آتىام ايدىلە بىلەرى ؟ بولە حقسىز و هەم عبىت اولور . بالعکس .

لایقیله آکلاشیلوب اجرا ایدیلان کوچوک وطن محبتی بويوك
وطن محبتی بر قات دها تقویه و تنور ایدر و هر کسکه ولدی او لان
ولایتک خصوصاتنه کوره اقبال و شعشه سئی تزییده چالیشممه سنندن
بوتون فرانسه ماده و معاً مستفید اولور .
اقوامک انسانیت قارشو سنده کی حالی ده نه ایچون بولیه
او ما سون ؟

بر کون کلوب ده قومیتک اور تهدن قالقه جنی مطـالعه سی
ناصل اولور ده جدیته مدافعه ایدیله بیلیر .
عین اسباب عمومیه نک عین شرائط آلتنده اجرای تأثیر
ایمکده بر دوام اولمی و بناءً علیه نتایج حصوله کمتر مسی بر قاعده
طبیعیه در . له پنیچک : « حال حاضر ماضی ایله طولو اولدینی
ایچون استقبالی ده حاملدر ». دیکه حق وارد . مادامکه ماضیده
مؤثرات ارضیه و اقتصادیه، تأثیرات پاپیکولوجیه و فیزیولوجیه نک
آن غما میله انسانلر ک اقوام مختلفه به آیرلسنی موجب او باشد .
اقوام حاضره نک تـاماً مفترض اولدینی فرض ایداسه بیله دیکر
اقوامک تشکلی ضرورید .

تاریخ ده بومطالعات نظریه یی اثبات ایمکده در . بر چوچ
کرده فاتح لرک اقوامی بولوب کجه رک وجسمیم ممالکی تحت اقتیاده
آلرق حکومدره عین قوانینی و عین حکومتی تحمل ایتدکلری .
کورولشد . فقط آز چوچ او زون بـزمـان صوکره بـوـیـوـک
دولتلر غائب او لـش وـاسـکـی قـومـیـلـرـ یـکـیدـنـ مـیدـانـهـ چـیـقـمـادـیـسـهـ بـیـلهـ

اونلر ك يىرىنە دىكىرىكى قومىتلىر ئاھور ايمىشدر .

شېھەسز فنون و تىقىقاتنىڭ فتوحاتىلە اقوامك مناسبايى كوندن كونە چوغالوب، افكار و حسپيات مشترىكەنڭ مقدارى چوغالەرق خلاق و ائزىزىنە مشاھىت كىت كىدە تزايد ايدە جىكدر . بونقە ئظردن ژاپونىيالىزىك و چينلىزىك اقوام غربىيە ايلە مناسبتلىرىنىڭ تائىيراتى واضح بىرمتالدر. فقط اقوامك عىن مزاج و عىن او صافى و بىناه علیه عىن اخلاقى حاىز اولەرق عىن تأسىسات عىن قولانىنە مالىكتى موجب اولەحق قدر يكدىكىرىنە بىكزەھەلىرىنىڭ امکانى او لمىدىغى حادىنات كوشىتىدىكى كې نظرىيات دىخى بوس بوتون تأمىن ايدىر . بوتىجە جان صىقەحق يerde مەمنۇنىقى موجب او لمىلىدیر . اختلاف و تنويع مضر بىجادلاتە سېبىيت ويرمىدىكى تقدىر دە شېھەسز ترقى و تكاملە سېبدىر .

بىناءً علیه قويىآ اميد اولىور كە كوندن كونە چوغالوب سەھولت بولان مناسبات و رابط سايىھىسىدە اقوام يكدىكىرىخى دەن اي طانىھىحق و آرالىزىنە كى حرمت و محبت آرتەحق و تعاونك لىزومى تقدىر اولەرق معاملات بىن الاقوام عادلانە و دوستانە بىرشكىل آتەحق و هەرقۇم تكمىل ايجون دىكىرلە يارىشەرق ترقىيات عمومىيە كېتىدەجە سرعت و وسعت پىدا ايدە جىكدر.

بويولدە شايىان قىيد ترقىيات وجودە كەلدىكى انكار ايدىلە من.

بىن الاقوام حب موالات كوندن كونە آرتقىدهدر . لاهى

محکمه‌سی، تحریک‌یه متعلق معاهدات، قونغره‌لر، سرکیلر، جرائم و عمل مستولیه‌یه قارشی مدافعه مشترکه مقصدیله و یاخود تجارت و حرف و صنایعک حمایه‌سی ایچون عقد ایدیلن ائتلاف‌لر صلح عمومی طراحت‌دار لرینک امیدلرینی تقویه‌ایده‌جک بزر علامت‌در .

سکنی نجیبی فصل

وقائیف مدنیہ — خدمت عسکریہ

اردو و حکومت عوام

وطن فکرینک و وطن محبتیک هیچ دکاسه آکلادیغمزه کورہ قیمت و ماهیتی زمین ایدلادکدن صوکره بر ده موقر اسیده کی تربیۃ و طبیورانه نک نه دن عبارت او له جغی کو سترمک سهوالت پیدا ایدر .

اول امرده شونی تکرار ایده م که وظینه ساده جه و طنی سومک دکلدر . ایلکین بر قابلیت جبلیه ایله و بعده تربیہ سو قیله ابوین ناصل سویلیزه وطن ده اویله سویلر . فقط اونی ایی سومک لازمدرکه ایشک ایخه نقطه می ده بودر . آریستونک فضیلتک افراط ایله تفریط آراسنده ، اعتدالده اولدینی حقناده کی نظریہ مشهوره سنی در حاطر ایمه نک تام یریدر . — غرور وطنپورانه نک «شووینیزم» لک نه قدر مدخلون وناحق اولدینی یوقاریده سویلشدک . دیکر جهندن ده بر چوق کیمسه لرک وطنلرینه اولان محبتی ، وطنپورلکه مخالفت منتبسنے وار مقسیزین اویوشوب قالمشدر . شیہ سز تہلکه زماننده قلب لرنده کی حسیات قومیه اویازیر ، اهتزاز ایدر ، فقط علی العاده مملکتی هان دوشونور دوشونز کیمیدرلر .

ایمدى حقيقى وطنپرورلک سائر فضائل کېي برا اعتماد ثابت اومللى و انسانى بوتون حرکاتى اوزرینه اجرای تائير اىتميلىدەر او صورتله کە افعالك كافه سىندن مملكت ايچون بىخىر تولدايدە جىڭىدر. بىر قومك اقبال مادى و معنو يىسى چىجىلىرىنىڭ ، صنعتكارلىرىنىڭ ، تاجرلىرىنىڭ ، علماء سنك ، ارباب هنرىنىڭ ، علماسنىڭ ، حتى و ظائف يىتىھلىرىنىڭ اينساىنده و مسلكلىرنىدە بىلە فىكر و طنبپرورىنىڭ اىمباباتى درجه اتاباعلىلە متناسبىدە.

فقط بىر طاقىم و ظائف وارد رىكە بونلار طوغى يىدىن طوغى يىھ و ظائف وطنىيەنى تشكىل ايدىر و اوج قىسما آيرىلە بىلىر : قانونه رعایت ، حق انتخابى استعمالى و خدمت عسکى يە.

قانونه رعایت بەضا سوپىلندىيىكى وجھلە قوانىنە كوركۈرىنە اطاعت ايتىك دىكىدر ؛ زىرا واضح قانون اولانىڭ نەقدىر حسن نىت صاحبى فرض ايدىلە (فى الحقيقة اكثريت اوزىزه اوپىلەدرلەدە) هەحالدە انسانىدە و بناءً عليه خطايىھ معروضىدىرلە . دىكىر جەتىن بىر زمان ، و بىر طاقىم شرائط آلتىندا غايت موافق اولان بىر قانون حال اجتماعى تحول ايدىنجە فائىدەسىز ، مضر و حتى مغايير عدالت او لوردە تعديل ويا الفاسى اقتضا ايدىر . بناءً عليه منور الفىكر بىر كىمسەنەك ، بىر قانونك ، - قذاعت و جدانىيەسەنە مخالف - او امىز و نواھىيەنە اطاعت ايلە مکلف او لماماسى اىمباب ايدىر . فقط بىر قانون باقى قالدۇم بىچ او ملازىسە عدم اطاعت حالدە استلزم اىتىدىيىكى جزا يە قاتلانەرق اوکا ، طولايىسىلە اولسۇن

تابع اولق لازمدر . و جدانشک کوس-تیدیک خط حرکتند
آنه لیله خوش کورونک ایچون انحراف ایمک ایسبت میان
سوقراط بویله یائش و قانونه اطاعت ایتماش اولماق ایچون
حکمری طرفندن ویریان جزای اعدامی قبول ایده رک بر
سکون قهرمانانه ایله زهری ایچیویر مشدی :

افراد وطنمن هربری ، قوانین موجوده حقنده دوشوندکلری نی
سویلک ، و بونلرک اصلاحی ایچون الندن کلنی یاپاق ، و
وطنداشتری نی ده کندی فکرینه تشریک ایمک اوزره - شبهه سز
حریتترینه تجاوز ایمکسزین - صرف مقدرت ایلک حقی محافظه
ایدر . هر حالده رأی ویرمکدن قطعیاً چکینه امیلیدر . بر آدم
رأیندن واز پکرسه مضر کوردیکی احوالک دوامی و یاخود
نامزد اولدینی ایشه لایق و مستحق کورمديکی بر وکیلک انتخابی
مسئولیتنی در عهده ایتمش اولور . بونلر کنجلره و ملتک افراد
مستقبلاه سنه سهو لته آکلاتیلوب قبول ایده ریله جک قواعد
اساسیه در . بناءً علیه بوباده دها فضلله سوزه احتیاج یوقدر .
وظیفه عسکریه کاتجه بونک اساسنه اعتراض ایدنلر بولندینی
کمی ایفایی ده هر حالده مشکلدر .

شبهه سز حرب مدهش بر آقتدر . واوجده سویلکیکنر
وجهه اقوامک افراد کبی یکدیگرینه عدالت و محبت قواعده نیه
کوره معامله ایتدکلری و بینلرنده کی اختلافاتک ندرت پیدا ایتدیکی
و ظهوری حالنده صورت مصلحانه ده حل ایدیله بیله جکی زمانک

و زودی نی بوتون قلبمزله تئی ایدرز . او زمان که قوملر تعاونک لزومنی تقدير ایده رک انسانیتک ترقیات مادیه و معنویاسنه مشترکاً چالیشه جقدر در . بعض کیمسه لرک ادعا ایتدیکی وجهه بوزمانک اوقدر او زاق اولدیغی کو ستره رک تسلی و امید ویره جلک و قایع کوندن کونه تکثر ایمکده در . فقط شوده کوریا بیور که صلاح عمومی بفر شعشه داری هنوز اتفاق پذیر اولماشدر .

دیگر جهتدن کیذلک اثبات ایتدیکمز وجهه اقوام مختلفه نک او رته دن قالقوب بو زلرک یرینه انس ایتیک قائم اولماسی خیالله ده قابنامه ملیدر . بالعکس اقوام مختلفه نک و آیری آیری وظینه رک بمقاسی انسانیت ایچون موجب فائده در . بناءً علیه هر قوم دیگری طرف دن هجومه او غرایدینی تقديرده مدافیه هه آماده بولنیسی و حقوقی طانه بوب آیاک آتنه آلدینی زمان مطلباته بوله بیلمسی ایچون وطنک افراد مستقبله سنه بر تربیه عسکریه ویره رک حاضر لنسی لازم کلیر .

عسکرلک ایچون البه اول امرده قابلیت جسمانیه و اوصاف فکریه و اخلاقیه لازمدر . فقط بونی آنجق بر تربیه مخصوصه نقطه مطلوبه ایصال ایدر . تعلیم عسکری زمانک ممکن اولدینی قدر قیصاله سی هم افراد و هم ده جمیت ایچون شهره سر فائدہ لیدر و بوکا تحصیل و تربیه متقدمه سایه سنده موفق اولنه بیلیر .

ابوین چوجو قلرینی افساد ایقز و معلمین بو چوجو قلرک ذکالرینی ، - وطن و فکر مدنی القا ایده رک - ابوینک معاون نیمه ،

اخلاق و قبلىرىنى تربىيە يىدرلرسە عسکر معلم و سېرىنىڭ وظيفەسى
چوق تىسىھىل يىدلەش اولور .

دىكىر طرفىن جىمناستىك تدرىساتى مكتىبلەرك درسلىرى ميانىندە
بر موقع مەم اشغال ايملى . جىمناستىك سخت بىنىيە اىچون اولدىنى
قدىر روحك سختى اىچون دە الزمىدر . بىنەيە اعتذال ، اعضايە
قوت، حرکاتە سەھولت و جرأت نظر و فكرە اصابت، ارادەيە قطعىت
وجسارت وير . بونك اىچون مكتىبدىن چىقدەن صىكەر دخى
جىمناستىك جمعىتىرىنە داخل اولان كنجىلر پىزىيادە تقدىرە
لا يقىدرلر . كىندىلەكىندىن بويولىدە هوش كۆسترمىان چو جو قىلرەك
آنا و بابانى او لاذرىنى تىش و يق و ترغىب ئىمك وظيفەسىلە
مكلەغىدر . جىمناستىك جەپيتلىرىنى ادارە يىدىن ذوات دخى كنجىلرە
حرکات منتظمەنى ، قوشوب آتلامنى او كەرە تەرك بومؤسىەلەرى
عسکرلەك تىخىسىلى اىچون بىر اعدادى مكتىبى حالنە قويىقىدەكى
منفعت عظيمەنى تقدىر ايمشىلەدر .

فقط مكتىبدە وبالا خەرە داخل او لەقلەرى جىعيات مختلفەدە
كنجىلر عسکر اىچون الزم دىكىر بىر خاصەدەدا اكتساب يىدرلرەك
بودە فەتكەر اطاعتىدر . اطاعتكار اولىق آلان او امىرە آكلا مۇسىزىن
كۈركۈرىنە اطاعت ئىمك ھەجزىايە او غىرامقى قورقوسىلە انقىاد
ايلىك دىكىدر . بويىلە بىراطاعت آنجىق بىر ماكىنىيە ، بىر حیوان
ويا اسىرە ياقىشىر .

اطاعت دوشۇنوب رضا كۆسترمەرك اجرا يىدلەد كە بىر قىمت

اخلاقیه و فائدۀ حقیقیه بی حائز اوله ماز . اطاعت ایدن کیمسه نک، آمرک نامونس و صلاحیته اعتمادی او ملیلدر . بوصورته اطاعت بر اطاعت احرارانه در ؛ زیرا آمر بر مقصد مشترکه ساعی دها منورودها مسئول بر عضو ، بر تر جان موقعنده اوله یافندن، کندی وجودان و عقله اطاعت حکمنده در .

فکر اطاعت بويولده تلقی ايدلديکی تقدیرده يالکز عسکره دکل ؛ عمله يه ، هر هانکی بر اثری مشترکاً وجوده کتيرمك ايجون چاليشان کیمسه لره و مكتبليلاره لازمدر . شبهه سز بوسن اطاعت و انصباط مكتبلده او كرنگه باشلازير . شبابك تحصيل و تربيه سی حقنده شويندکاريز بونی مع زیاده آثباهه کافيدر . بو خصوصده مؤسسات تدریسيه ايله کنجلوک داخل اولدقاری جمیعیات مختلفه ، بالخاصه معاونت مقابله وجهاستیك جمیعتلری بروظیفه ایفا ایدر . زیرا بوراده کی اطاعت صرف اختياریدر . جمیع افرادی جمیعتک نظامانه ، او كره نوب قبول ایندکدن صکره اطاعت ایندکاری کی رئیسلرينه انتخابه دخی اشتراك ایدرلر . مقدم ، دقتلي و غیوراولق صرف کندی ایسته دکلریسه قالمشدر ؛ تثبت شخصیلریله تربیه لرینى اکمال ایده جکلردر . بوصورته او فاق بر دائره داخلنده حیات عمومیه و مدنیه نک و مقتضیات و وظائف مختلفه سنه عملی اوله رق آلیشیر . کنجلوک روحلرنده او یانش اولان اذواق عالیه يه ماؤذونین جمیعتلری ، مطالعه انجمنلری کی مؤسساتده دخی بول بول غدا

بۇلۇرلۇ ؟ موزە و كىتابخانەلىرى حسابە قاتىمورز . اىشىتە بولىلە كىركى بىندا و كىركى معنا سخت ، مىتانت ، قابلىت و ظرافت اكتساب ايدىرلەك صاغلام وجود صاغلام بىندە بولۇر حكىمت قىدىمىسىنى مىكىن اوپىدىنى مىتىپەتىقە وضع ايمشىش اوپۇرلۇ .

فقط بونار كافى دىكلەر . كېنجلەك كىركى تربىيە مەدىنىيە و كىركى تربىيە عسکرىيەلرىنى اكالا يېچۈن عساڭىر مەنتقىزمەنك قادرو لورىندن سەڭەرلەك تربىيە مشترىكىيە تابع اولىمىسى مەقتضىدىر .

خدمت فعلىيە يە معترض اولانلار وار . عمومىت اوزرە آلايدە سەڭىرىيەلەن زمان كىركى افراد و كىركى جەمیت يېچۈن ضايىع اولىش ئاد اولىپور . فېرىز نىكىن حكىم قانونە تېبىيەندىن مەختىب بولىپورلۇ . قىشىلەردىن هې بىر آزادە سەڭىرىيەلەن حىيات غایت قىرانلىق تصور اوپۇر ، تەلەمك ويردىيىكى يورغۇنلۇن ، خدمت عسکرىيەنڭ قىيودات و شەدتى اعظام ايدىلەرلەك تەھملەرسا عداوپۇر . دېمك عسکرلەكىن قورتولىق يېچۈن الدن كىلدىيىكى قدر چالىشىمقدن باشقە چارە يوق . مىكىن اوله منسە قانونە اىستەمەتكى زورزورىنىھ اطاعت ايمىڭ اىجىاب ايدە جىڭىر . بوجالا يىلە قانونىڭ مىلت و افراد دن بىكىلدىيىكى فداكارلىقىدىن بىحق حصىدار اولىق ناصل مىكىن اوله بىلەير . بوجالە سېب اولان فىڭى باطلەك سەقامت و مىضرتى ، مىدانە قويىق الزىمەر .

يوقارىيە بىيان اىستىكىمىز اساسلىرى شۇ مناسبتاھ درخاطر ايمىڭ كافى : صلح عمومى و تۈرك تىسلې بىحاتە انتظاراً حال خاضىزدىن

اختلافات مسلحه ظهوری دالما ملحوظ بولمیدن حاضر بولنق لابدر . افراد ملت عسکرلک ایچون حاضرلوب بعوظینه بی حسن ایفا ایده جك حالده بولمیرلدقه ملت مسلحه نك نائل مظفریت اوله میه جنی ایسه محققدر .

بناءً عليه خدمت عسکریه یه عائد مجبوریت قانونیه نك ایسته میه رک دکل جان و کوکلدن برشوق ایله قبول ایدیه رک خدمت فعلیه نك دوامی مدتچه آمر لرک ویردیکی هر در لو در سنندن بحق استفاده یه غیرت ایدلی بی ایجاب ایدر .

بوندن باشقه حال حاضرده کی خدمت عسکریه بی تربیه مدنیه نك برمتمم لازمی اوله رق تلقی ایدیبورز .

کنجلرک مساواتی اوکرنه سی ایچون اردودن دها ای بر مکتب بوله بیلیرمی ؟ اور اده آرتق نه صنف، نه ثروت و تربیه فرق قلاماش هبی فاریشوب بلیرسز اولمشدر « بوکون قانون بوتون جبهه لره عین سویه وقار ویردی . زینت، سفالت ایکیسی ده قیاقٹک یکنسقلنی آلتنده برلشه رک غائب اولور . افدي ایله او شاق، اوسته ایله ایر غاد بزر عسکردر، باشقه برشی دکل . هر درلو طرز معیشت برموجو دیت مشترکه یه انقلاب ایده رک درلو درلو تایالات عین قانونه انقیاد ایله رک متوجهانس بخلیطه وجوده کتیر مشدر [*] . »

رفاه حاله نائز اولان صنوفه منسوب گنجلر ايجون باشه
درلو تربيه کورن وطنداشلريني طانيق وتقدير ايذوب سومك
ايجون عسکرلک اك ائي بلکه يكانه برفرستدر ؛ زيرا ظرفك
خشونت و قبالي آلتنده اکثریت اوزرده بر عقل سليم ؛ حقی
نزاكت فکر و حسیات رقيقة مخفی ؛ هر حالده طوغريلق وايسيلك
موجوددر . بوتون آرقداشد عين وطنك اولادی اولدقلريني
اثبات ايده جك اوصاف مشترکه ارائه ايدر .

بو کنجلر آرسنده آنجق منیت مدار تمیزاوله بیلیر ک
اکنسانی ایچون الا باشلى واسطه هر کس ایچون نمک اولان
حسن نیتدر . زیرا عمومیت او زره موافقیت سعی و اقدامات
مکافایدر . بو حالده حات مدنه سرا پیشجه کریده بولان بر کیمسه

مراتب عسکریه‌ده ایلرویه چکه بیلیر که تربیه اجتماعیه ایچون بیویک بر فائده‌در . بوفوائدن بحق استفاده ایچون ایسه او جه حاضر لخشن اولق شرطدر . اونک ایچون ابراز لیاقته استحصلال ایدیلن آمرینه اطاعت والکا وفاق مراتب اصحابنه بیله حرمت و انتقاد خصوصنده ذیکر لرینه نونه اوله حق ينه ای تربیه کورمش کنیجلر در :

منشأ و تربیه اعتباریله او قدر مختلف افراد ایچون عسکر لک خدمات مقابلله‌ده بولونمه نه مساعد بزرگین فرصتدر . او سایه‌ده حسن تعاون کسب تقویت ایدر . تحصیل و تربیه‌سی و کمال اولانلر آرقداشلر یئنگ سویه اخلاقیه سه‌موقله یوکسلتیویر را اکر کنج عسکر لر بو حقایقه نفوذ ایتمش اولسه لر بر چوچ سوء تفہمات زائل اوله رق صنوف مختلفه یائنده کی پایس و د منازعات مندفع اولوردی .

وظائف عسکریه‌نک لایه‌یاه آکلاشیله رق اجرا ایدله‌سی او صاف مدنیه او زرینه دخنی پک زیاده حسن تأبیر ایدر . ده موقراس ده ای بز وطنپور حریتک ائمه مشوشیله مست اوله رق هر در لو نواهیه و آمرینه قارشو عصیان ایدر بز آدم دکلدر . بلکه یوقاروده کوسه تردیکمز وجهه حریتني عقله توفیقاً بالذات تنظیم ایمکی بیلیر و آخرک حریتنه رعایت و قانونه اطاعت ایدر بز آدمدر . بتوون بو او صافی اکتساب ایچون ایسه قطعات عسکریه‌ده بولونان منور الفکر و حسن نیت صاحبی

اىرانك معيىتىدە مساعىد بىرى بولۇنەماز .

ضاپطەرك عادتا حکومت اىچىنده حکومت كېيىمىتىدە ملت اىچىنده آيرى بىرصنف تشكىل اىتىدىكلىرى زمانىدە دكاز، او زمانلىرى افراد حرب اىجھون عمليم ايدالدىكىندىن كوركۈزىنە وعادتا ما كەوارى بىراطاعتىنە مكىل طوتولوردى . ضاپطەرلە عىشىر آراسىنە بىراوچور واردى . بوكون ايسە ضاپطەرىمىز كىتىكىدە آكلابۇرلۇك ملت كىنىدىلىرىنەڭ قىمتدار شىئىنى ، شىباخى بىرمىت اىجھون تودىع اىتمىشىدە . بوشباقى هەرنقىطة نظردىن اصلاح ايدەرك اعادە اىتكە مجبوردرلۇ .

ملكتىك مدافەسى احضار اىتكىنە وظىفە ئاسىيەلىرىنى تشكىل ايدىر . بوندن باشقە بىزىدە سەرىيىلەك وظىفەسىلە مكىلدەرلۇك اىكىنچى درجه ده اولىقلە بىراپتىنە ئەھىتى حائزىدە . اللىندىن چىقان كىنج . فكىر اخلاقىي صاغلام بوتۇن قوا وملكتانە صاحب بىرملكت آدمى اوپلىيدىر . حىيات ئائەنڭ لەذائەندىن حىيات مدنىيەنڭ سەرىستىسىدىن بىر مدت محروم اولىغە مقابىل تربىيەسىنى اكال اىتىش بولۇنملىيدىر . بو فكىر جىددى سايەسىنە قو ماندا ايدەنلەر وظىفە اجتماعيەنڭ اھىت و مسئۇلىتىنى لايقىيلە تقدىر واطساعت اىلىينىلەر كىرك نفسىلىرىنە و كىرك وطنلىرىنە قارشو اك بويوک بىر حس نىت ابرا زايىتمك ايلە مكىل اولدۇرقۇنى آكلابۇرلىق اىكى طرف يىننەدە افكار و حىساتىجە بىر اتحاد صىمىمى حصول بولۇر . واردو حکومت عوامىدە حائز اولىسى لازم كەن ماھىتى

اکتساب ایله بوتون ملتك بر تمثال محاشمی اولور .
 فکر عسکرینک بزی بی لزوم محارباته سوق ایده رک صلح
 داخلی و خارجی ایخلال ایتمه سندن قور قولماز . بر آدم اسقیریم
 و بوقس او کرنک و کولش ایتمک بیسلمک ایله مطلقاً غاوغاجی
 و دوکوشکن اولماسی اقتضا ایتاز . بالعکس قوت و مهارت صاحبی
 اولمچ انسانه اکثریته صبر علو جناب ویرر . عین زمانده قوتی
 بیلندر طرفدن دها زیاده حرمته مظہر اولور . اقوام ایچون ده
 حال بولیه در . قومردہ کندی قوتی نه قدر حس ایدرسه
 اوقدرده سکوت و وقارینی محافظه ایدر . وقارشو سندہ حقارت
 و حقسزلمه جرأت ایده جکلارده دوشونکه محبور قالیر . بر ملتی
 ایسته دیکنی و پایه بیله جکنی بحق حس ایده جک حاله کتیرن شی
 ایسه یوقاریده ایضاح ایتدیکمز شرائط داخلنده کوره جکی تربیة
 عسکریه در . او صورتله که اردو صلح اجتماعی و بین المللیه بر مانعه
 کی عد اولونه جق یرده صلاحک بر لازم غیر مفارق و اقوامک
 دائم نصب نظر و امل ایتدیکی آهنگ عمومی دوریسنه طوغری
 ترقیسی ایچون برواسطه لازمه اوله رق تلقی ایدملییدر .

طقوز نجی فصل

دە مر قارا سىمە فادىنلۇ رەظىفە اجتىاعىيەسى

افكار و عادات و تاسيسات جديدة نك ترقىياتى قادينك
عائىلە دە، حيات عمومىيە دە و حتى حيات سىياسىيە دە كى و ظيفە اجتىاعىيە سىنى
تعىين مسئله سى او زىرىنە انظار دقى جلب ايتىكىدە در .
هر حالدە بۇ و ظيفە بىك بويوک براھىتى حائزدر . قادين
خلاقە مەھىب برقۇتە مظھەدرر ، بونى سوء استعمال ايدە بىلە جىكى
كى عمومە بىك نافع برصورتىدە دە صرف ايدە بىلەير . او صوز تله كە
برقۇمك قادىنلىرىنىڭ باخصوص زوجە و والدە اولىق اعتبارى
ايلىدە كرى نە ياسە او قومك دە دە كرى او درادعا سى تارىخ ايلە اثبات او لوند
بىلەير . زوجە و والدە لەركە دە كرى اي سە قانونىڭ كندىلىرىنى ويردىكى موقۇم ،
آلدەنلىرى تربىيە و كوردىكلەر دە معاملە ايلە متناسىدر . قادين اسارت
آلتىندا بولۇندىيەنى يىرلەدە كندىنى اسیر ايدنلەر دە افساد ايدەر كە
رخاوت و مذلتە كە فتار ايلەرك اخىنار ايدر .

سو قراڭىك و قىتىلە بىيان ايدىكى او زىرە قادين معنوى نقطە
نظردىن ار كىلە مساویدر . طېيىتك ئائىلە دە كندىنە باخصوص
چو جو قىلە تربىيە سى خصوصىندا تەھمەيل ايدىكى و ظائفى حسن اىغا
ايدە بىلور سە فى الحقيقة قادين ار كىلە متساوى اولش او لور .
محبەت ، شىگان و حرمەت پناھى اولان والدە چو جو قىلەرى

نظر نده و جدان اخلاقیمک ، وظیفه نک بر تمثال مجسمی اوله بیلیر و او لمه لیدرده ؛ چو جو قلر ایچون والدهاری او کنده موجب حجاب او له حق بر حركتده بولونامق براندیشیداهمه حالی آلمیدر. زوجه یه کنجه رفیقی ایچون دائماً مظاهرته آماده بریار صادقی، فکر ندن ده استفاده ایدیلیر بر مشاور اولق کرکدر . زوجه اوینی سویلی بر یووا جاله قویه بیلملیدر. بونک باشلیجه زینتی ینه کندیدر . زوجنک عین زمانده هم باعث نشاطی و همده مدار مفخرتی اوله جقدر .

بناءً عليه قادینک زوجه و والده اولق اعتباریله کندیمه توجه ایده جلک و ظائفه موافق بر تربیه کورسی لازم کایر . و حتی قادینک تربیه سنه ارکلکرنکنند زیاده اهتمام کو سترمک اقتضا ایدر .

قادین ایچون ایستدیکمز شی ارکلکنکی قدر واسع بر تهذیب فکری دکلدر . فکر نسوانک بو نقطه نظردن قابلیته ایراث نقیصه ایتمکی قطعیماً خاطره کتیرمیه رک دیرزکه بعض استثناء الردن صرف نظر قادین اکزیاده بر مخلوق حساسدر . حسیاتنک نزاکتی معلوماتنندن نقصانلری مع زیادة تلافی ایده بیلیر . بزم ایچون حائز اهمیت اولان قادینک چوق شی بیلمه سندن زیاده طوغری و سالم بر تمیزه ، متین بر ارادته مالک اولیسی و وظیفه سنبه بحق ادرک ایله او کلایقی وجهمه حاضر لنه رق نهایت او وظیفه سنبه حسن ایفا ایده بیلمه سیدر . بو پله اولدقدن صکره مولیه رک سویلی

(ھانزىيەت) ئى « يۇنان لسانى بىلەكىزىن » « نفوذ نظرە مالك » اوپلاسـنە ھېچ بىمانع يوقدر . و حتى زوجنە رفاقت فکرىيەدە بولۇق ، چو جو قىلىنىڭ ايمىك مىرىبىمى اوپقى وبلا خەرە مكتىبىدە كى مساعىيلرىنىھ نظارتلە تحصىلىرىنىھ معاونت ايمىك ايجون قادىسە بو وقوف و عمر فان لازىمدىر .

فقط بوتون بونىل قادىسەنڭ صرف امور بىتىيە ايلە مشغۇل اوھەرق ئائەننىڭ اعاشەسى تامىن خصوصىنە يالكىز اركىكە ئائەن بولۇنماسى مقتضىيەر . في الحقيقة ده بويىلە اوپلىيدىر . مع التأسيف فعالىت اقتصادىيە شرائطىڭ تحولاتى آرزو اوپلونان بوخالە مخالىف بىر تىيىجە ويرمىشدەر . كىندى امكارىلە كەنەمكە وياھىچ اوپلاز سە ئائەننىڭ اعاشەسەنە ياردىم ايمىكە مجبور اولان كنج قىزىلە قادىسەنلەر كى مقدارى كىتىدەجە آرتىقىدەدر . بوحال يوقارودە بىحث اپتىكىمز وجەلە ئائەلەر كى رونق ورفاھنى غائب ايمىسەڭ ئىزىيادە تائىرايدىن اسېبادىن بىرىدەر . فەتكەنە قايلىرسە زمان حاضر كى اخلاق و روشنەدە مخالىدر . يواش يواش قادىسەنلەر كى بىر چوق صنعتىردىن اركىكلەر كى رقابىت باشلايەرق يومىيەن ئىتنىلە سبىت ويرلىر بوندىن طوغىریدىن طوغىرىيە ويا طولايىسىلە ئىزىيادە متضرر اولان بىنە كىنديلىرىدەر .

فنالفە ناصل چارەساز اوپلامى ؟ بىر غايت نازك بىر مسئلە در . قانون وضع ايدىنلەر كى حسن يىتلىرىنىھ رغماً شىمىي يە قدر شىيان اھمىت بىر تىيىجە يە دىسترس اولدقلەرى كورلىپور . بالعكس مثلا

چوجوقلرک و قادینلرک دستگاه ، فابریقه و اوچاقلرده استخدامی حفنه تنظیم ایدیلن قانون منتظر اولان نتیجه ایله طبان طبانه ضدناتایح حاصل ایتدیکی کورلیکدەدر . بوراده دخى دوابالخاصه معنويدر . کنجلرک چالىشمعه ، اعتدال و اقتصاده آلیشديرلىسى وقادينك بالخاصه امور بىتىيە يە حصر مساعى ايمىنە مساعى شرائط ايجىنده بىر آن او، بىر عائله تشکيل ايمك آرزوی قطعىسى بىسەمى لازم كلىر . زوجىنىڭ هېرى طرفىدىن اجرالىدە جىڭ تصرفات قادىنلىك اول اىرده صحلى و ئانىيَا عائلەنىڭ رفامادى و معنويسى ضررىنه اولەرق قازانچىنىڭ حىرىاجرى مع زىادە تلافي ايدر فىكرندەيز . منتظم بىرحيات كېرىن قادىنلىك اوندىن آيرلىقسزىن قادىنلىغە ياراشىر ال ايشلىلە مشغۇل اوھەجق وقت بولەرق حىن حاجىتىدە زوجىنىڭ قازانچىنىڭ طرفىدىن دە بىشى ئالاوه ايمىنە نەمانع واردە . بويىلە اولسە ارکكىلر دەهازىيادە قازانىر و عموم دەهاكارلى چىقاردى . كىرى يە حيات عمومىيە و حيات سىياسىيە قالىورد . بىر قاچ سەدن بىرى قادىنلىك بوتون حقوق سىياسىيە و مدنىيە يە نائى اولىماسىنى طلب ايدىن فەمنىستىلرک مدعىياتى قارشوسىنده بولىنيورز . بوبابىدە ناصل بىر مطالعىدە بولۇق اىچاب ايدر .

بىزە قالىرسە قادىنلرک حقوق مدنىيە دەن تىاماً مستفيد او لما مىسىنده هېيچ بىر مىنۇر متصور . دىكىلەر . قادىنلىك فىكراً ارکكى مادۇنسىنە عداپىلدىكى و عقل سليمە مالكىتى قبول او لېپەرق بىر

تابعیت دائىه آلتىنده بولۇنى ادىعايدىلەتكى زماندە دىكىز . وقایع
وافكارك ترقىسى بوبىمعنا و منفور خرافىي ابطال ايدەرك
قوانين بونقطە نظردن تعديل ايدىلەك باشلادى . سىن رشدە
و اصل اولان بوتۇن قادىنلارك عقوداتىدە شەhadلىرى قبول ايدىلور ؛
تجارتله مشغۇل اولان قادىنلار ما،ورىن تجاريەنك اتىخابىندا
صاحب رأيدىرلور . ذات الزوج برقادىن سىي ذاتىلە قزاندىنى
شىئىك صاحب منفردى اوھەرق طانقىدەدر . بوصورتله حرکت
حقوقىھ دو مайдەرك نهایت قادىنلە ارکىك ح حقوق مەنھەجە
مساوات تامەسى تأسىس ايدەجى مەتفەندر .

حقوق سىاسييە كانىجە بونلىرى الدەيمەتكىن قادىن نەقازانىر
بز آكلالىھەمۈرۈز بالعکس ضايىغ ايدەجى شىلدەمىداندەدر :

قادىن منتخب ومنتخب اوھەبىلىرسە مجادلات سىاسييە
قارىشىمىسى اقتضايدە جىڭىر . عىجبا بونى كىركىنى و كىركى عائلە
سنك حىثىتى اخلاق ايمەكتىزىن اجرا ايدەبىلەجىكى ؟ ارکىلەر
ايجۇن بىلەڭ كىرىتىلە تېلىكلى و تحمل فرسادر . بومجادلاتە قادىنلار
ناصل تحمل ايدەبىلەجىك ؟ — قصور وارسە زمان حاضر ك
اخلاق و مشوار نىدەدر ؛ قادىنلە حيات سىاسييە مەداخلەسى
بوناۋىصى از الله يە مدار اوپور دىنەجىك . فقط مەحققى ؟ بىزجە
بونقطە تمامامشىكىڭىر ، باخوص منتخب و نامزداولان قادىنلە
مۇجاھەت سىپاسىيەدىن چىقەرق ئائەسى اپچىنە عودتىندا زوجە

ووالدەلک منیتەك پڭزىادە دوچار ضعف اولىش بولۇنەسندىن
قورقارز .

بالعکس قادىن ئاھلەدن آيرلىقسزىن غايىت نافع بىر تائىر سىياسى
اجرا يىدەبىلىرى . وايتمىلىدر ظن يىدرز .

برقادىنىڭ بىر مىلکت آدمى او لماسنە وامور سىياسىه ايلە علاقە
دار او لەرق قوانىنە اجرایدە جىك تەعديلات حىفەتىدە بىيان
مطالعە يىتمەسىنە ھىچ بىر مانع يوقدر . چوچقلرىنىڭ مىيەسى
اولان قادىن او غلېرىنە بوتون وظائف ومسئوليىتى ادراك
ايدهرەك حریشامنى او كىرەتە جىك و قىزلىرىنىڭ دە كىندىنىڭ حائز
اولدىنى او صاف و مزايا يە مالكىتى تامىن ايدە جىكىدە . قارىدە شىلەر -

ينىڭ ، قوجەلىرىنىڭ محرم اسرارى و مشاورى او لاسى لازم كلن
قادىنلىر او نىلەرە اعتماد ، محبت و حرمەت حىسيا ئاتى تلقىن ايدەرەك
فڪر وارداتلىرى او زىرىنە بىر تائىر مسعود اجراء يىتمەلىرى طېيىيدەر .
بونىڭ اچجۇن قادىنلىر تارىخىڭ ھەر دور مىنەدە مەم برو ئۆزىفە ايفا
يەتىشىلدەر . كىركايىلەك و كىركەنفالق او لىسون بوتون بويوكشىلەر
دا ئاماً ئەندرەك معاوپىتىلە وجودە كلىشىدە .

فلاكت شۇنەدە كەاركىكلەرەك حركاتى او زىرنە قادىنلىرىك
حصولە كىتىرىدىكى بىر تائىر ئىزىدە احتراصات نىسانىيەنەن بىر تائىر
مسئۇمى شەكلەندە مشھۇد او لىقدەدەر . فقط خلاصە كۈستەرىدىكىمنز
قواعد اساسىيە دائرە سندە تربىيە كورن قادىنلىن بوصور تەه اندىشە يە
محلى قالماز .

خلاصه کلام قادینک تربیه سی خصوصیت‌های آن را در اینجا می‌نماییم:
غایه‌شودر: — قادینلری ممکن اولینی قدر اولری خارج‌جنده
جالیشمق مجبوریت‌سدن قورتارمه. — اونلری هرشیدن اول
و بالخاصة عائله‌حیاتی ایچون یتشدیرمک. ادمان ایله صحبت‌بدنیه‌لری
تصفیه ایتملی، حفظ‌الصیحه و اداره بیته‌نک اساس و قواعدینی
ذهنلریه یرلشـ دیرمـ لـ ، فـ کـ لـ رـ نـ آـ چـ بـ قـ وـ تـ مـیـ زـ یـ هـ لـ رـ نـ
آـ آـ تـ هـ رـ قـ وـ جـ دـ اـ نـ سـ لـ اـ مـ وـ وـ طـ نـ مـ بـ نـ شـ دـ تـ وـ یـ رـ جـ بـ تـ وـ نـ
انوار عـ فـ اـ نـ دـ نـ فـ يـضـ آـ مـ لـ دـ رـ . تـ اـ کـ هـ زـ وـ جـ لـ رـ بـ نـ کـ باـعـثـ حـ رـ مـتـ
وـ مـ حـ بـ تـیـ ، قـ وـ مـ کـ دـ هـ اـیـ لـ کـ وـ اـکـ اـسـ اـسـ لـ مـ رـ بـیـ سـیـ اوـ لـ بـیـ سـوـ نـ لـ .
بوـ صـورـ تـهـ کـلـ هـنـ کـ مـعـنـایـ لـطـیـفـ وـ مـوـ نـسـهـ کـوـرـهـ یـتـشـدـیرـ یـلـانـ
قادـینـلـرـ عـائلـهـ خـارـجـ جـنـدـهـ کـ حـیـاتـ سـیـاسـیـ اـجـتـیـاجـنـدـنـ وـ اـرـسـتـهـ دـرـلـرـ.
بوـ حـیـاتـ سـیـاسـیـدـنـ تـعـامـاـ قـاطـعـ عـلـاقـهـ اـیـمـکـهـ بـرـ اـبـرـ دـائـرـهـ شـمـولـیـ
فوـ قـدـهـ اـبـرـ مـوـقـعـ عـالـیـ اـشـغالـ اـیدـرـلـرـ . اوـ غـلـارـیـنـکـ حـرـیـتـ فـکـرـیـهـ
وـ حـسـ تـعـاوـتـیـ اـحـضـارـ وـ اـوـنـلـهـ حـقـوقـ آـخـرـهـ رـعـایـتـکـارـ اوـلـنـیـ
اوـ کـرـهـ تـهـ رـکـ حـیـاتـ سـیـاسـیـهـنـکـ نـوـاقـصـنـیـ اـصـلاحـ اـیدـهـ جـلـ کـ یـهـ
کـنـدـیـلـوـیـدـرـ .

قادین حیات عمومیه یه دیگر هر صورتله ده قاریشه بیلیر ،
معاونت اجتماعیه مؤسسانی تنظیم و اداره ایتمک او نلره بالحاصه
او نلره یاقیشهاز می ؟ او غلارینی و طنپور ، عسکر یا بدقدن صوکره
حربک آلام و مص-ائبی وقت صلحده دوشونه رک چاره ساز
اولمک ده او نلره عائد کلیدر ؟

کوزیبورز که قادینلر بوکوزل وظیفه بی بر جو ق زماندن
بری تقدیر ایشلردر .
اشتھصال ایدیلن نتایج مفیده ایسه موفقيات مستقبله ایچون
بویوک امیدلر ویرهکده در .

اوتنجی فصل

مدرمت عراممه ابی بـ فرد — زاده‌انلو،
ده مرقراسی اینجهه آرد-نفر قراسی

در عهده ایتدیکمز وظیفه‌ی ختامه‌ایصال ایتدک . حکومت
عوام دشمن‌لرینک مطالعاتی رد و جرحه موفق اولندقی ؟ بو
خصوصه کی حکم قارئه عائددر . فقط بـ هر حاله او مطالعات
درجه شمولی ابطاله یارایه‌حق مطالعات عدیده‌یی ، نظریات و
حداثاتی قارئک نظر دقته عرض ایتدیکمزی ظن ایدیورز .
بياناتمزی مختصرآ خلاصه ایده‌لم :

اول امرده حکومت عوامک تکمیل وطنیورلکه ، وطن
محبیت انسانیت محبت‌ه برضرر ایراث ایتیه‌جکن اثباته‌چالیشدق .
بو فضائی حائز اولیق ایجحون انسان کندی مملکتني ، لازم
کلديکی وجهله ، تولدک تهیه و تربیه‌نک قوت ورقت ویرديکی
او حرارت ، اوعلو جناب واوزرا کنه و فقط على العیما ایدیلان
کبر و غروری و حقسز خصوصت و حسدلری رفع ایدن عقل و
تدبر ایله سومک کافیدر . ذاتاً اولا وطنه قوی و پل خصوصی
شکلده محبت ایدلز سه انسانیت جداً سومک غیر ممکندر .
بو اساسی موضوع بحث ایده‌رک اثبات ایتدک که دائماً صلح
عمومی بی امل ایده‌رک ، دائماً اختلافات اسبابی تقیله ، وسائل

خاصمائي خصوصيه ملتدر آرمنده کي خاصمات مسلحه و سائلاني دفع ورفعه چاليش مقاهمه برابر (که معقول وطنبرور لک تاميشه بو وظيفه ي ايها ايده بيلير) کمال شوق ايله وظيفه عسكريه ي بني قبول ايده رک محاربه حالني اولدن دوشونوب واحتياطلي وحاضر بولونق لازمدر . بوندن باشه بر حکومت عامه ده هيئت عموميه مملكتك نشانکاهي اولان واونك حسيات واحلاقني افاده ايدن اردو فرد مستقبلک هر نقطه نظر دن تربيه سني اکمال ايده جك برمکتب اولمك ايجاب حالت بولندیغى ده ارائه ايدلک .

« سالم فکر صاغلام وجودده بولونور » حکمت قدیمه سنك روح و معناسـه توفيق ايديلن بر تربیه نك سربست فکرلى ، عزم قوي صاحبي ، عاليجـاب ، حیثیت شخصيـه سـي طـاـيزـر ، بـوتـون وـظـافـفـي ايـفـاهـ آـمـادـهـ ، حقوقـيـ كـوزـهـ دـيرـ ، فقط عـينـ زـمانـهـ آخرـكـ حقوقـهـ دـهـ رـعـاـيـتـڪـارـ ، عـدـالـتـهـ عـشـقـ وـپـرـسـاشـيـ غـایـتـ وـاسـعـ بـرـتـاعـونـ اـجـراـسـهـ قـدرـ وـارـدـيـرانـ بـحـقـ اـنسـانـ آـدـمـلـ يـاتـيـشـديـرـهـ جـكـنـيـ كـوـسـتـرـدـلـكـ .

بو صورـلهـ يـيشـهـ جـكـ کـنجـ اـفـرادـ وـطنـ حـياتـكـ جـديـانـيـ تـقدـيرـ اـيلـهـ يـالـكـزـ کـنـدـيـ نـقـسـنـهـ قـارـشـوـ دـکـلـ دـيـکـرـيـهـ قـارـشـوـدـهـ مـسـئـولـ اوـلـدـيـنـيـ آـکـلـاـيـهـ رـقـ يـاشـادـقـهـ تـربـيـةـ شـخـصـيـهـ سـيـ اـکـمالـ اـيـدـوـبـ تـكـمـلـ اـيـمـكـ آـرـزوـسـيـ حـاـصـلـ اـيـدـهـ جـكـدـرـكـ بـونـدنـ دـيـکـلـرـيـ دـهـ کـنـدـيـ قـدرـ وـبـلـدـكـ دـهـ زـيـادـهـ مـسـتـفـيدـ اوـلـوـزـ . وـظـيـفـهـ يـ ايـفـاهـ ، مـسـتـفـيدـ اوـلـهـ جـنـيـ منـافـعـ مـادـيـهـ نـهـ اوـلـورـسـهـ

اولمون، ثروت عمومیه نک ادامه و تزايدیه خدمت ایده جکی کبی هر حالده ارباب مساعی به نمونه امثال او له جقدر. سکرک بالذات چالیشمرق قزاندینى و گرک طالعک بخش ایندیکی هن نوع نم و فوائدن وطنداشلىنى، قارده شلرنى ده حصه دار ایمک آرزو بالخاصه فکر احرار انه سنک مستقیض اولدىنى انوار عرفانی نشره غیرت ایده جکدر.

وطنك كنجلى حقوق وباحصوص وظائف مدنیه يه بحق واقف او له جقلدر. تاریخ مطالعه سی ایله مملکتلىرىنىك ماضى سنه عائدو قایع اساسیه يه مطلع و آدقلىرى تربیه عمتمیه سایه سندە حالت ایجابات و تایلاتنه آکاه اولدقلرندن وطنلىرىنىك تعقیب ایندیکی مقصدی و سیر تکاملی آکلا يه رق ماضی و حال او زرینه اعطای حکم ایده جکلر و سیاست ویرلسی لازم كلن استقامت عمومیه تعيین ایده رک قوه تشریعیه نک و حکومتك مساعی واجرا آتى تقدیر ایده بیله جکلر، دوشوندکلرینى کمال جسار تله سویله رک، صره سی كنجه رأی ورقه سی ایله ایستدکلرینى ارائه ایده جکلر در. بوندن باشقه اير كندن بر عائله تشکیل ایمک احتجاجی حس ایله چو جوقلىرىنى والده سی وايلك مربيه سی او له جق رفیقة حیاتى کمال اهتمامه انتخاب ایلیه جکدر.

آریستونك و قتیله سویله مش اولدىنى وجهله فضائل شخصیه و اجتماعیه عائله حیاتی ایچنده انکشاف ایدر. فکر مزجه زوجه، والده وظیفه مدنیه سی عائله ایچنده

اجرا ایمکه اکتفا ایلیه رک عالم یسیاسه ته دا خل او لقدن توچی
ایلیلیدر . چونکه اوراده قزانه جنندن زیاده غائب ایده جگکدر .
فقط زوجه و بابا اولان ارک نهایچون بوش زمانلرینی مبادیده
هیچ او لازسه محدود بر دائره داخلنده امور سیاسیه ایله اشتغاله
حصر ایتسون ؟ اکر وطنداشلری کندی لایق و مستحق
کورورسه نهایچون یواش بواش دها واسع وقاری شیق و ظائف
در عهده ایتسون ؟ اک آشاغی مرتبه دن بسی ذاتی سیاه اک بیویک
خدماته قدر بوكس اهرک ابراز ایستدیکی قابلیت و لیاقتیله
اسکی اصلزاده کانک احفادینی و حتی حکمدارلری بیله
دوچار حیرت ایلین کیمسه لار نادر میدر ؟ سربست آمریقا ،
قدیم هلوتیا ، آفریقای - جنوبی جمهوریتی فرانسه ایله برابر
بویله آدم لرک اک نامدار نمونه لرینی پتشدیر مشدر . بلکه دنیاده
هیچ بر مملکت یوقدر که مدار افتخاری اولان رجال مهمه
سیاسیه سی میانشه برقوق فقیر چو جو قلری بولو ناسون .

فقط بو احوال مستنادر : وطنپوریمز مغروف دکلدر ،
ایفاسه کفندنه لیاقت کوردیکی خدمات عمومیه ذم بولو نفی
آرزوایدرسه ده بحق ایفا ایده میه جکی خدمتلری قبولدن اجتناب
ایدر . اکثریت او زره اینی بر منتخب وايی بر عائنه باباسی او لقله
اکتفا ایده رک کمال شوقله مسلکنده چالیشیر : اک بوبوک املی
چو جو قلرینه مزاج و اخلاقنی میراث و حیاتی نمونه و یادکار
بر اقدر . بو صورته بر اصالت تأسیس ایتش اولور که عین

تربيه‌ي آمش اولان اوغل و قيزلری اعتباريني تزييد ايده جكلى در.
اصلت فکر باطمده پك طوغرى و غایت کوزل بعض شيلار
بولدىغى آچىقجه سو يالەملىيز .

اساساً اصيل، او صاف عاليه سيله با خصوص شدت عزم
وارادتىله كندىنى هېجنسلىرىنە طانىتان كيمىسىدەر . بو او صاف
سايەسندە او كيمىسى احرار اىتدىكى تفوقك كندىنە بخش اىتدىكى
مادى و معنوی منافع اىلە برخاندان تأسیس ايدر، اولاد و احفادى
شومامتىزات سايەسندە بدنَا ، فكراً و اخلاقاً تكمىل ايدەرك
خاندانك داخل اولدىغى محيط اجتماعى او زرنەه تائيرىنى تزييدە
موفق اولە بىلەرلەر . فقط تارىخىنە زادكانك حرکات مفترەمى
خلق اىچون پك آجيقلۇ و مضر تىيجەلر ويردىكى دە محققىدر ؟
دىكىر جەھتنەن اكثىرنە و حتى زمانزىدە بىلە مشئور بر نام و ياخود
بويوك بر ثروتك وارتىلىرى طالى كىدىلىرىنىڭ كى قدر پارلاق
اولىيان وطنداشلىرىنە تحقيير آميىز و عاماً دە بولۇغىنە كندىلىرنەه
بر صلاحىت زعم ايدىلرلەر . نسبلىرىنىڭ بخش اىتدىكى امتيازانى
ظاهرى نزاكتلىرىنە رغماً غايىت سفيلى و آوارە بر حينات كچىرمەك
اىچون وسile و واسطە اتخاذ ايدىلرلە .

بو ساخته اصيللار لايق اولىدقلىرى معاملەيى كورەلى چوق
اولدى . وقتىلە زووه نال رومادە بونلىرى تزيف ايدىپوردى
بۇوالو ايسە ۱۸نجى عصردە ماھيتىرىنى تماماً ميدانە قويدى .
اجدادك شەرتىنە توارىث إپەك اىستېائلر بونامە لايق

اولدقلرینى كوسترهجك خدمات جديه ابراز ايدهجك بريورهك طاشيمبورلرسه اجدادك شهرتى نهفائىدە ويرر . بلکه او بويوك اجداده لايق اولدقلرینى ميدانه قويار .

تعبير آخرله اصالت انجق شخصك اصالت اخلاقيه سيدر . فقط تواريث جهت ماديه و معنويه دن اصالت شخصيه يى تسهيل ايدر . مثلا عائله خاطرأتى هربطنه سلسنه اجدادك مظاهرتى تامين ايلىبرك بطون مستقبله نك احضارى وظيفه سنى ده اخطار ايدر .

بناءً عليه اصالت بو صورتاه تلقى ايديلنجه آرتق معين برصنفه مخصوص اوله ماز ؛ هر كسه آچيقدر . اصيل كىمسه لرك آرتىسى ترقيات، عامه نك كوزل نتايىخندن عد ايدىلگ طبىعىدر . قادرин ، اركك افراد ملتندن هرگس اولا ترقيات ذاتىسىنى تكملاتىلە ، كىندى نظرنده ، بىمە اخلاقنىڭ صلابىتى و حياتنىڭ تىزىللىكى ايلە خلق نظرنده اكتساب اصالت ايتمىڭ امل علويسنى بىسلىملىيدر . ابىن بو صورتاه اصالىتلرىنى تىادى ايتدىرەجك چوجوقلر ياشىدىرمك چالشىر ، هر عائله اجدادك شجرة شان وشرفى بويوتىك موفق اولور .

بناءً عليه حكومت عوامك نهايت مملكتى بىاغى كىمسه لرك حكم ونفوذى آلتىنده براقتە منجر او جفنه دائئر درميان ايديلن فىكر قدر ياكلىش برفىك اوله ماز .

بومطالعه انجق‌الى لابد وظائف وحقوق‌ندن بیخبر قاله‌جق
برده موغراسی ایچون وارددر .

حال بوکه حادثات و وقایع خلائق کوندن کونه تنور ایتدیکی
و تنور ایتدیکه تعالی ایلدیکی و کندیلری نی اداره ایچون اک ای
کیمسه‌لری انتخاب ایله اداره حکومتی خواصه ترک ایده رک
معنای صحیحیه بر آریستو قراتی وجوده کتیزمه موفق اولذینفی
کوسترمکده در ..

صوک

فهرس

برنجی فصل : اشکال حکومتیک عوامه طوغری تکاملی	۷
ایکنچی فصل : حکومت عوامک معارضی	۱۷
ددموقراصی تربیه سنک لزوم و امکانی »	۲۲
اوچنچی فصل : ددموقراصیده عائله نک وظیفه سی	۳۲
دردنچی فصل : افراد مستقبله نک تربیه فکریه و اخلاقیه سی	۴۴
بشنچی فصل : تربیه اجتماعیه — تعاون	۵۹
آلتندنچی فصل : تربیه عا،ه و مسئله اجتماعیه	۷۶
یدنچی فصل : وطن و انسانیت	۹۲
سکردنچی فصل : وظائف مدنیه — خدمت عسکریه	۱۰۷
طفوزنچی فصل : ددموقراصیده قادینک وظیفه اجتماعیه سی	۱۱۹
اوتخی فصل : حکومت عوامده ای زادکانل ، آریستو قراس	۱۲۶